

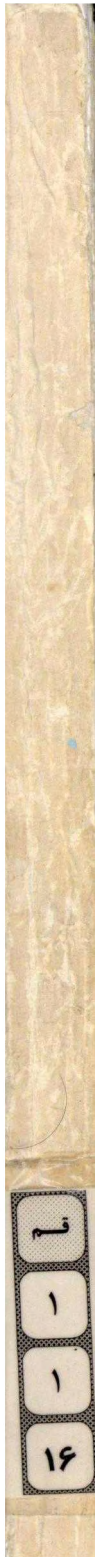

راهنمای

مجموعه

حسین قاسمی نژاد

نوروز ۱۳۵۴

دوباره چلچله‌ها...

تقدیم به : جناب آقای حسین قاسمی نژاد شهردار محبوب قم

دوباره عید آمد

دوباره بونه‌ی وحشی کنار جوی دمید

دوباره چلچله‌ها

این بیمبران بهار

پیام سبز خدا را نوید آوردند

دوباره خیل بنفشه - بنفشه‌های کبود

به‌یمن زندگی تازه جشن میگیرند

دوباره روی درختان نیم مرده باغ

نسیم قدس شفا بخش صبح فروردین

عروسکان سپید شکوفه رویانید

واز جوانه گنجشک - این پرنده شوخ

درختهای جوانبخت ره‌ستا پرگشت

بیا دریچه سبز بهار را بگشا

وقمریان جوان را بخانه دعوت کن

ودر حریر بهاران به‌پیچ این پیغام :

« صبا به تهنیت پیر میفروش آمد »

« که موسم طرب وعیش و ناز و نوش آمد »

م - شریف

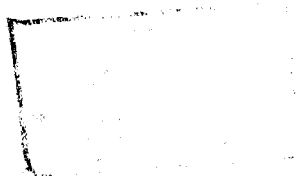
سپاس رهسبری را که وجودش منشأ خیر و برکت
است اندیشه های تابناکش راه گشای مشکلات و معضلات
بسیار و نیات عالی و خیرخواهانه اش راهائی بخش بشریت
از چنگال دیو فقر و جهالت .

امید است در سال جاری در پرتو عنایات خداوند
در بهری شاهنشاه آریا مهر و حمایت هدایت شاه شهری
گرامی و پشتکار و فعالیت مداوم بتوانیم شاهد موفقیتها
روز افزونی برای شهر و همشهریان خود باشیم .

حسین قاسمی نژاد
شهردار قم

راهنمای

م

چاپ دوم
نوروز ۱۳۵۴
همه حقوق محفوظ است

از پیام نوروزی شاهنشاه آریامهر در اول فروردین ۱۳۳۰

برای من عید واقعی هنگامی است که
وقتی که بعنوان پادشاه این ملت و مسئول
سر نوشت آن کشور خودمینگرم ، دسر کاسر
آن سدها، کارخانه ، راهها ، راه آهن ها ،
بنادر ، آموزشگاهها ، بیمارستانها و درمان -
گاهها و پرورشگاهها ، سازمانهای بیمه های
خبریه و اجتماعی ، مراکز ورزشی ، کشتزارها
و مزارع آباد و بسیار چیزهای دیگر از این
قبیل را که همه از زندگی و پیشرفت و تکامل
حکایت می کنند در حال فعالیت ببینم ، و مردم
این کشور را همه جاسر گرم کار مثبت و خلاقه ای
بیباهم که هدف آن ساختمان بنای عظیم ایرانی
آباد و سعادت مند و متری است که با تأییدات
الهی می باید از هر حیث بصورت کشوری
نمونه درآید .

هموطنان عزیز - مسافرین گرامی همه روزتان نوروز باد

بشهر مذهبی قم شهر مقدسی که خاک پاک آن پیکر تابناک یکی از
نازنین بانوان مقدسه و مطهره اسلام حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها
خواهر والا گهر ثامن الائمه حضرت رضا علیه السلام را دربر گرفته است .
بشهری که چونان دیگر دیار مملکت در پرتو انقلاب و در اثر
مساعی سربازان فداکار شاه و ملت دگرگونی کامل پیدا نموده و سیمای
نوینی درخور افتخارات صوریه و معنویه خود یافته است .
بشهریکه مردمش همراه سایر شهرها عید نوروز باستانی را با عیدی
استوار در وفامندی به انقلاب مقدس شاه و ملت و جانبازی در راه هیرداهی
مملکت و طراح اندیشمند انقلاب بالبهائی خندان و دلتهائی شکوفان آغاز
مینمایند خوش آمدید .

بشهر دلهاد یار روز کوشان و شب جوشان
خوش آمدید بسیار هم خوش آمدید

بیائید در آغاز سال نو در این حریم قدسی همدای با مخلص متگزاران
 و دیگر برادران و خواهران هموطن بیاس نعمت‌ها، نعمت‌هایی که بعثت
 حاصل نشده و در راه آن رهبری دلسوز، جوانی را فدا کرده و چنانکه
 میدانیم تاپای بذل جان پیش رفته است، نعمت‌هایی که نتیجه رهبری‌های
 داهیانه معظم‌له و تلاش فداکارانه فرد فرد سربازان جانباز مملکت بوده
 است و بمصدق شکر نعمت نعمت افزون کند نیمشبان که سکوت جهان
 هستی آرامش و سکون سپاس آفرین اجتماع ما را در بر می گیرد بدر خانه
 خدا، دری که همیشه باز است برویم و حلقه نیاز بر در بکوبیم و با اخلاص
 و حقیقت‌جویی بخواهیم که خداوند بزرگ بشاهنشاه مهربان ما عمر طولانی
 و تأییدات آسمانی عنایت فرماید که مقاصد مقدسه انقلاب را پیروزمندانه
 پایان برند و بکرات و مرات شاهد تجلی شکوه مند تبسمهای دل‌انگیز و
 رضایت آمیز پدر تاجدار خود تبسمی که خطوط زیبای آن جلوه گر رفاه
 اجتماعی ملت است بوده باشیم. و به شهبانوی نیکو کار و ولیعهد محبوب
 سلامت و سعادت کامل ارزانی دارد و ملت ایران را در پناه عنایت خود و
 تعالیم مقدسه دین مبین اسلام و به برکات ائمه اطهار علیهم السلام در ظل
 رهبری قائد عظیم‌الشان به ترقیات کامله‌ای که سزاوار آن است برساند
 این ما و این مقام دعا و این ندای جان

آمین یا رب العالمین .

در پایان لازم می‌داند از عنایت عمیمه جناب آقای وزیر معظم
 کشور و توجهات خاصه جناب آقای دکتر دفتریان استاندار گرامی
 استان مرکزی و مساعی ارزنده آقای حسین قاسمی نژاد شهردار
 فعال و سرباز مؤمن انقلاب که در پیشرفت هر چه بیشتر برنامه‌های

عمرانی و نوسازی و زیبائی این شهر مقدس سهم بسزائی دارند و
همچنین انجمن های شهر و شهرستان و دیگر عوامل دلسوز و مؤثر
اداری و محلی صمیمانه اظهار تشکر و سپاسگزاری نماید

نوروز ۵۴

ابوالقاسم سالاری - فرماندار قم

پیام نوروزی شهردار قم

بهنگام حلول سال نو ، از صمیم قلب برای عموم هم میهمان عزیز و زائران حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه علیها سلام تندرستی و سلامت و پیروزی آرزو دارم و امیدوارم سالهای سال در سایه الطاف پروردگار و در پناه این بانوی گرامی اسلام در نهایت سعادت و نیک بختی بسر برید .

شهر مذهبی قم سرفراز است که میزبان جمع کثیری از شیعیان و پیروان خاندان عصمت و طهارت است و در این روزهای فراموش نشدنی که سنت دیرینه ملی ما با جلوه‌ها و نمونه‌های مذهبی رنگ می‌گیرد خاطره خوشی برای شما آرزو دارم پیوندهای ناگسستنی و آسیب ناپذیری که افراد ملت ایران را بهم پیوند می‌دهد از روح بزرگی سیراب میشود که چونان پوششی مقدس بر پهنه این مرزبستانی کشیده شده و وحدت ملی ما را سبب می‌شود .

همین یکپارچگی است که حکم بتلاش بیشتر در راه سازندگی ایران عزیز میکند و فردایرانی را در پیشگاه ملت خود به پرسش و پاسخ مینشاند ؛ تا مرد راهش را باز یابد و دریغ بداند که در دوران خلافت سلطنت دودمان پهلوی تنها بتماشا بنشیند زیرا روزگار جهش سریع و حرکت وقفه ناپذیر است . چه ، سکون ، نیستی بهمر اهدارد .

اینك بهاری نو و سالی نو از راه رسیده است و نگاهی گذرا بسالی که پشت سر گذاشته ایم ما را از هنمون میگرداند و یاد داریم تاریخ کوتاه ولی درخشان انقلاب سپید ایران برای ما چه ارمغانی داشته است .

ما از گسترده ی وسیع ایران سخن نمیگوئیم .
گفتار ما از شهر یست که اکنون میزبان شماسست و تاج افتخاری بر تارک دارد .

سخن از پیشرفت های حیرت انگیز و تحسین آمیز شهر ماست در دوران سازنده انقلاب ایران . وبا افتخار ، اذعان داریم که این ترقیات مرهون توجهات و عنایات خاصه شهریار اسلام پناه ایران شاهنشاه آریامهر طراح و مبتکر عظیم الشأن انقلاب سپید شاه و ملت است .

آیا قم را چند سال پیش دیده اید ؟

اگر چنین باشد حماسه پر شکوه پیشرفت این شهر را تحسین خواهید کرد و اگر نه اجازه بدهید برای شما در مهلتی اندك قسمتی از اقدامات را بر شمريم .

شهر داری قم تا سه سال پیش زیر بار سنگین بیش از میلیون ها ریال قرض کمر خم کرده بود و یارای نفس کشیدن نداشت .

کیسه شهرداری تهی بود و نیازهای عمرانی شهر بسیار .
همت والای رهبر تاجدار ایران گره گشای ما بود و معاضدت صمیمانه
مردم که باروحی سرشار از حس مسئولیت دست شهردار را گرفتند و میرحممت
و توجه خاص ملوکانه را سپاس نهادند و در اندک مدتی قروض سنگین
گذشته پرداخت شد و شهرداری ناتوان ، توانی تازه گرفت و نفسی راحت
کشید .

سایه فقر در پرتو زندگی بخش روشنائی امید بآینده‌ای که دوران
طلائی تمدن بزرگش نام نهاده‌اند محو شد .

خلاقیت آغاز شد ؛ تلاش آنقدر پی گیر و خستگی ناپذیر بود که
جز انکاء بایمان و اعتقادات مذهبی و ملی پشتوانه‌ای نمیتوانست تا این
خدمت‌ارایان بجای بیاورند و بدینسان چهره شهر قم عوض شده‌ها طرح عمرانی
در مدتی کوتاه انجام گردید و راه روشن آینده نوید سعادت را برای مردم
شهر به همراه داشت .

در طول این مدت پیشرفت این شهر بمراتب بیش از مقدمات و
امکانات مالی شهرداری بوده است زیرا کمک و معاونت همشهریان عزیز
در سطحی بسیار گسترده و در تماسی دوستانه و نزدیک این فرصت را داده
است تا پروژهای بزرگ عمرانی بمرحله اجراء بیایند و در مدت زمانی
اندک بپایان برسند .

وظیفه دارم از بذل عنایت هم همشهریان عزیز و مهربان تشکر کنم
و امید این را داشته باشم که در آینده نیز سربازی فداکار در راه اجرای
منویات رهبر داهی انقلاب شاهنشاه آریامهر باشم .

در اینجا لازم میدانم از جناب آقای سالاری فرماندار دانشمند و دلسوز

که با حسن نیت و علاقه مندی کمال محبت خود را نشان داده و راهنمایی صمیمی و مشفق بوده اند .

همچنین از جناب آقای دکتر شکرانی نماینده مردم قم در مجلس شورای ملی که همه جا و در هر حال یار شهرداری بوده اند سپاسگزاری نمایم لازم به توضیح نیست که حمایت و همکاریهای ارزنده نمایندگان محترم انجمن شهر و تشویق و تقدیرهای مکرر ایشان از اینجانب موجب دلگرمی و در انجام تلاشهای شبانه روزی بوده و در پیشبرد برنامه های عمرانی و اجتماعی این شهر مؤثر بوده است .

همگامی و همکاری مؤثر آقایان روسای ادارات دولتی و سازمانهای خصوصی و کمیته حزب ایران نوین و انجمن شهرستان و ارباب جراید باعث شده است که شهرداری کارنامه درخشانی داشته باشد .

سالی که گذشت برای ملت ایران توام با پیروزیهای افتخار آمیزی بود که بارهبریهای ارزنده و خردمندانه شاهنشاه آریامهر بدست آمد . پیشرفتهای اقتصادی و سیاسی تحسین آمیزی که حاصل شد ادامه موفقیت های بیایی و وقفه ناپذیری است که در سالهای اخیر نصیب ملت ایران گردیده است .

در سالی که گذشت همگام با پیشرفت هایی که در جهت عمران و آبادانی سراسر کشور عزیز ما از آن برخوردار بوده شهر قم نیز با برخورداری از وجود استانداری گرامی و محبوب چون جناب آقای دکتر دفتریان از پیشرفتهای فوق العاده بهره مند گردید .

شمانیز که از دیاری دیگر بدین شهر مذهبی آمده اید به یقین ناظر

پیشرفت‌های شگرف شهر خود در دوران انقلاب بوده‌اید و به یقین شما نیز همچون میلیون‌ها ایرانی دیگر منشاء و سرچشمه همه این ترقیات را مقام شامخ سلطنت می‌دانید .

در آغاز سال نوبا قلبی آکنده از حقشناسی و غرور به پیشگاه مبارك شاهنشاه آریامهر رهبر عالیقدر ملت ایران درود میفرستیم و در این ساعات و روزهای گرمی و در این ساحت مقدس و در جوار حرم مطهر بانوی بزرگوار اسلام دست دعا بدرگاه دانای رازدار می‌کنیم و از درگاه ایزد یکتا صمیمانه دوام عمر و بقای شوکت و عظمت شاهنشاه آریامهر و خاندان جلیل سلطنت را آروز می‌کنیم .

از خداوند متعال آرزو داریم که این دیدار برای آن عزیزگرامی همراه با خاطرات خوش باشد .

در این نشریه مختصر ، تصویری از چهره این شهر که از کتاب (قم دارالمؤمنین) تألیف خود اقتباس نموده‌ام ترسیم گردیده است که بنظر مبارکتان میرسد .

بار دیگر از خداوند قادر متعال برای آن مهمان عزیز و ارجمند سعادت و نیک بختی آرزو میکند و امیدوار است در موقع ترك شهر ما خاطرات خوشی با خود به‌مراه ببرد و سالهای سال درك فیض زیارت حرم مطهر حضرت معصومه سلام الله علیها نصیب دوستان و خاندان رسالت و طهارت گردد .

حسین قاسم‌نژاد
شهردار قم

چهاره قم

شهر قم در حاشیه کویر و بر سر
راه شهرهای جنوب و غرب
کشور قرار دارد و نظاره گسر
آسمان روشن و خورشید تابنده
است و آفتابی در سینه دارد

از دیر باز

قم را از دیر باز میشناسید با
گنبد طلائی و باشکوه حرم مطهر
حضرت فاطمه معصومه علیها سلام
و دستهای دعا خوان گلدرسته های
رفیع .

تا کنون

این بنا ، روح فنا ناپذیر شهر قم
است . این روح در رگهای قم
جریان دارد و مایه حیات و آبادانی
این شهر است .

آرامگاه خواهر امام هشتم (ع)
چون تاجی گران بها بر تارک شهر
مذهبی قم می درخشد .

قم شهر مساجد قدیمی و سنت‌های دیرین ایرانی است . آیات قدمت از چهره مناره‌های مساجد خوانده میشود و یادبودهای دیرین در قلب کوچه‌های شهر نفوذی پایدار دارد .

قم یکی از کهن‌ترین شهرهای ایران است که بر تارکشی تاج افتخار می‌درخشد .

شهر قم از بلاد معتبری است که بجهت اعتقادات مذهبی و عقاید دینی مورد علاقه و توجه خاص ایرانیان و سایر شیعیان دنیا است قم از دیرباز کانون تشیع بوده و وجود بقعه مطهر حضرت معصومه (ع) موجب شده است که قم شهر محترم و مقدسی باشد و علاوه جمعی از اولاد و احفاد رسول خدا ﷺ در این شهر مدفونند .

قم شهر است باستانی که بنای آنرا به طهمورث ، شاه پیشدادی نسبت میدهند ، اگر قدمت این شهر بزمان تاریخ اسطوره‌ای ایران نرسد ، به یقین بنای آن متعلق به قبل از اسلام است .
آتشکده‌هایی در اطراف این شهر بوده است که ویرانه‌های بعضی باقیست .

همین آثار حاکیست که مردم قم قبل از ظهور اسلام و مقارن آن پیرو آئین زردشت بوده‌اند .

کلمه قم با احتمال زیاد، مأخوذ از کلمه کم (بضم کاف) یا کومه بوده است و کومه نیز بمعنی پناهگاه شکارچیان است .

حسن بن محمد نویسنده کتاب تاریخ قم اعتقاد دارد که در قدیم آب رودخانه اناربار که هم‌اکنون نیز از وسط شهر قم می‌گذرد در محل فعلی

شهر جمع میشده و چون بر گرد آن سبزه فراوان می روئیده سبب گرد آمدن چوپانان گردیده و اندك اندك در كنار این آب خانه های محقری ساختند که کومه نامیده میشد و این کلمه تبدیل به کم و قم شده است .

شهر قم در نیمه اول قرن اول هجری بسدست مسلمانان بسر داری ابو موسی اشعری فتح شد .

بانوی بزرگ اسلام حضرت فاطمه معصومه علیها سلام ، دختر گرامی موسی ابن جعفر علیه السلام و خواهر ماجده حضرت رضا علیه السلام در سال ۲۰۱ هجری قمری برای دیدار برادر از مدینه عازم طوس بود که بین راه در ساوه بیمار شد .

آنگاه که بیماری حضرت شدت یافت پرسیدند میان ساوه و قم چقدر راه است ؟ پاسخ دادند ده فرسنگ ، حضرت بخادم خویش فرمود شتاب کن و مراقبم برسان .

هنگامی که حضرت بنزدیکی شهر رسید بزرگان قوم باستقبال آن حضرت شتافتند و در این میان موسی بن خزرج افتخار یافت که زمام ناقه بانوی گرامی اسلام را بگیرد و معظم لها را به سرای خود آورد .

آنحضرت بعد از ۱۷ روز اقامت دیده از جهان فرو بست و در محلی بنام باغ بابلان مدفون گردید .

بعد از حمله مغول و ویرانی شهر ، مردم قم در گرد آرا مانگاه حضرت فاطمه معصومه (ع) بناهایی ساختند و شهر جدید قم را احداث کردند .
در سال ۵۲۹ هجری قمری شاه بیگم دختر عماد بیک که زنی متمکن بود بر مزار آنحضرت گنبدی باشکوه بنا نهاد و در عهد سلطنت شاهان

صفوی تعمیرات و تغییراتی کلی در آستانه روی داد .
بیشتر این آثار و ساختمانها در اثر مرور زمان رو بویرانی رفت تا
اینکه در دوران پرافتخار سلطنت اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر
بر اثر توجه و علاقه و ارادت شدیدی که معظم له نسبت به خاندان رسالت و
طهارت دارند او امر مؤ کدی در زمینه نو سازی و تزئین بنای آستانه مقدسه
قم صادر فرمودند و تعمیرات اساسی و کلی در این بناها انجام گردید .
عمران و آبادانی شهر قم در زمان آل بویه شروع شد و در دوره
سلجوقیان فزونی یافت .

تاج الملك وزیر قمی خدمات ارزنده ای بمردم کرد و مدارس و
مساجدی بنانهاد و روز بروز بتوسعه شهر افزوده شد .

اما این آبادانی و عمران زیاد طول نکشید زیرا بیدادگران و آتش
افروزان مغولی کشور ایران رامورد تاخت و تاز قرار دادند و بانهب و
قتل و غارت و خونریزی صدمات و لطمات زیادی بکشور ما وارد آوردند
و شهر مذهبی قم نیز از آسیب فتنه این قوم در امان نماند و شهری که مأمن
علماء و سادات بود در آتش بیداد مغول سوخت .

آنگاه سلطان محمد خدا بنده (الجایتو) به عمران و آبادی قم
پرداخت اما هنوز خاطره جنایت وحشت بار چنگیز فراموش نشده بود
که تیمور گورکانی این شهر رامورد تاخت و تاز قرار داد و ویرانی های
بسیاری برجای گذاشت و گروه بسیاری از مردم قم را بقتل رساند .

در زمان سلاطین صفویه که علاقه خاصی بآبادانی شهرها داشتند
بار دیگر شهر قم رو بآبادانی رفت و بعلت تقویت مذهب شیعه توسط

سلاطین این سلسله توجه خاص نسبت به این شهر و مشاهد و مقابر متبر که بعمل آمد چنانکه بیشتر آثار تاریخی و مذهبی قم از زمان شاهنشاهان صفوی بجای مانده است .

در زمان افغانه اشرف افغان هنگام عبور از قم نقایس و زروزیور آستانه حتی طلاهای مرصع صندوق روی قبر شاه عباس را بیغما برد .
در عهد قاجاریه نیز توجهی چندان بقم نشد تنها فتحعلیشاه نسبت به عمران آستانه مقدسه پرداخته و در آبادانی شهر کوشید .

آبادانی مجدد شهر قسم از آغاز سلطنت پربیرکت رضاشاه کبیر

شروع شد و بهمت آنابر مرد بزرگ اقدامات سودمندی در نقاط مختلف ایران و از جمله شهر مذهبی قم انجام گردیده است .

در دوران طلائی سلطنت شاهنشاه آریامهر توسعه این شهر و تأمین

رفاه اهالی آن مورد توجه خاص قرار گرفت .

تأسیسات بهداشتی ؛ فرهنگی و غیره در این شهر بوجود آمد و شهر قم که از کم آب ترین شهرهای ایران بود و مردم آن از آب رودخانه و قنات استفاده میکردند که از آنجمله آب انبار سردار و دارالشفاء و چهل اختران بود بدل بشهری پر رونق شد .

باعنایت شاهنشاه آریامهر از محل عطیه ملوکانه چندین حلقه چاه عمیق حفر و بعداً نیز از طرف شهرداری و مردم ، چاههای دیگری حفر و قم از مضیق کم آبی بیرون آمد و آب شهر لوله کشی شده و خیابانها و کوچه ها آسفاته ، ساختمانهای رفیع ، پارکها و بلوارهای زیبا ، میادین وسیع

وباشکوه با آب نماها و فواره های رنگین، گلدسته های رفیع بارگاه حضرت
معصومه (ع) را در بر گرفتند .

شهر قم از لحاظ ارتباط ماکروویو و تلفن خودکار و تلفن کاربر و بیسیم
مجهز شده و بوسیله راه آهن نیز با تهران و کاشان ، ری و اراك و جنوب
کشور ارتباط دائم پیدا کرد .

نویسنده که با سمت شهردار قم افتخار خدمتگزاری در این شهر

مذهبی را دارم و با پیشرفت امور و برنامه های عمرانی شهر از نزدیک در

تماس می باشم پیشرفتهای اعجاب آور این شهر را در دوران طلائی و

پرافتخار شاهنشاه آریامهر ، مبتکر و طراح عظیم الشان انقلاب سپیدشاه

و ملت در کتاب « قم ، دارالمؤمنین » برشته تحریر در آورده ام تا نسلهای

بعدی که در اوضاع و احوال این شهر و سیر تاریخی آن مطالعه میکنند این

برك زرین و درخشان را باز یابند و نقطه عطف تاریخ کهن و عصر تمدن

بزرگ را بسادگی بشناسند .

زیارتگاهها

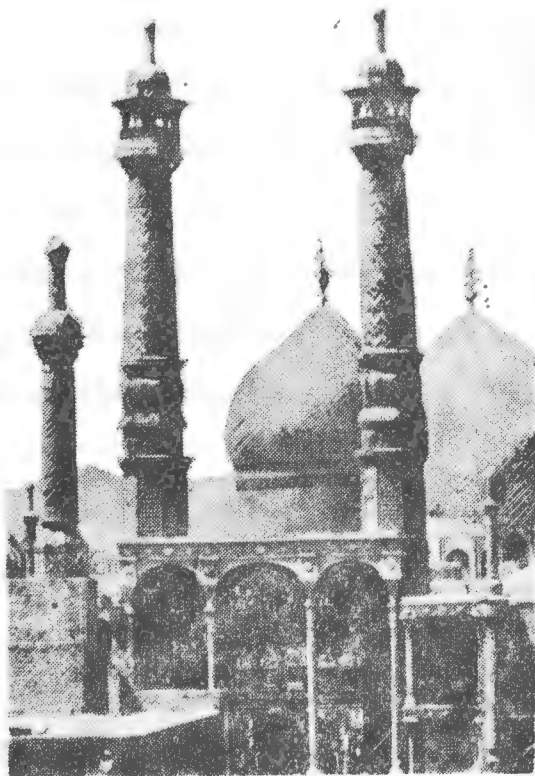
امامزاده‌ها

مساجد

آثار تاریخی

بارگاه

در سال ۵۲۹ هجری
 قمری شاه بیگم دختر
 حماد بیک که زنی
 متمکن بود بر مرزاد
 حضرت فاطمه معصومه
 علیها سلام گنبدی با
 شکوه بنا نهاد که در
 دوره های مختلف
 تغییراتی یافته است
 نخست شاه اسماعیل
 صفوی در سال ۹۲۵
 هجری قمری ایوان

شمالی حرم مطهر را ساخت و با کاشی های فیروزه رنگ معرق تزئین
 کرد و صحن عتیق و ایوان آنرا بنیان گذارد که طلای ایوان از طرف
 ناصرالدین شاه و فتحعلیشاه ترتیب داده شده است .

پس از او شاه طهماسب در سال ۹۵۰ ضریحی از کاشی بدست

اعتماد الدوله برای مرقد مطهر ساخت و ایوان جنوبی مدرسه فیضیه را که بصحن عتیق متصل است احداث کرد . بدینمنظور که زائران آستانه ازدو ایوان باشکوه عبور نموده وارد حرم گردند .

شاه صفی اول در سال ۱۰۷۷ هجری زنانه را در قسمت جنوبی حرم مطهر ایجاد کرد که امروز بمسجد موزه معروف است وبهمت شادروان حاجی سید محمد طباطبائی آیه الله زاده روی آن گنبدی بنا گردیده و داخل آن با طرز بسیار زیبایی آئینه کاری شده وبصورت فعلی درآمده است شاه عباس ضربیحی از فولاد سپید بر ضربیح کاشی بیفزود . در سال ۱۲۲۱ در طلای ضربیح را کار گذاردند و کف حرم مطهر وهم چنین زیرپای ضربیح را سنگ مرمر نهادند و دریکه بسه شمش ها و پارچه های طلائی آراسته بود در ضلع شمالی رواق متصل بایوان طلا نصب کردند .

فتحعلیشاه قاجار برای تجلیل بیشتر مقام حضرت معصومه (ع) بمناسبت نذریکه نموده بود در سال ۱۲۱۸ هجری دستور طلائ نمودن گنبد راداد . ارتفاع گنبد از سطح بام ۱۶ متر میباشد کتیبه دور گنبد که از پشت بام بخوبی پیداست قصبیده ایست بنام معجزیه اثر طبع شاعر اصفهانی بنام ناطق و در مصراع آن ماده تاریخ طلا کردن گنبد است .

کیکاوس میرزا که حکومت قسم و کاشان را داشت سقف گنبد مطهر را در سال ۱۲۱۵ مقرر نس نمود و آنرا با آئینه بیاراست و کتیبه ای گرداگرد گنبد نوشت .

در سال ۱۲۷۵ ضربیح فولادین را با صفحه هایی از نقره مزین پوشاندند

در سال ۱۲۷۶ ایوان شاه اسمعیل را با خشتهای طلا آراسته گردانند.
شهاب الملك شاهسون از رجال دوره قاجاریه گلدسته‌های ایوان
طلارا با کاشی بنا نهاد که ارتفاع آن از سطح زمین صحن ۳۶ متر است
و کامران میرزا دومیل آنرا طلا کرد .

ایوان آئینه و صحن بزرگ معروف به صحن نو (آتابکی)
وسیله استاد حسن معمار قمی در زمان سلطنت ناصرالدین شاه و بهزینه
ابراهیم امین السلطان و پسرش میرزا علی اصغر خان امین السلطان معروف
با تابلک طرح ریزی و بنا گردید .

موزه آستانه ابتدا حجره‌ای بوده است در جنب محل تدفین
سلاطین و شاهزادگان صفوی که در زمان رضا شاه کبیر بصورت موزه
در آمده است . موزه از جنوب حرم مطهر در صحن مسجد موزه واقع
است و اشیاء نفیس بشرحیکه ذکر میشود وجود دارد :

۱- قرآن‌های متعدد خطی که در زمانهای مختلف نوشته شده و یکی
از آنها مربوط است بزمان مأمون عباسی .

۲- قالیچه روی قبر شاه عباس دوم .

۳- کاشی‌های کتیبه علی بن جعفر متعلق به قرن هشتم .

۴- اشیاء مختلف تاریخی مربوط به زمانهای مختلف .

۵- یک دست سلاح کامل جنگی قدیم از کلاه خود وزره و شمشیر

و اشیاء دیگر بسیار زیبا و مرصع متعلق به قرن ۱۳ هجری .

۶- توغ متعلق به قرن دهم (توغ یکنوع علم قدیمی است که

پیشاپیش سپهسالاران حرکت میدادند و از زمان صفویه در بعضی از شهرها

واذ جمله قم جزء لوازم عزاداری هاشورا قرار گرفته است).

۷- بك كلکسیون سکه‌های اسلامی .

۸- اشیائی از ظروف سفالین مربوط به حفريات قریه سیالك

یاسیلک کاشان مربوط به هزار سال پیش .

امامزاده‌ها

شاهزاده حمزه

امامزاده حمزه بن موسی جعفر (ع) که پادشاه چراغ شیراز احمد بن موسی الکاظم از يك مادرند بنام شاهزاده حمزه معروف می باشد و بقعه آن که از آثار قرن هشتم است در اواسط خیابان آذر واقع شده، گنبد شاهزاده -

حمزه با پوشش مقرنس و کاشیکاری خشتی هفت رنگ شکل خاص و شاید منحصر بفردی دارد که در سال ۱۳۰۱ قمری بدستور اتابك اعظم و بوسیله استاد حسن معمار قمی ساخته شده است .

در کنار این امامزاده مسجد بزرگی ساخته شده است که کاشیکاری و مقرنس کاری سقف آن کسم نظیر است ، بعلت اینکه شاهزاده حمزه از امامزاده های مورد توجه مردم میباشد شهرداری اقداماتی در جهت عمران آن محل بعمل آورده است که عین نوشته دانشمند محترم جناب آقای عباس فیض از کتاب گنجینه آثار قم نقل می شود «محوطه گورستان با مساهی آقای قاسمی نژاد شهردار منتخب قم به باغ و چمن تبدیل گردید چنانکه اکنون (۱۳۵۰) یکی از نفر جگانه های عمومی این کوی شده است» .

علی بن جعفر

علی بن جعفر (ع) از فرزندان امام جعفر صادق علیه السلام است و بقعه آن در محلی بنام علی بن جعفر معروف به در بهشت در انتهای خیابان محمد رضا شاه می باشد که بنابر دستور عطاء الملك حسنی در سال ۷۰۷ هجری ساخته شده است و محرابی گران بها دارد .

خاکفرج

اما مزاده خاکفرج معروف به شاهزاده احمد از اولاد امام زین العابدین (ع) و دارای بقعه و صحن و گنبد آراسته با کاشی های فیروزه ای می باشد که در خیابان مینو واقع شده است .

شاهزاده احمد قاسم

امامزاده شاهزاده احمد بن قاسم از فرزندان امام صادق (ع) است و بقعه آن در محل دروازه قلعه قسمت جنوب شرقی شهر واقع شده است تاریخ بنای آن ۷۰۸ هجری و گچ‌بری‌های بقعه را ابوشجاع علی بناء

انجام داده است .

در محل خندقی که در حوالی این بقعه وجود داشت ، شهرداری
پارکی بمساحت ۵۰۰۰ متر مربع احداث نموده است که اسفراحتگاهی
برای زائران شاهزاده احمد بن قاسم است .

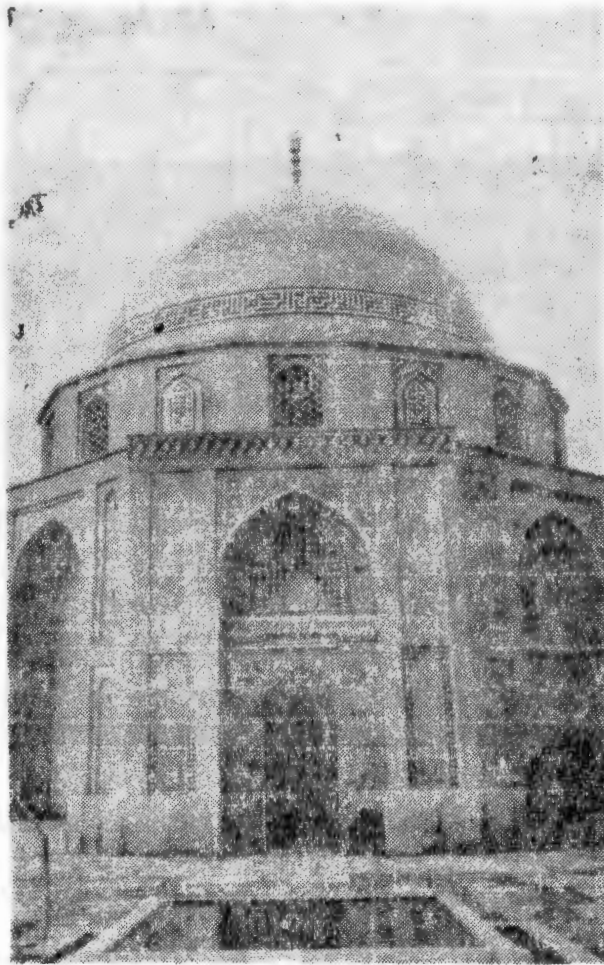
شاهزاده جمال

شاهزاده جمال از فرزندان موسی بن جعفر (ع) و بقعه آن در ۲ کیلومتری شهر درجاده اراك واقع شده و یکی از تفرجگاههای عمومی شهر است و نهر سیاران منشعب از رودخانه از درون آن می گذرد کشتارگاه مدرن شهر نیز که قسمت اعظم کارهای ساختمانی و نصب تجهیزات آن در زمان این خدمتگزار انجام شد و در مهر ماه ۱۳۵۳ افتتاح گردید در نزدیکی شاهزاده جمال قرار دارد .

شاهزاده زید

بقعه شاهزاده زید که از اولاد حضرت امام سجاد (ع) است در نزدیکی شاهزاده حمزه قرار دارد و دارای گنبدی از کاشی است .
در کنار بقعه مسجدی جدید الاحداث وجود دارد که بسیار زیباست .

شاهزاده ابراهیم

شاهزاده ابراهیم وشاهزاده محمد از فرزندان موسی بن جعفر (ع)
و قبرشان در خیابانی معروف به شاهزاده ابراهیم منشعب از خیابان شاه
می باشد که دارای گنبد کاشی و بقعه و دو میله طلادروزی گنبد است بنای
بقعه و گنبد از آثار قرن هفتم هجری است .

شاهزاده سیدعلی

شاهزاده سیدعلی از فرزندان حضرت عباس (ع) میباشد و قبرش در بیرون دروازه‌ری شمال شرقی شهر در جاده‌ای معروف به شاهزاده سیدعلی واقع شده است. شهرداری بمنظور رفاه‌زائران در نظر دارد این جاده را بعرض ۵ متر تعریض و بخایبان ششم بهمن متصل نماید. با احداث این خایبان که در برنامه ۵ ساله شهرداری منظور نموده‌ایم، بنای حرم شاهزاده سیدعلی از موقع ممتازی برخوردار خواهد شد.

موسی مبرقع

ابو احمد موسی مبرقع فرزند حضرت امام محمد تقی جواد الائمه در محله چهل اختران قم مدفون است . شاهزاده موسی مبرقع در شب چهارشنبه آخر اردیبهشت ماه مطابق با ۲۸ ربیع الاول سال ۲۹۶ هجری قمری درگذشت .

حضرت موسی مبرقع دارای ملکات اخلاقی و تقوی و عدالت بود و از طرف حضرت جواد الائمه متولی موقوفات بود . شاهزاده مبرقع مورد توجه و احترام مردم بود و امروزه نیز قبرش زیارتگاه ارادتمندان خاندان رسالت و طهارت است .

شهر قم بجز حضرت فاطمه معصومه (ع)
و امامزاده‌هایی که نام برده شده‌ها امامزاده
دیگر نیز در خاکش مدفونند که محققان تعداد
آنها را تا ۴۴ تن بالغ میدانند .

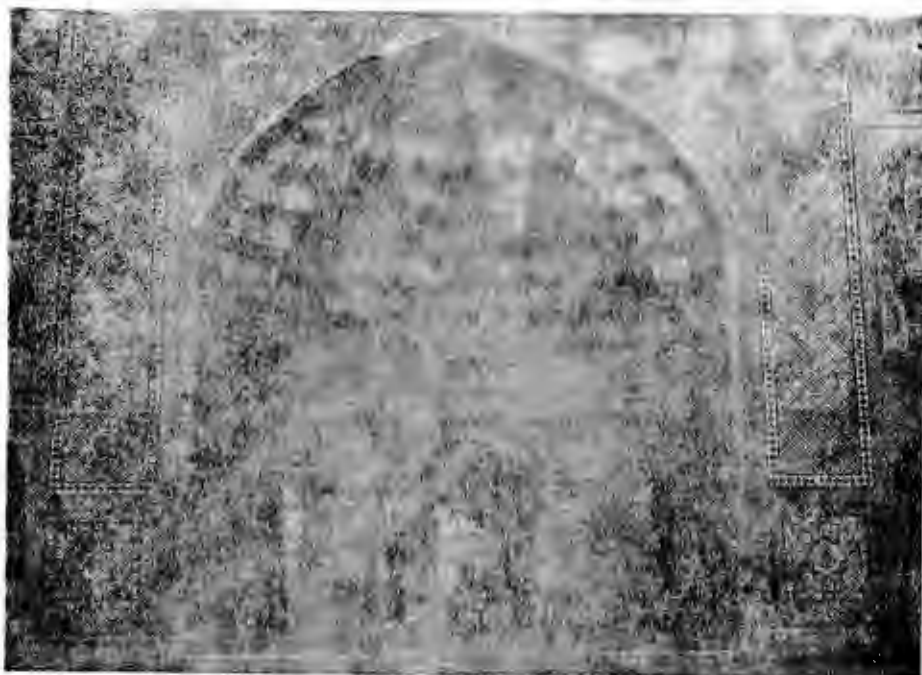
مسا جدم

مسجد اعظم

مسجد اعظم در خیابان موزه جنب بارگاه مطهر حضرت معصومه (ع)
واقع شده و از بناهای مرحوم حضرت آیه الله العظمی حاج آقا حسین
بروجردی است که ساختن آن در سال ۱۳۶۷ هجری قمری شروع و هنوز
قسمتی از کاشی کاریهای آن ناتمام است .

مسجد جامع

مسجد جامع (جمعه) در خیابان آذر پشت میدان کهنه واقع شده است و از نظر قدمت و معماری در ردیف باشکوه‌ترین بناهای تاریخی و باستانی کشور محسوب میشود این مسجد تاریخی مجموعه‌ای از بناهای چند عصر و دارای مقصوره و گنبدی باستانی و ایوانی قدیمی با دو گوشواره و سه شبستان و یک زیرزمین و ایوان و صحن و سردر ورودی میباشد .

ایوان جلوی مقصوره در سال‌های ۷۵۲ تا ۷۵۵ بنیان‌گرفته است
این ایوان بسیار باشکوه و بزرگ می‌باشد و در هیچیک از شهرهای ایران
نظیر آن دیده نمی‌شود .

تاریخ بنای اصلی مسجد معلوم نیست و آنچه امروز دیده می‌شود از
زمان فتح‌علیشاه به بعد است .

مسجد امام حسن عسکری (ع)

مسجد امام حسن (ع) در خیابان آستانه واقع شده و از ابنیه قدیمی
است که اصل آن مربوط به قرن سوم است که احمد بن اسحق اشعری بنا
با مر حضرت امام حسن عسکری (ع) ساخته است و با تصرفاتی که از سال
۱۱۲۹ به بعد در آن بعمل آمده امروز از اصل بنا چیزی مشهود نیست و
آنچه دیده می‌شود تجدید بنا و تعمیر درازمنه مختلف است .

مسجد صاحب الزمان (عج) (مسجد جمکران)

مسجد جمکران که بنام مسجد صاحب الزمان (عج) مشهور است در قسمت جنوب شرقی و در ۳ کیلومتری شهر قم در نزدیکی روستای بزرگی بنام جمکران که از قدیمیترین قراء قم است قرار دارد .

این مسجد در زمینی بمساحت سی و شش هزار متر ساخته شده و مشتمل بر مسجد و صحن و حجرات و تالار و ایوان است .

تأسیس این مسجد مربوط به قرن چهارم هجری است و در سال ۱۱۵۸ بوسیله علی اکبر جمکرانی تعمیر شده و قسمت دیگر آن در زمان اکبر شاه تیموری از نو ساخته شد تجدید بنای فعلی مسجد در زمان قاجاریه بوسیله میرزا علی اصغر خان اتابك انجام شده است .

در چند ساله اخیر نیز بوسیله هیات امنائی تحت نظر امور اجتماعی نخست وزیری و سازمان اوقاف اقدامات اساسی جهت رفاه و آسایش زائران معمول گردیده و دو حسینیه هر يك بمساحت ۲۰۰۰ متر برای مردان و ۸۰۰ متر برای زنان ساخته شده است و ۱۰۰ اتاق جهت سکونت زائران و سالنهای غذاخوری چندی بنا گردیده است .

۶ . دستگاه توالت زنانه و مردانه بیاضمام وضو خانه احداث گردیده و بقیه زمین نیز جهت فضای سبز در نظر گرفته شده است .

مسجد صاحب الزمان بعد از مرقد مطهر حضرت معصومه (ع) یکی

از عبادتگاههای مورد احترام و توجه مردم است و شبهای چهارشنبه و جمعه هزاران نفر از مردم قم و تهران و سایر شهرهای دیگر ایران برای گزاردن نماز مخصوص باین مسجد میآیند .

(در خصوص وجه تسمیه این مسجد به کتاب معروف مفاتیح الجنان رجوع فرمائید) .

مسجد فیض

مسجد فیض در سال ۱۳۱۰ شمسی از طرف حضرت آیه الله حاج میرزا محمد فیض در شمال شرقی میدان کهنه ساخته شده است و مرکز تجمع دینی و مجالس روضه خوانی است .

مسجد پنجه علی

مسجد پنجه علی در کوچه پنجه علی منزهت از تکیه چهار مردان در خیابان محمد رضا شاه واقع شده است .

میگویند چون این مسجد بوسیله پنج نفر که نام آنها علی بوده است احداث شده بهمین جهت بنام پنجه علی معروف گردیده است .

مسجد بالاسر

مسجد بالاسر در سمت غربی ضریح مطهر واقع شده و از بناهای شاه اسماعیل صفوی بوده که بنابر دستور شاهزاده محمد تقی میرزا حسام السلطنه پسر خاقان فتحعلیشاه در سال ۱۲۳۴ تجدید بنا گردیده است و در سالهای اخیر بامر شاهنشاه آریامهر اسکلت ساختمان ابن مسجد بطور کلی تعویض و با وضع خاصی مجدداً ساختمان آن بنا شد .

مسجد موزه

مسجد موزه در سمت جنوب حرم مطهر حضرت معصومه (ع) واقع شده و بهمت مرحوم حاج سید محمد طباطبائی زاده قمی بصورت فعلی در آمده است .

روی آن گنبدی بنا شده و داخل آن با طرز بسیار زیبایی آئینه کاری گردیده است .

علاوه بر مساجدی که نام برده شد
تعداد زیادی مسجد قدیمی و هم چنین
جدید البنا وجود دارد که نام بردن همه‌ی
آنها سبب اطاله مطلب خواهد شد. ناگفته
نگذاریم که قم را می‌توان شهر مساجد نامید
زیرا در هر کوی و هر برزن تعدادی مسجد
وجود دارد که روزانه صدها نفر مسلمان
مؤمن برای انجام فریضه نماز به آنها روی
می‌آورند.

آثار تاریخی

و

دیدنی

قم :

خزانه آثار تاریخی

شهر تاریخی قم سایه قرنهای دور را در کنار دیوارهای قدیمی کوچه‌ها دارد و گلدسته‌ها و مناره‌های کهنه این شهر حکایت مردان رفته را باز می‌گویند .

حکایت مردانی را که با صدای شکوهمند اذان بمساجد بزرگ شهر می‌شناقتند و با خضوع و خشوع تمام به رکوع و سجود در برابر معبود خویش می‌پرداختند . بدین مناسبت است که شهر قم را ، دارالمؤمنین ، دارالعباده دارالموحدين و دارالعلم خوانده‌اند و از اینروست که قم ستایشگاه شیعیان جهان و مرکز روحانیت مذهب تشیع است .

هر بامداد که آفتاب بر گنبد طلائی حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (ع) میتابد ، فوج کبوتران حرم پرواز در می‌آیند و در چشمه انوار خورشید شناور میشوند .

انعکاس آفتاب در آینه‌های زیبای ایوان صحن بزرگ روح را بعالمی دیگر پرواز میدهد و آنگاه که دسته‌دسته زائران با اشتیاق فراوان ضریح مقدس را در آغوش می‌فشارند و پنجه برینجره‌اش می‌سایند کیست که بیننده

باشد و در عمق قلب خویش نور ایمان و طهارت را باز نیابد .
ای فروغ آسمانی و مقدس ، ای بانوی بزرگ ، ما را باراستی و
درستی قرین فرما و بقلب ما آن مایه وسعت ده که محبت بی پایان خاندان
رسالت را پذیرا باشد .

از کنار ضریح و از جوار آستانه میگذریم .
اگر بکوچه های شهر گام نهم دیوارها را میبینیم که خطوط روشن
قدمت را بر چهره دارند ، چه ، قم ترکیبی از نو و کهنه است .
شهری است که اصالت تاریخی خود را با درخشش پیشرفتهای
عمرانی امروز بهم تافته و بر آن نگینی قدسی نشانده است .
دست در دست هم میگذاریم و از بناهای تاریخی این شهر دیدن
میکنیم :

تیمچه بزرگ

ساختمان تیمچه بزرگ که از شاهکارهای معماری بشمار میرود از
آثار هنرمند معروف استاد حسن معمار میباشد که در سال ۱۳۰۱ قمری بنا
شده است .

سقف این بنا ضربی و بدون ستون و اعجاب انگیز است خوب است
سازمان ملی حفاظت آثار باستانی از این تیمچه نگهداری کند و الا گنج
بریهای زیبای سقف آن همچون درهای قدیمی دچار تغییر و تحول میگرددند .

چهل اختران

گنبد چهل اختران از بناهای تاریخی و باشکوه شهر قم است که در
اواسط خیابان آذر در محلی به همین نام قرار دارد در این محل جمعی از
سادات رضویه مدفونند این گنبد بسال ۹۵۰ و بدست استاد سلطان معمار
هنرمند قمی ساخته شده است . در سال ۹۵۳ بنا بدستور شاه طهماسب
صفوی این معمار هنرمند سقفی بسیار مرتفع و بی ستون بر این قبور
برپا نمود .

گنبد سبز

باغ گنبد سبز که سه گنبد تاریخی را در دل خود جای داده است در
انتهای خیابان محمدرضا شاه در بیرون محله دروازه کاشان قرار دارد و در
ازمنه قدیم جزء گورستان درب هشت و مقبره روز راه بوده است این سه گنبد

مثلثی را تشکیل داده‌اند که از نظر بنا و کتیبه و گچ‌بری جزء بناهای نفیس و تاریخی است که از طرف اداره باستانشناسی محافظت می‌شود گنبد یکی از آنها حراب شده بود و اخیراً گنبدی بر روی آن ساخته‌اند و دو گنبد دیگر از قرن‌ها قبل برپا بوده است و چون روی گنبدها با کاشی سبز پوشیده شده باغی که این گنبدها در وسط آن قرار دارد بباغ گنبد سبز معروف شده است .

تا حدود نیم قرن قبل راه قم بکاشان از کنار این باغ می‌گذشته است و طبعاً مسافران و جهانگردانی که از قم بکاشان می‌رفته‌اند باغ مزبور و گنبدهای آنرا میدیده‌اند و از این جهت وصف باغ گنبد سبز و گنبدهای آن که بعضی از جهانگردان آنرا مقبره شیوخ نامیده‌اند در سفرنامه‌های مربوط بدوره صفویه تا اواخر قاجاریه کم و بیش دیده می‌شود . حتی لانه‌های لك لك که از چند قرن قبل در رأس گنبدها بوده هنوز هم هست گنبد سعدسعید یا خواجه برهان‌الدین وزیر سلطان حسن بیک آق قویونلو که بسال ۸۷۳ بقتل رسیده است در سمت شمال و وسط باغ قرار دارد گنبد خواجه عمادالدین محمود وزیر نیز در وسط این باغ قرار دارد که بسال ۷۹۱ وفات یافته است و گنبد خواجه اصیل‌الدین شیخ الاسلام در سال ۷۶۱ بنا گردیده است.

دو مناره

دو مناره در اواسط خیابان آذر قرار دارد که از نظر استیل آنرا از آثار دوره سلجوقیان میدانند .

ارتفاع این مناره‌ها ۲۵ متر و قطر آن ۳/۵ متر می‌باشد .

علما

فقها

دانشمندان

شخصیتها

علماء، فقها، دانشمندان

زکریا بن آدم بن عبدالله بن سعد الاشعری القمی که از اصحاب حضرت امام رضا علیه السلام بوده و علی بن مصیب گفته است سالی حضرت رضا علیه السلام بقصد حج از مدینه حرکت فرمودند زکریا بن آدم نیز با حضرت رضا علیه السلام در بک کجاوه بوده اند . قبرش در قبرستان شیخان بهمان نام معروف است .

میرزا ابوالقاسم بن محمد حسن گیلانی معروف به (میرزای قمی) که در سال ۱۲۳۱ هجری در شهر قم وفات نمود ، از علما و مجتهدین بزرگ بوده که قبرش در قبرستان شیخان بهمان نام میباشد .

آدم بن اسحاق بن آدم بن عبدالله بن سعد الاشعری که از علماء قرن خود بوده و صاحب کتاب می باشد قبرش در شیخان است .

ابوجریز زکریا بن ادريس از صحابه‌ی ائمه و راویان معتبر حدیث . مولانا محمد طاهر قمی از فقهای دوره صفویه .

ابوالحسن علی بن حسین بن موسی بن بابویه القمی پدر شیخ صدوق که در ۳۲۹ قمری وفات نمود .

ابوالقاسم جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه . قاضی سعید بن محمد مفید قمی .

خواجه نصیرالدین جهرودی قمی معروف به طوسی دانشمند بزرگ.
حاج شیخ عباس قمی محدث بزرگ صاحب مفاتیح الجنان و
منتهی الامال .

تاج الملك ابو الغنائم قمی .

ابو محمد الیاس بن یوسف متخلص به نظامی .

رکن الدین قمی .

صهای قمی .

شهیدی قمی .

علی بن ابوالمعالی از صحابه‌ی قاضی علی بن جعفر الصادق (ع) .

ابوالفضل محمد بن العمید قمی .

علی بن هاشم القمی مفسر معروف قرآن از علما و دانشمندان زمان
خود بوده که قبرش در کنار باغ ملی است . وی دارای چندین جلد کتاب
از جمله کتابهای ناسخ و المنسوخ - قرب الاسناد - الشرايع - التوحید
والشرك و فضائل امیر المؤمنین علیه السلام میباشد .

محمد بن قولویه والد ماجد جعفر بن محمد و از اصحاب سعد بن

عبدالله که از علما و فقهای زمان خود بوده و قبرش در باغ ملی است .

قطب راوندی محدث و فقیه بزرگ شیعه در قرن ششم هجری که در

صحن مطهر آتابکی مدفون است .

سلاطین

چندتن از شاهان صفوی وقاجار در جوار بارگاه حضرت معصومه

(ع) مدفونند که بدینقرارند :

۱ - شاه عباس دوم صفوی که بقعه اش در جنوب غربی حرم مطهر
و در کنار مقبره شاه صفی واقع شده و بنای آن از سنگ مرمر است .

۲ - شاه سلطان حسین و شاه سیلیمان صفوی که در دو صندوق و
یک بقعه جنب بقعه شاه عباس دوم مدفونند

۳ - شاه صفی از نوادگان شاه عباس کبیر که قبرش در رواق جنوبی
حرم مطهر قرار دارد .

سقف و دیوار آن با کاشی معرق بسیار ممتاز و کتیبه ای بخط ثلث ،
نوشته محمد رضا امامی ، زینت یافته است .

۴ - فتحعلیشاه قاجار که بقعه اش دارای گچ بریهای زیباست و
در شمال غربی صحن کهنه قرار دارد سنگ روی قبرش نیز بسیار
زیباست .

۵ - محمد شاه قاجار پدر ناصرالدین شاه در سمت جنوب غربی
صحن کهنه مدفون است .

شخصیت‌ها

قبور میرزا حسین مستوفی الممالک - میرزا علی اصغر خان اتابک -
 قوام الدوله - فرخ خان امین الدوله - منوچهر خان معتمد الدوله - قهرمان
 میرزا پسر عباس میرزا نایب السلطنه - مشیر السلطنه - بهاء الملک - ناصر -
 الملک همدانی - مجد الدوله و همچنین سخن سرای بزرگ ایران پروین
 اعتصامی در جوار بارگاه قرار دارد و هزاران نفر که بیای بوسی دختر موسی -
 بن جعفر (ع) می‌آیند بر تربت ایشان نیز فاتحه‌ای می‌خوانند .

شعرا و قلم

شهیدی قلمی ، رکن الدوله قلمی ، حکیم نظامی گنجوی ، شاطر
 عباس صبوچی ، مصمصام السلطنه قندری ؛ صهبای قلمی .

شناسنامه قم

شناسنامه هر شهری عبارت از ویژگیهای مربوط
به آن شهر است که هر چند ممکن است قابل تغییر باشد (از نظر
جمعیت) و یا ثابت و لایتغیر (نظیر طول و عرض جغرافیائی)
ولی بهر حال از مجموع این خصوصیات و ویژگیهاست
که يك شهر با مشخصات تعیین شده خویش در نقطه ای از نقاط
ربع مسکون قرار گرفته است .

قم ، شهری که دری از بهشت بدان باز میشود، دستها
را بسوی کویر مرکزی ایران دراز کرده و پای بند دریاچه
حوض سلطان است .

شناسنامه این شهر قدیمی را که گفته اند شهر ائمه طاهرین
علیهم السلام است . با هم ورق میزنیم و خصوصیاتش را
میخوانیم تا این مدفن صدها امامزاده را بهتر و بیشتر بشناسیم .

حدود

شهرستان قم از شمال محدود است به شهرهای تهران و ساوه - از
مشرق به کویر نمک - از جنوب به شهر کاشان - از مغرب به شهرستان
اراک .

طول و عرض جغرافیائی

درجه	دقیقه	
۳۲ شمالی	۳۸	عرض
درجه	دقیقه	
۵۰ شرقی	۵۳	طول

مساحت شهرستان

۱۲۳۱۵/۶ کیلومتر مربع

مساحت شهر

۲۲/۸ کیلومتر مربع

ارتفاع از سطح دریا

۹۲۸ متر

تقسیمات شهرستان قم

۱	تعداد شهر
۲	تعداد بخش
۷	تعداد دهستان
	تعداد دهات بخش
۱۶۸	تعداد روستاهای بخش کهک
۳۵	تعداد روستاهای بخش حومه
۱۳۳	

کوهها

شهر قم در دشت واقع شده است . اطراف شهر را کوههای نسبتاً

مرتفعی دربر گرفته که باشیب ملایم به سمت مشرق و شمال ادامه یافته و بکویر نمک و دریاچه حوض سلطان ختم میشود در مغرب آن دنباله کوههای خرقان و در جنوب غربی آن قسمتی از کوههای الوند کشیده شده است .

مهمترین آنها عبارتند از :

- کوه مره در علی آباد جاده تهران .
- کوه یزدان در مغرب .
- سفید کوه - زرد کوه - چشمه علی در قسمت جنوب .
- کوه دوبرادران در قسمت جنوب شرقی .
- رشته کوههای گرمجگان در جنوب شرقی بنام هلیل بیدهند - کوه لاره
- کل چوقی - خوشیدر - ویا قش کوه روگله و عبدالوهاب در فردو .
- کوه کل نو در وشنوه .
- کوه سیاه و سفید در بمبا .
- رشته کوههای منظر به در جاده تهران (شمال)
- کوه قاضی - آقا نظر - گلستان - تخت سر حوض .

نوع خاک

سنگی - رس و قسمتی شوره زار است.

رودخانه‌ها

- ۱ - قرسو (زربنه رود) که در منطقه شمالی شهرستان قم از مغرب به مشرق جاری است و به حوض سلطان میریزد .
- ۲ - قمرود (اناربار) (گل افشان) (لعل رود) (لعل بار) که از ارتفاعات جنوب گلپایگان سرچشمه میگیرد و پس از عبور از شهرستانهای خمین و محلات به قم رسیده و از جنوب به شمال جریان دارد و از وسط شهر میگذرد که در گذشته بدریاچه حوض سلطان میریخت ولی اکنون به نمک زار هفت لول میریزد .
- این رودخانه ، شهر قم را بدو قسمت تقسیم نموده است و روی آن تاکنون ۵ پل احداث شده است که ترافیک شهر وسیله این ۵ پل انجام میشود .
- ۳ - رودخانه صفی آباد .
- ۴ - رودخانه بیدخان که از کوههای فردوس سرچشمه گرفته و از بند کبار (بند شاه عباس) به دشت لشگرد میریزد .

دریاچه قم

دریاچه قم که به حوض سلطان معروف است در ۳۰ کیلومتری شرق شهر

قم در زمینی پست قرار دارد که از بلندی کوشك نصرت بخوبی دیده میشود
این دریاچه در بهار و زمستان پر آب و در اواخر تابستان کم آب است . امتداد
این دریاچه از شمال شرقی به جنوب غربی است .
آب دریاچه بسیار شور و در اطراف آن معادن نمك بوفور وجود
دارد .

طیور آبی از هر قبیل در این دریاچه فراوان است .
بعلت وجود با تلاقهای هولناك نزدك شدن بدریاچه خطر نساك
است .

دور این دریاچه ۱۲۰ کیلومتر و
مساحت آن ۲۵۹۷ کیلومتر مربع است .
عمق آن باید ده الی ۱۲ ذرع باشد .

آب وهوا

آب وهوای قم بعلت قرار داشتن در کنار کویر و دوری از دریا در
تابستان گرم و خشك ولی سالم و در زمستان معتدل است .
گاهی گرمای تابستان قم تا ۴۵ درجه بالای صفر و سرمای زمستان تا
۱۲ درجه زیر صفر میرسد و بعلت وزش بادهای خشك در بیشتر مواقع
سال مقدار رطوبت در هوا خیلی کم و شدت تغییرات درجه حرارت زیاد
میباشد . عمق آبهای زیر زمینی از ۳۰ تا ۱۰۰ متر میباشد .

نواحی مجاور کوهستان دارای آب فراوان و اراضی حاصلخیز و لی قسمتهای مجاور کویر کم آب و بی حاصل و خالی از جمعیت است نقاط معتدل شهرستان قم شامل دهستانهای اراضی رودخانه قمرود و قسمتی از خلیجستان سفلی است که بیشتر دهات آن از آب رودخانه مشروب و بقیه از چاه و قنوات استفاده مینمایند .

مشخصات جوی

حداکثر مطلق درجه حرارت بر حسب سانتیگراد ۴۵ درجه
حداقل مطلق درجه حرارت بر حسب سانتیگراد ۱۲ درجه
و متوسط درجه حرارت در سال ۱۷/۹ درجه میباشد .

درختان و درختچه های مناسب آب و هوای قم

افرای شبه چناری
بادام کوهی
شمشاد نعنائی

گزشاهی	زبان گنجشک
گز	تاغ
بیست	برگ بو
نارون چتری (پیوندی)	صنوبر
	کاج تهران
سرو خمره ای	سرو سیمین
بسک	عرعر
ابریشم	افاقیا

بارندگی در سال

حداقل ۴۰ و حداکثر ۱۴۲ میلیمتر

جهت بادهای محلی

از جنوب به شمال

شکارگاههای قم

نام شکار	شکارگاه
بزوکل - كبك	کوههای چشمه علی (کیلومتر ۱۸ جاده اصفهان)
آهوبره (هوبره) - باقرقره	هموارتکبه (کیلومتر ۱۲ جاده اصفهان)
آهو	مسيله (کناردریاچه حوض سلطان)
آهو	قولولو آب شیرین (کیلومتر ۷ جاده کاشان)
تیهو - كبك	کوههای اطراف قولولو (کیلومتر ۱۸ جاده اراک)
باقرقره - آهوبره	هموارقاضی (کیلومتر ۱۸ جاده اراک)
كبك	کوههای قاضی
بزوکل - فوج و میش	کوه یزدان در طغروود

* * *

شهر قم بر سر شاهراههای اراک - اصفهان - کاشان - تهران واقع شده است

فاصله قم با شهرهای همجوار

۱۴۰ کیلومتر	قم تهران
۱۳۶ کیلومتر	قم اراک
۲۶۳ کیلومتر	قم اصفهان

۱۰۴ کیلومتر

قم کاشان

۷۸ کیلومتر

قم دلیجان

۸۷ کیلومتر

قم ساوه

نوع جاده‌ها

آسفالت

ارتباط و حمل و نقل

نام شهرهائی که بوسیله راه آهن با شهر قم ارتباط دارند

کاشان - اراك - شهرری - تهران - اصفهان - اهواز .

قم در مسیر راه آهن سرتاسری ایران قرار دارد که در سال ۱۳۱۲ در زمان رضا شاه کبیر ایجاد گردیده است .
ایستگاه راه آهن قم در کنار شهر قرار دارد .

نام جاده‌های اصلی

قم تهران - قم کاشان - قم اصفهان - قم اراك

نام جاده های فرعی

قم قمرود - قم سراجیه - قم نفت البرز - قم وشنوه

پیلاقات

وشنوه - فردو - میم - کر جگهان - بیدهند - وریج - ورجان

کهک - تیره - خاوه - دستجرد - قبادیزن - قاضی

راههای شوسه درجه ۲ است

جمعیت قم

جمعیت شهرستان

۱۷۹۸۶۲ نفر

۳۸۴۶۱

۹۲۶۸۵

۸۷۱۷۷

(بر اساس سرشماری سال ۱۳۴۵)

تعداد خانوار :

مرد

زن

جمعیت شهر

(بر اساس سرشماری سال ۱۳۴۵)

۱۳۲۲۹۲ نفر

تعداد خانوار :

۲۸۴۲۲

مرد :

۶۸۹۰۸

زن :

۶۵۳۸۴

جمعیت فعلی شهر

(طبق نامه $\frac{۱۶۳۳۱}{۵۳۱۰۰۷}$ اداره ثبت احوال قسم)

جمعیت قم تا پایان اسفند ماه سال ۵۲ ۲۲۰۱۰۰ نفر به نظر می‌رسد

زبان اکثریت مردم

زبان فارسی (لهجه قمی)

مذهب

شیعه اثنی عشری

شغل مردم

تجارت - کشاورزی - قالی بافی - نساجی

غذاهای محلی مخصوص

آش رشته - آش جو (دونکی) آبگوشت مخصوص (قنبید)
ترحلو - یخنی (مخلوطی از گوشت و بادامجان و به و مغز گردو و عدس
آب انار و آب گوجه فرنگی) اشکنه - کله جوش - سنگک (عدسی)
ارده شیره .

تعدادی از محلات معروف شهر قم

محله آستانه	محله عشقعلی
محله الوندیه	محله چهارمردان
محله چهل اختران	محله شاهزاده حمزه
محله شاهزاده زید	محله سیدان
محله درخت پیر	محله سنگبند
محله شاه خراسان	محله دروازه کاشان
محله موسویان	محله باغ پنبه
محله مسجد جامع	محله عربستان
محله آقا سید حسن	محله دروازه ری
محله یزدیه	محله لاجین بیک (رضویه)
محله سفیداب	محله سرخوض
محله سنک سیاه	محله میدان میر
محله آب چال	محله پنجعلی
محله سلطان محمد شریف	

تعدادی از گذرهای معروف قم

خیابان محمدرضا شاه	گذر جدا
»	گذر حاج عرب
آذر	گذر حاج حسین
آذر	گذر یعقوب
محمدرضا شاه	گذر صادق
»	گذر شادقلیخان
»	گذر قلعه
»	گذر عابدین
»	گذر آقا سید عبدالله
»	گذر خان
»	گذر قاضی
»	گذر عشقعلی

محصولات قم

فرش (نخ فرنك - ابریشمی -
معمولی) - ظروف سرامیک -
صنایع سنگی و ظروف سفالین -
انواع پارچه‌های پشمی محصول
کارخانه پشمبافی ایران مریئوس قم
پنبه تصفیه شده - پشم سیاه و کبود
مبلهای منبت کاری و استیل - آجر -
آهک - گچ .

ارمک و متقال - تخت گیوه -
نمد - کیسه حمام و لیف - چادر
شب - صابون - سوهان - حلوا .
گندم - جو - بادام - گردو -
انار - فندق و شنوه که معروفیت
دارد - کتیرا - چغندر - محصولات
صیفی - سیب زمینی - روناس -
کنجد - کرچک - ترباک و شنوه که
مشهور است - انجیر - پسته - گوجه
درختی - سبزیجات خورده‌نی .

منابع ومعاون قم

سنگ قرمز ، سنگ سفید ، سنگ مشکی ، سنگ زرشکی ، سنگ
مرمر سفید ، سنگ مرمر بنفش ، سنگ رنگین .
خاک چینی ، سنگ گچ ، سنگ آهک ، سنگ نمک ، فیروزه ، مس
آهن ، منگنز ، سرب ، سنگ آهک ، نفت .

۱۰۵

تعداد کارخانه ها و کارگاه های
بزرگ و کوچک

تعداد شرکت‌های حمل و نقل	
نوع بنگاه	تعداد
مسافربری	۲۵
باربری	۷
باربری و مسافربری	۷
توقفگاه	۴۰

بنگاههای مسافری

نام شرکت	مدیر	تلفن	تعداد اتوبوس	سرویس روزانه	نشانی
ترانسپورت شمس العماره رضویان	۳۱۱۱	۲	۲	۲	میدان ششم بهمن
ترانسپورت نومولوی	لاجوردی	۲۵۳۸	۳	۲	خیابان آستانه
ایران گرد	علی اکبر امام	۳۹۱۷	۵	۳	» »
اکسپورت	فخیمی	۳۵۷۹	۳	۱	» ارم
میهن نورد	حسین زاده	۲۰۵۴			» آستانه
رحیمی	رحیمی				خیابان ارم
گیتی نورد	حاج مینوئی	۳۰۸۶	۲	۲	خیابان ارم
انوتهران	محمد طیبی	۲۳۷۵	۳	۳	» آستانه
اتفاق	جواهری	۲۸۲۰			» »
اقوخراسان	حسین توکلی	۳۲۲۷	۲	۲	» »
عصر نرقی	خازنی	۲۸۵۷	۲	۲	» »
شرکت اتویزد محمود جواهری					خیابان آستانه
درهنورد		۲۸۵۲			» »

نام شرکت	مدیر	تلفن	نشانی
دلوانتور	آدابی	۳۵۷۸	د ارم
د تهران مشهد		۳۰۵۴	د آستانه
ایران نورد		۲۳۶۵	د ارم
د مین توریزست			د اراک
د قهستان	لسانی		د محمد رضا شاه
د اتحاد	طباطبائی		د ارم
د کاشان	بشارتی	۲۷۰۷	د د
د طبیبی	حاج طبیبی	۳۵۳۲	د آذر
د حسین زاده	حسین زاده	۳۴۰۳	د آستانه
د نی ام نی			د د
د ساوه		۳۰۵۵	د بلوار حضرتی
د عقاب		۲۸۲۹	د خیابان شاه

تعدادی از شرکتهای باربری

شرق واقع در میدان کورش کبیر اول خیابان مینو تلفن ۲۱۴۰

قبله د میدان کورش کبیر د ۳۹۷۷-۲۴۱۵

۲۸۱۸	تلفن	خیابان صدوق	واقع در	سعادت
۳۲۵۷-۲۶۱۹	»	»	»	روشن
۲۸۲۰	»	آذر	»	اتوبار شیراز
۲۳۰۵	»	ارم	»	اتو عدل
۳۹۸۵	»	اراک	»	خورشید

نرخ مسافر با اتوبوس

۵۵ ریال	قم به تهران
۱۱۵ ریال	قم به اصفهان
۴۵ ریال	قم به کاشان
۳۰۵ ریال	قم به شیراز
۳۹۵ ریال	قم به آبادان
۴۰۰ ریال	قم به مشهد

فروشگاههای اتومبیل

۳۲۳۲	خیابان پهلوی	حاج اصغر اسدی اربابی
------	--------------	----------------------

۳۲۳۲	خیابان پهلوی	حاج اسدالله نمازیخواه
۲۷۱۲	میدان کورش	جعفر اویسی
۳۹۷۲	خیابان پهلوی	حاج سید تقی هاشمی
۲۶۶۸	»	شمس الدینی
۳۷۹۲	»	حاج محمد فتحی
۲۷۴۵	چهارراه شاه	حاج علی گرامی
۲۸۶۹	خیابان محمد رضا شاه	سینا
۲۵۰۱	چهارراه شاه	شهید

تعدادی از آموزشگاههای رانندگی

۳۷۸۱	خیابان شاه	اخوان کربسی
۲۷۹۵	» پهلوی	آریا
۲۷۶۲	» شاه	تاج
۳۸۸۳	» صفائیه	کربسی
۳۳۸۲	» شاه	فرهنگ

آژانسهای توریستی

	کریبی	چهارراه شاه
۲۶۵۳	آبادانا	خیابان شاه
	عقاب	» »
	ویلا	چهارراه شاه
	پیکار	» »
	خادم	خیابان تهران
	ایران توریست	» »
۲۳۰۹	آژانس کمالی	چهارراه ارم
۲۵۰۱	شهید	چهارراه شاه
۴۸۰۹	صفوی	خابان صفائیه
	قوامی	» »

تعدادی از تعمیرگاههای اتومبیل

۲۴۵۰	تلفن	چهارراه شاه	سرویس و تعمیرگاه فولکس واگن اربابی
۳۸۲۷	»	میدان فرح	تعمیرگاه ژیان

سرویس و تعمیر گاه پیکان خیابان شاه

تعمیر گاه بنز د پهلوی

اتو سرویس و تعمیر گاه مجاز و فروشندگی لوازم پیکان واقع در
میدان کورش کبیر تلفن ۲۷۱۲ اویسی

نرخ تاکسی

کرایه تاکسی	برای يك نفر	۵ ریال
کرایه تاکسی	برای دو نفر	۱۰ ریال
کرایه تاکسی	برای سه نفر	۱۰ ریال

نرخ سواری

کرایه سواری از قم تا تهران هر نفر	۸۰ ریال
کرایه سواری از قم تا کاشان هر نفر	۵۰ ریال

تعداد وسایط نقلیه

تعداد خطوط اتوبوسرانی داخل شهر	۷	دستگاه
تعداد اتوبوس شرکت واحد	۱۸	»
تعداد مینی بوس شرکت واحد	۱	»
تعداد تاکسی	۲۶۰	»
تعداد سواری مسجد صاحب الزمان	۵	»
تعداد وسیله شخصی	۱۲۲۵	»
تعداد اتوبوس بیابانی	۳۳۹	»
تعداد کامیون بیابانی	۵۹۶	»
تعداد بارکش شهری	۵۴	»

خط سیر اتوبوسرانی شرکت واحد

- خط ۱** میدان صفائیه - کوی حضرت آیت الله نجفی
مسیر عبور از خیابان ارم، سه راه آذر، خیابان آذر، انتهای نکوئی و بالعکس.
- خط ۲** میدان صفائیه - میدان فرح
مسیر عبور از صفائیه، خیابان ارم، سه راه آذر، میدان ششم بهمن، پل - علیخانی، خیابان شاه، میدان فرح و بالعکس
- خط ۳** وادی السلام - انتهای خیابان محمدرضا شاه (چهارمردان)
مسیر عبور از خیابان مینو، میدان کورش کبیر، پل علیخانی، سه راه آذر،

خیابان ارم ، خیابان محمدرضا شاه و بالعکس .

خط ۴ تعطیل است

خط ۵ میدان نکوئی ، میدان فرح

مسیر عبور: خیابان آذر ، سهره آذر ، میدان ششم بهمن ، خیابان آستانه ،

گذر عبدالله خان ، پل آهنچی ، سهره شاه ، میدان فرح و بالعکس .

خط ۶ از مقابل ساختمان شهرداری ، درمانگاه شاهزاده ابراهیم

مسیر عبور خیابان ارم ، سهره آذر ، میدان ششم بهمن ، پل علیخانی ، خیابان شاه

برگشت از پل علیخانی ، خیابان آستانه از شیخان .

مسجد جمکران ، از ابتدای خیابان محمدرضا شاه پهلوی ، سهره آذر ،

خیابان آذر ، انتهای نکوئی و بالعکس .

مقدار مصرف نفت در روز:

۴۰۰۰۰۰ لیتر

مقدار مصرف بنزین در روز

۱۰۰۰۰۰ لیتر

خیابان شاه

ابتدای جاده اراک

» » کاشان

» » تهران

» » اصفهان

گل فروشیها

گلستان محمدی
گلزار دنیای گل

میدان کورش کبیر
خیابان شاه

بانکها

بانک رفاه کارگران
بانک اعتبارات تعاونی توزیع

بانک سپه
بانک اصناف ایران
بانک بازرگانی ایران
بانک رهنی ایران
بانک صادرات ایران
بانک پارس
بانک تعاونی کشاورزی ایران
بانک تهران

بانک ملی ایران

تلفن	نشانی	
۲۵۸۵ - ۲۱۳۲ - ۲۱۴۳	خیابان ارم	شعبه مرکزی
۲۱۴۲	»	رئیس شعبه »
۲۱۴۱	»	معاون » »
۲۱۴۵	خیابان آذر	نماینده گی آذر
۲۱۴۷	» پهلوی - میدان کورش	نماینده گی پهلوی
۲۳۲۴	» آذر میدان کهنه	باجه آذر
۵۱۴۱	» » نکویی	باجه آذر
۵۱۴۲	شاهزاده ابراهیم	باجه شاهزاده ابراهیم
۵۱۴۳	» شاه	باجه فرح
۳۷۵۰	» محمدرضا شاه	باجه محمدرضا شاه
۲۹۲۸	» ارم مقابل میدان آستانه	» باجه

بانك عمران

شعبه مرکزی خیابان محمدرضا شاه ۳۶۰۳

بانك سپه

۲۷۹۱	ابتدای خیابان آذر	شعبه مرکزی
۳۶۵۸	خیابان آذر	نمایندگی آذر
۲۸۰۸	خیابان شاه	نمایندگی شاه
۲۲۹۴	خیابان صدوق	نمایندگی کورش کبیر
۳۷۷۹	خیابان محمدرضا شاه	نمایندگی محمدرضا شاه

بانك اصناف ایران

۲۱۹۰	چهارراه ششم بهمن	شعبه مرکزی
۲۶۶۵	خیابان آذر - حسین آباد	باجه آذر

۳۴۲۰	خیابان ارم	باجه آستانه
۵۱۹۲	» محمد رضا شاه	» محمد رضا شاه
۲۵۵۹	چهارراه شاه	» شاه
۵۱۹۳	خیابان شاه ابراهیم	» شاه ابراهیم
۲۴۲۱	» صفائیه اول ممتاز	» صفائیه

بانك بازرگانی ایران

۵۲۳۶	ابتدای خیابان آذر	شعبه مرکزی
۲۷۸۹	خیابان آذر	باجه آذر
۲۹۸۲	» بهلوی	» راه آهن

بانك رهنی ایران

۲۲۸۵	خیابان ششم بهمن	شعبه مرکزی
------	-----------------	------------

بانك صادرات ايران

۳۳۱۲	خیابان آذر	شعبه مرکزی
۳۲۸۲	» آستانه	» آستانه
۳۳۱۷	» اراك	» اراك
۲۱۸۷	» ارم گذرخان	» ارم
۳۹۶۵	» ششم بهمن	» بازار
۳۳۲۳	میدان شاه	» شاه
۳۸۵۲	خیابان محمد رضا شاه	» محمد رضا شاه
۵۱۱۳	» دروازه ری	» دروازه ری
۳۳۱۴	» پهلوی	» راه آهن
۵۱۱۱	» آذر	» رضوی
۲۴۸۳	خیابان رهبر	» رهبر
۵۱۰۶	» ،	» »
۵۱۱۰	کوچه بیگدلی	» سراب شاه
۵۱۰۸	خیابان شاه	» ۱۶ متری رضا پهلوی

۵۱۱۲	» شاهزاده ابراهیم	» شاه جعفر
۳۱۲۳	» » »	» شاهزاده ابراهیم
۲۵۹۲	» ششم بهمن	» ششم بهمن
۳۶۲۸	» میدان ارم	» صفائیه
۳۱۳۹	خیابان صفائیه - پیگدلیها	» »
۵۱۰۷		» فرح آباد
۲۵۷۲	باغ ملی	» محمدرضا شاه

بانک پارس

۲۶۸۸	خیابان ارم	شعبه مرکزی
۲۳۲۰	» پهلوی	باجه کورش

بانک تعاون کشاورزی ایران

۳۰۱۲	شعبه مرکزی
------	------------

بانك تهران

۳۵۲۲	چهارراه ششم بهمن	شعبه مرکزی
۳۰۹۲	چهارراه شاه	شعبه چهارراه شاه

بانك رفاه كارگران

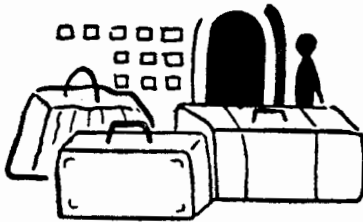
۲۷۶۲	میدان کورش کبیر	شعبه مرکزی
------	-----------------	------------

بانك اعتبارات تعاونی توزیع

۳۷۲۸	سراة بازار	شعبه مرکزی
------	------------	------------

اماکن عمومی

تعداد: ۷

هتل‌ها

نام هتل	مدیر	تلفن	تعداد اتاق			تعداد تخت	درجه	نشانی
			یک نفره	دو نفره	جمع			
آبادانا	حاج حسن صبوری	۳۶۳۸	۳	۱۸	۲۳	۴۵	***	خیابان محمد رضا شاه
بهار	حاج علی نیساری	۳۹۵۱ ۲۲۳۵	۲	۲۰	۲۲	۱۱۰	***	خیابان موزه
آریا	آدابی	۳۶۶۲ ۲۸۵۲	۷	۱۳	۲۲	۲۴	**	میدان آستانه
بلوار	حاج علی استاد عبدالمقی	۲۵۵۷	۲	۲۶	۷۰	۱۳۰	*	خیابان بهار
چهار فصل	عباس مبصری	۲۸۲۸	۱	۱۵	۱۶	۲۱	*	خیابان موزه
میهن	حاج عباس نمک شناس	۳۲۳۶	۲	۱۰	۱۲	۲۷	*	خیابان ارم
نیکو	حاج مسلم نیکو	۲۹۳۷	۱	۱۴	۲۰	۴۰	*	خیابان موزه
مستقیم	در شرف تأسیس							خیابان ارم
آستانه	در شرف تأسیس							میدان آستانه

تعداد: ۶۹

مسافر خانه‌ها

درجه يك

تعداد	تعداد اتاق	تعداد تخت خواب
۸	۱۲۵	۲۱۳

درجه ۲

تعداد	تعداد اتاق	تعداد تخت خواب
۱۶	۱۸۲	۲۱۰

درجه ۳

تعداد	تعداد اتاق	تعداد تخت خواب
۲۶	۳۱۱	۲۰۶

تعدادی از مسافر خانه های درجه یک

نام مسافر خانه	مدیر مسافر خانه	تعداد اتاق	تعداد تخت خواب	نشانی	تلفن
آسایش	سیف الله اسمعیلیان	۱۰	۲۰	خیابان ارم	
زیبا	محمد رضا رمضان	۱۸	۲۳	د اراك	
كاخ	منتظری	۲۳	۱۰	د ارم	۵۸۸۴
عصر جدید	محمد خانی	۲۵	۲۸	د موزه	-
كسری	عباس عبداللهی	۲۰	۷۰	د ارم	۲۸۳۳
فرد توكل	حاج حسن سقایی	۱۲	۳۰	د محمد رضا شاه	۳۳۶۶
ابن سینا	سید مجتبی فاتیحی	۱۵	۱۲	د ارم	۳۶۸۳
جاوید	حاج تقی مقتصدی			د شاه	۳۲۵۰
صفا				د اراك	

مهمانخانه و رستوران

تعداد: ۸

تلفن ۳۳۶۶

د ۲۱۳۹

توكل واقع در خیابان محمد رضا شاه

برادران د د آستانه

تلفن ۳۳۲۱	واقع در خیابان آستانه	گلستان
» ۳۲۵۰	» » شاه	جاوید
» ۳۳۳۲	» » آستانه	مقدم
» ۲۶۲۵	» » اراك	كورش

چلو کبابیها

۲۸۲۸	چهار فصل خیابان موزه	
۳۳۶۶	» محمد رضا شاه	نوکل
۳۲۵۰	» شاه	جاوید
۳۳۲۱	میدان آستانه	گلستان
۳۳۳۲	» آستانه	مقدم
۳۳۳۶	» ارم	میهن
۲۹۳۷	» موزه	نیکو
۲۶۲۵	» اراك	كورش

کبایبها

تعداد: ۱۳۶

خیابان ارم	ارم
خیابان شاه	امید
میدان کورش	ابوالحسنی
خیابان حضرتی	بهار
ششم بهمن	خوشقامت
خیابان شاه	رستگار
خیابان حضرتی	عدالت
میدان آستانه	صداقت
ششم بهمن	عسگری
خیابان آذر	فرد
خیابان شاه	مداحی
خیابان شاه	سعدی
خیابان صفاییه	ممتاز

اغذیه‌فروشی‌ها

تعداد: ۸

محمود سائری

حسین آسیمه

بیطرفان

خیابان شاه مقابل دارائی

میدان آریامهر

خیابان ارم مقابل آستانه

قهوه‌چی‌ها

تعداد: ۷۱

رستگار

خوشبختان

فردوئی

صاحبی

فردیوسفی

سه‌راه‌شاه

خیابان آذر

» موزه

خیابان محمدرضا شاه

» اراک

عکاسی‌ها

مهتاب

خیابان ارم

۲۵۲۸

۳۴۲۸	خیابان آستانه	فرد
	» »	پر
	» »	هلند
۳۱۹۹	» ارم	هما
	» پهلوی	افشین
	» ارم	فتحی
۳۰۸۰	» ارم	رکس
	» »	شاهین
۴۷۰۴	» محمدرضا شاه	شیوا
۳۳۸۴	» پهلوی	همایون
	» شاه	طوفان
	» فرهنگ	فرهنگ
	» آذر	عارف
	» صفائی	فرشته
	» پهلوی	کوروش
	» آذر	طلائی

کارگاه تابلوسازی و نقاشی

۲۸۱۳	میدان ارم	هنر گاه عظیمی
	خیابان صفائی	هنر گاه مؤمن پور

تعداد آرایشگاهها

تعداد مردانه :

۱۱۲

تعداد زنانه :

۳۲

تعدادی از آرایشگاههای درجه یک

تلفن ۳۵۶۳	میدان ارم	زهره
» ۳۹۵۹	خیابان ارم	نامی
» ۳۷۱۸	» آستانه	توکل
	» ارم	مهربان
	» میدان آستانه	آهوئی
» ۳۶۸۸	» ششم بهمن	شهرزاد
» ۲۵۲۹	» میدان ارم	طوس

جمشیدی	خیابان آذر
فردزیا	» آذر
هنرمند	میدان کورش
خندان	» فرهنك
	تلفن ۳۱۱۲

تعدادی از خشك شوئها ولباسشوئها

صدف	خیابان آذر
برف	چهارراه شاه
مترو	خیابان شاه
گل یاس	» برق جدید
اخوان مقدم	» شاه
گلستان	خیابان مینو
آستانه	» ارم
كاخ	خیابان محمد رضا شاه
دانمارك	» صفائیه
نظیف	» محمد رضا شاه

تعداد نانوائیهای

۹۹	سنگی
۲۱	تافتون پزی
۷	نازلک پزی (لواش)
۲	بربری پزی
۲۵	خشکه پزی
۱	سفید پزی

تعدادی از نانوائی های سنگی

نام صاحب پروانه	نشانی
حاج محمد حسین فخارقمی	خیابان آذر جنب کلانتری ۲
سید اسمعیل رضوی	» پهلوی. مقابل خیابان فرهنگ
محمد رضا عزیزی	» محمد رضا شاه - میدان
احمد جانپور	چهار راه شاه

خیابان محمد رضا شاه	حسن ولی
» ارم - سه راه موزه	محمد تقی منادی
» آذر - نزدیک بیمارستان نکوئی	سید علی اکبر بهاء الدینی
اول خیابان آذر	رضا قدمی
میدان آستانه	حسن مهدی زاده طوسی
انتهای خیابان صفائیه	عباس قدمی

تعدادی از نانوائی های تافتونی

نام صاحب پروانه	نشانی
سید محمد هدائی	خیابان ارم جنب گذر خان
حسین باقری	خیابان آذر - نزدیک درخت پیر
احمد تقی زاده	» شاهزاده ابراهیم
سید ابو الفضل امام	کوی رهبر
رضا شهر یاری	کوی حاج زینل
سید رضا و کیلی	خیابان مینو
حاج مرتضی چیتگران	خیابان آذر - پامنار

تعدادی از خشکه پزی ها

نام صاحب پروانه	نشانی
حاج حسین منتظری	خیابان ارم مقابل خیابان موزه
احمد تحویلدار	میدان آستانه
سید هادی منتظری	خیابان صفائیه
یوسف منتظری	خیابان آستانه مقابل مسجد امام
مهدی منتظری	د آذر جنب کوی آقا سید حسن
ولی الله جان قربان	چهار راه شاه
علیخان نادری	خیابان پهلوی
حاج قاسمی	د ارم
افصحی	د آستانه
حدیدی	د ارم

لواش پزی ها

نام صاحب پروانه	نشانی
رضا موثقی	خیابان شاه مقابل پمپ بنزین

محمد علی شاهی	خیابان شاه نزدیک همپ بنزین
خلیل حسنی	» صدوق جنب کوی حاج نمازی
محمد حسین گیلانی و حسینعلی بوجاران	» رضا پهلوی
سید احمد حسینی	» چهارراه شاه انتهای کوی نوربخش
محمود تقی زاده محمدی	» خیابان زاد
حسین سلیمانی یزدی	» رهبر

تعداد مغازه های گوشت فروشی

تعداد مغازه گوشت گوسفند فروشی	۱۲۸
تعداد مغازه گوشت گاو فروشی	۳۷

تعدادی از قصابیها

غلامرضا واحدی	خیابان محمد رضا شاه
حسین فرجی	» ششم بهمن
جوانمرد	» چهارراه شاه
بخشی	میدان کورش

حاج عباس واحدی	خیابان محمد رضا شاه - میدان
طلا	آذر
فرج فرجی	صفائی
برادران یزدی	میدان شاه
محمد حسین فرجی	سه راه موزه
راد صفت	خیابان ارم - جنب بانک ملی ایران

۱۵۷

تعداد سوهان پزی و سوهان فروشی و حلوائی

تعدادی از سوهانیهای معروف

۳۲۶۲	میدان فرح	حاج حسین سوهانی
۲۴۳۶	خیابان حضرنی	» » »
۲۶۵۴	خیابان ارم	» » »
۲۸۹۵	روبروی مسجد امام	اخوان عارفی
۲۵۰۶	اول خیابان آستانه	صفائی
	گذر خان	لسانی
	خیابان آستانه	خزائلی

تعدادی از سالن‌های خیاطی قم

۲۵۵۲	خیابان ارم	کاپری
۲۸۲۷	»	پوشش
۴۹۲۰	خیابان محمدرضا شاه	جاوید
	چهار راه شاه	ایتالیائی
	خیابان پهلوی	پگاه
	» ارم	فرد
	» صفائیه	مهرداد
	» شاه	جوان
	» آذر	کورش
	» صفائیه	لردشیک

تعدادی از پیراهن‌دوزیها

خیابان آذر	تسخیری
خیابان آذر	رکس
» ارم	کارمن

خیابان محمدرضا	پارك
» » »	وحدتی
» » »	اطلس
» ارم »	فرد
» »	اورژینال
آذر »	ژنو

تعداد گرمابه‌ها

۸۴	مردانه
۶۶	زنانه

تعدادی از گرمابه های قم

۳۵۹۹	خیابان شاه	ممتاز نو
۳۲۶۱	» صفائیه	صفائیه
۳۰۳۳	» ارم	پاك نژاد

	خیابان ارم	ارم
۳۲۶۰	» »	تاج
۳۵۴۸	» شاه	جوهری
۲۵۲۵	خیابان پهلوی	فرهنگ
	» محمد رضا شاه	مرمر

تعداد کل : ۸۰

تعدادی از
طلا و جواهر فروشیها

خیابان آستانه	جواهری اربابی
» »	حاج محمد آسایش
میدان آستانه	مهدی کرباسی
خیابان آستانه	سید محمد زرگران
» »	سید ابو الفضل شمس الدینی
میدان شاه	علی مختاری
خیابان ششم بهمن	ابو الفضل طلاچیان
» آذر	بیطرفان
» آستانه	عباس بشارتی

مهدی میرسراجی

د آستانه

رضاعزیزی

د محمدرضاشاه

تعدادی از لبنیات فروشیها

تعداد کل: ۵۰

حسین انگاشته

خیابان آذر

فردوسی

د ششم بهمن

نائینی

د پهلوی

ممتاز

د محمدرضاشاه

اطمینان

بلوار حضرتی

دهکده

خیابان ششم بهمن

حقیقت

آب انبار سید عرب

بهار

خیابان شاه

شهر

چهارراه شاه

تعدادی از آهنگران

خیابان ارم	حاج اصغر عبداللہی
د صفائیہ	یدالہ پاک نژاد
د آذر	حسین مهر آور
د صفائیہ	جواد رحمت زاده
سہ راہ آذر	عباس حق بین
خیابان آذر	احمد زمانی
د صفائیہ	رحیم اسمعیلی پور

فروشگاه

فروشگاه ایران خیابان ارم تلفن ۲۸۰۵
 د فروتن د آستانہ

۲۹۰۱	تلفن	خیابان شاه	فروشگاه پیمان
۳۰۰۳	»	» سهره آذر	» سعدی
۲۲۲۵	»	خیابان ارم	» مبیل لمی
۲۷۰۶	»	» صفائییه	» لوازم خانگی خداداد
۲۸۴۲	»	» ارم	» اطمینان
		» »	» کفش ممتاز
		» شاه	» دو چرخه محبی
		» بازار	» رنگ لاجوردی
۳۲۶۲	»	» آستانه	» قاسمیان
۳۰۲۴	»	» چهارراه بازار	» فروشگاه چشم روشنی
		خیابان شاه	» ایران کالا
۳۴۵۳	»	» آستانه	» کرم پور
۳۲۱۵	»	» آذر	» مرکزی
۲۱۶۵	»	» سهره بازار	» خداپرست
		خیابان آذر	» تریکو طباطبائی
۳۰۵۳	»	» آستانه	» فاطمی
۳۲۱۵	»	» ارم	» حافظ
۲۳۰۴	»	» آستانه	» ژاله
		ابتدای خیابان محمد رضا شاه	» یک کلام
۳۱۵۹	»	سهره آذر	» سنجیده
۳۷۸۸	»	خیابان آذر	» هارفی
۲۶۴۸	»	» ارم	» الکترو لوکس

۳۵۷۲	تلفن	خیابان ارم	فروشگاه امید
		خیابان آذر	» پیروز
۲۱۹۳	»	» آستانه	» پارس
۳۳۵۲	»	» ششم بهمن	» جبّاری
		» آستانه	» الکتروکالا
		» آذر	» پلاسکوکار
		» آستانه	» تریکو الکترونیک
		» ششم بهمن	» حکیم زاده

تعدادی از خرازی فروشیهها

سهره آذر	سنجیده
خیابان صفائیه	شاگری
» ارم	کاشانی
چهارراه شاه	محرابی
خیابان آستانه	بصیری
» محمدرضا شاه	نقوی
بازار	نوکلّی
بازار	رضوانی
خیابان آذر	احمدی

الکتریکی و تعمیر گاه ادوات برقی

۳۳۲۹	خیابان ارم	تعمیر گاه رادیو	ادیسون
۲۴۵۱	» »	» تلویزیون	ایران
۲۹۸۲	چهارراه شاه	» رادیو تلویزیون	هلند
۳۳۵۲	خیابان ششم بهمن	الکتریکی	جباری
۲۴۷۷	» »	»	جورابچی
۳۹۳۲	» ارم	»	کاظمیان
۲۱۳۲-۲۱۳۱	» بهلوی	تعمیر گاه رادیو تلویزیون	آریا

تعدادی از قمماش فروشیها

خیابان آذر	نعمت اربابی
میدان کورش	رمضان سرفراز
بازار	عباس متقی
»	اصغر اخوان

عباس افخمی	حسین آباد
جواد احوان	بازار
محمد قطبی	»
علی محمدی	»

تعدادی از کارخانه های کفش

کارخانه کفش شهر	واقع در جاده اراک
» کفش دنیا	» جاده کاشان
» سعادت	» جاده کاشان
کفش شهاب	» جاده کاشان
» ایران کار	» جاده کاشان
» نیکو کار	» جاده کاشان

تعدادی از مبل سازان

ابراهیم بزرگ زاده	خیابان آذر
-------------------	------------

مر تفضی لعلی	خیابان ارم
حسین نجار سلیقه	» آذر
احمد هاشمی	» آذر
ابوالحسن زاهدی	» محمد رضا شاه
حسن نجار زاده	» آذر
علی محمد نجار سلیقه	» آذر

آمار سال تحصیلی ۵۴-۱۳۵۳

۱	تعداد کودکان کستان
۱۰۸ (۶۲ پسر - ۴۶ دختر)	تعداد کودکان کستانی
۱۵	تعداد آموزشگاه مبارزه بایسوادى خردسالان
۲۹	تعداد کلاس مبارزه بایسوادى »
	تعداد نوآموزان کلاسهای مبارزه بایسوادى خردسالان (۷۴ پسر - ۱۱۹۸ دختر)
۲۱	تعداد آموزشگاه مبارزه با بیسوادى بزرگسالان
۳۰	تعداد کلاس مبارزه بایسوادى بزرگسالان
۴۸۹	تعداد نوآموزان مرد
۵۵۷	» » زن
۹۲	تعداد دبستانهای دولتی
۳۱	» » غیردولتی
۲۴۹۳۲	تعداد دانش آموزان دبستانهای دولتی
(۱۵۸۲۲ پسر - ۹۱۱۲ دختر)	

تعداد دانش آموزان دبستانهای غیردولتی ۸۳۷۲

(۶۵۷۴ پسر - ۱۷۹۸ دختر)

تعداد دبستانهای سپاه دانش ۲۹

تعداد سپاهیان دانش پسر ۱۹

» » » دختر ۱۰

تعداد مدارس دولتی دوره راهنمایی ۲۶

(۱۹ پسرانه - ۷ دخترانه)

تعداد دانش آموزان دوره راهنمایی ۷۹۶۹

(۶۰۶۵ پسر - ۱۹۰۴ دختر)

تعداد مدارس غیردولتی دوره راهنمایی ۱۶

(۱۲ پسرانه - ۴ دخترانه)

تعداد دانش آموزان مدارس غیردولتی دوره راهنمایی ۲۵۰۱

(۲۰۳۳ پسر - ۴۶۸ دختر)

تعداد دبیرستانهای عمومی دولتی ۸

(۵ پسرانه - ۳ دخترانه)

تعداد دبیرستانهای عمومی غیردولتی ۳

(۲ پسرانه - ۱ دخترانه)

تعداد دانش آموزان دبیرستان عمومی دولتی ۴۳۳۷

(۳۲۷۵ پسر - ۱۰۶۲ دختر)

تعداد دانش آموزان دبیرستان عمومی غیردولتی ۵۷۷

(۵۳۷ - پسر - ۴۰ دختر)

تعداد دانش آموزان دوره دوم دبیرستانهای دولتی رشته طبیعی ۲۳۰۵

» » » » ریاضی ۶۹۸

» » » » ادبی ۲۸۴

تعداد دانش آموزان دوره دوم دبیرستانهای غیردولتی رشته طبیعی ۶۳۰۴

» » » » ریاضی ۲۱۲

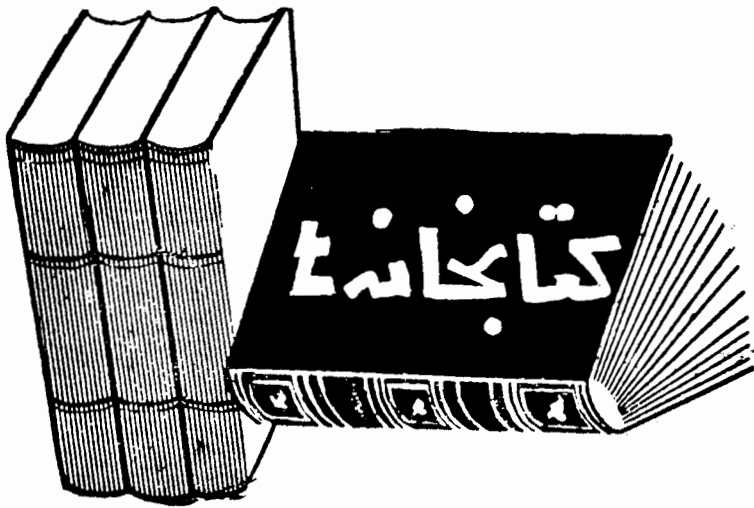
تعداد دانش سرای مقدماتی ۱

تعداد هنرستان ۱

تعداد هنرجو ۶۵۰

تعداد مدارس عالی ۱

تعداد دانشجو ۱۴۰۰

تلفن ۲۰۵۷	واقع در صحن کهنه	کتابخانه آستانه مقدسه
» ۲۷۱۹	واقع در خیابان موزه	» مسجد اعظم
» ۲۲۳۳	واقع در میدان ارم	» دارالتبلیغ
» ۲۴۷۸	واقع در میدان آستانه	» مدرسه فیضیه
		» حضرت آیه الله العظمی
» ۳۷۵۸	واقع در خیابان ارم	» نجفی مرعشی
» ۵۲۱۲	واقع در خیابان حجت	» مدرسه حجتیه
» ۲۰۸۱	انتهای بلوار حضرتی	» کودک
» ۵۹۰۸	واقع در گذر خان	» مسجد فاطمیه
» ۲۰۹۰	واقع در میدان ارم	» آموزش و پرورش
» ۲۵۷۶	واقع در پارک شهر	» سازمان اوقاف

کتابخانه حکیم نظامی	واقع در میدان بیمارستان فاطمی	» ۲۴۲۰
کتابخانه سازمان جوانان شیرخورشید	واقع در چهارراه شاه	» ۳۸۳۸
» پیشاهنگی	واقع در خیابان ۲۵ شهریور	» ۲۱۸۰
» مهد کودک	واقع در پارک شهر	» ۲۲۸۸
» دبیرستان ششم بهمن	واقع در خیابان اراک	» ۲۲۱۰

تعداد استادیوم ورزشی	۱	بگنجایش ۵۰۰۰ نفر
تعداد سالنهای ورزشی	۲	
تعداد باشگاههای ورزشی	۳	
تعداد میادین ورزشی	۲	
تعداد زورخانه	۲	
تعداد استخر شنا	۲	

روزنامه - مجله

هفته نامه

۲	تعداد روزنامه های محلی
تلفن ۳۵۹۰	روزنامه استوار
تلفن ۲۹۲۸-۵۴۴۲	» سرچشمه

۲	تعداد مجلات محلی
تلفن ۲۹۱۶	مجله ماهانه درسهای از مکتب اسلام خیابان ارم
» ۲۳۸۳	» پیام شادی
» ۲۳۸۳	» ماهانه الهادی بزبان عربی
» ۲۳۸۳	» نسل نو

نمایندگی روزنامه کیهان

تلفن ۳۲۱۲ واقع در خیابان آستانه

نمایندگی روزنامه آیندگان

واقع در خیابان صفائیه

سرپرستی نمایندگان روزنامه اطلاعات در استان مرکزی

واقع در خیابان شاه تلفن ۳۵۱۱

انجمنهای فرهنگی و ادبی و کانونها

انجمن ادبی قم - بمدریت آقای حسین حسینی که از شعرای صاحب ذوق معاصر هستند .

نشانی - خیابان پهلوی - کوچه شیوا - پلاک ۲۲۸
کانون افسران بازنشسته - بمدریت سرکار سرهنک فاطمی
نشانی - خیابان شاه - تلفن ۲۱۴۹

چاپخانه‌ها

چاپخانه مهر	خیابان پهلوی	۵۴۴۴
» حکمت	» ارم	۲۷۵۹
» علمیه	» اراک ابتدای خیابان آبخار	۴۹۰۶
» اسلام	» بهار	-
» نوین	» ابتدای خیابان ششم بهمن	۲۴۶۴
» پیروز	» صفائیه	-
» جاوید	» میدان کورش	--

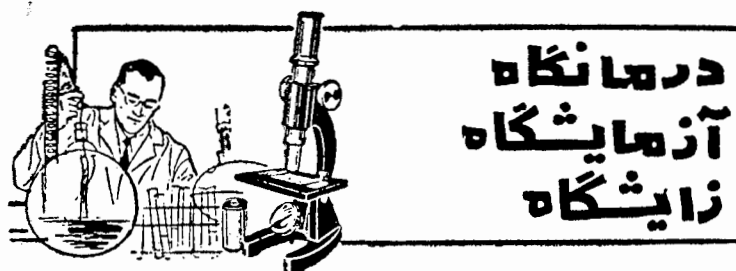
ناشران و کتابفروشان

طوس	واقع در خیابان صفائیه	تلفن ۵۰۱۱
آزادگان	واقع در میدان ششم بهمن	
اسماعیلیان	» » خیابان ارم	
دار التبلیغ	» » میدان ارم	تلفن ۲۲۳۳
علمی	» » خیابان آذر	» ۵۲۲۵
نوین	» » ابتدای خیابان ششم بهمن	» ۲۲۶۲
صحفی	» » خیابان آستانه	» ۵۲۷۰
دارالفکر	» » خیابان ارم	» ۳۶۲۶
طباطبائی	» » ارم	» ۵۲۳۵
دارالعلم	» » ارم	»
مصطفوی	» » خیابان حضرتی	
علامه	» » خیابان حضرتی	تلفن ۴۲۰۶
پارس	» » خیابان شاه	
سعدی	» » میدان ارم	تلفن ۲۴۴۲

مؤسسات درمانی

۷	تعداد بیمارستان
۱۶	تعداد درمانگاه
۱۷	تعداد داروخانه
۷	تعداد بخش تزریقات
۵	تعداد آزمایشگاه
۲	تعداد زایشگاه
۱	تعداد مرکز بهداشت
۹	تعداد پزشك متخصص
۱	تعداد چشم پزشك
۶	تعداد دندانپزشك
۱	تعداد پزشك گوش و حلق و بینی
۱	تعداد پزشك بیهوشی
۳۱	تعداد پزشك عمومی
۲	تعداد ماما (قابلہ)
۱	تعداد دامپزشك
۳۲۷	تعداد تخت

بیمارستان ها

بیمارستان حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی

تلفن ۳۵۶۷

واقع در خیابان رهبر (خصوصی)

بیمارستان ایزدی وابسته به جمعیت شیر و خورشید

تلفن ۴۲۲۲-۲۴۲۶

واقع در خیابان آذر

بیمارستان فاطمی وابسته به جمعیت شیر و خورشید

تلفن ۲۱۶۳-۲۱۲۲

بیمارستان کامکار وابسته به جمعیت شیر و خورشید

تلفن ۲۱۷۳-۲۱۷۲

واقع در خیابان ششم بهمن

بیمارستان نکوئی وابسته به سازمان شاهنشاهی

تلفن ۲۱۷۱-۲۱۷۲

واقع در خیابان آذر

بیمارستان سهامیه واقع در بیمارستان فاطمی (خصوصی) تلفن ۲۲۱۰

د پارس واقع در خیابان صفائیة د ۳۱۱۰

درمانگاهها

درمانگاه شماره ۱ وابسته به بهداری واقع در خیابان محمد رضا شاه

تلفن ۲۰۶۱

درمانگاه شماره ۲ وابسته به بهداری واقع در خیابان شاه » ۲۰۸۴

» ۳ » » شاهزاده ابراهیم » ۵۵۱۱

درمانگاه شماره ۴ » » » ۲۱۵۷-۲۱۶۳

درمانگاه شماره ۵ (عبداللهی) » » نیروگاه

درمانگاه شماره ۱ وابسته به جمعیت شیرو خورشید واقع در مسجد جمعه

تلفن ۲۵۱۱

درمانگاه شماره ۲ وابسته به جمعیت شیرو خورشید واقع در خیابان صفائیه

تلفن ۴۴۱۱

درمانگاه عترت و قرآن (خصوصی) واقع در خیابان حجت » ۲۸۷۷

درمانگاه بیمارستان نکوئی وابسته به سازمان شاهنشاهی واقع در

میدان نکوئی تلفن ۲۱۷۱

درمانگاه ۲۵ شهریور وابسته به جمعیت شیرو خورشید واقع در خیابان

ششم بهمن تلفن ۲۱۷۳-۲۱۷۴

درمانگاه حضرت آیه العظمی گلپایگانی (خصوصی) واقع در خیابان رهبر

تلفن ۳۵۶۷

درمانگاه ژاندارمری وابسته به ژاندارمری واقع در خیابان شاه تلفن ۲۱۰۹

درمانگاه شهر بانی وابسته به شهر بانی واقع در خیابان ششم بهمن تلفن ۲۰۴۷

» سازمان بیمه های اجتماعی واقع در میدان کورش کبیر » ۲۱۹۲

» راه آهن وابسته به راه آهن واقع در میدان راه آهن » ۲۱۳۱

» آموزشگاهها وابسته به آموزش و پرورش واقع در خیابان آذر

تلفن ۲۰۹۲

درمانگاه زایشگاه ایزدی وابسته به جمعیت شیر و خورشید واقع در خیابان آذر

تلفن ۲۲۴۶ - ۴۲۴۶

درمانگاه هدایتی وابسته به سازمان شاهنشاهی میدان نکوئی تلفن ۲۱۷۱

» جدا » » » » » ۲۱۷۱

درمانگاه شرکت نفت وابسته به شرکت نفت خیابان پهلوی تلفن ۲۴۵۵

درمانگاه میره ای وابسته به بهداری گذر صادق - میدان میر

درمانگاه حاجی آباد لکها وابسته به بهداری

» طغزود » »

» مسبله » »

» کرمجگان » »

» فردو » سازمان شاهنشاهی

زایشگاه

زایشگاه ایزدی وابسته به جمعیت شیرو خورشید واقع در خیابان آذر

تلفن ۴۲۴۲-۲۲۴۶

زایشگاه هدایتی وابسته به سازمان شاهنشاهی واقع در خیابان آذر

تلفن ۲۰۲۰

داروخانه

تلفن ۲۶۵۰	خیابان شاه میدان شاه	رازی
۲۸۲۴ د	د ارم	پاستور
۲۱۷۷ د	د ششم بهمن	حکمت
۳۳۱۰ د	د آذر	امید
۳۶۹۲ د	د ارم	رفعت
۲۴۲۷ د	د ارم	سینا
۳۹۹۲ د	د گذرخان	شفابخش
۳۱۵۶ د	د ارم	عدالت
۳۱۲۷ د	د ارم	فرح بخش

۳۹۵۲	مسمودی	خیابان شاه
۳۲۱۱	مهر	د آذر
۳۵۳۷	رزاقپور	د ارم
۳۶۵۳	فاریابی	د محمدرضا شاه
	توسل	د ششم بهمن
۲۲۷۶	پارس	د صفائیه
۴۲۳۲	کوروش	د شاه
۲۳۶۰	شبانہ روزی ارم - میدان ارم	

بنگاههای دارونی

۲۲۳۰	تولیدارو	خیابان شاه
۳۵۸۲	ناصر	د ارم
۲۴۲۰	سانتہ	د ارم
۴۱۹۵	رشید الاسلامی	د صفائیه
	خالقی	چهارراه بازار

بخشهای تزریقات

مطب دکتر مدرسی	خیابان ارم	سامانی
----------------	------------	--------

مطب دکتر شریعت	خیابان ارم
مطب دکتر سامانی	د آذر
مطب دکتر خدیوی	د شاه
مطب دکتر حاجیان	د ارم
تلفن ۲۲۰۲	صالح خیابان محمدرضا شاه
تلفن ۳۸۱۲	نمکی خیابان ششم بهمن

آزمایشگاه

آزمایشگاه بیمارستان حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی واقع در	خیابان رهبر
تلفن ۳۵۶۷	
آزمایشگاه بوعلی سینا واقع در خیابان محمدرضا شاه	تلفن ۳۲۷۷
آزمایشگاه بیمارستان نکوئی واقع در خیابان آذر	تلفن ۲۱۷۱
آزمایشگاه بیمارستان فاطمی واقع در میدان بیمارستان فاطمی	تلفن ۲۱۲۴

دندانپزشکان

دکتر عباس وفائی	خیابان محمدرضا شاه	تلفن ۳۷۲۷
دکتر محمد علی هدایتی	د	د ۳۷۲۸

دکتر ابو الفتح رضوی خیابان ارم
 دکتر احمد رضوی د ششم بهمن
 دکتر طلائی د ارم
 خانم دکتر طلائی د ارم

کشیک پزشکان بهداری و داروخانه‌ها

تاریخ	نام پزشک	داروخانه
۱۳۵۲/۱/۱	آقای دکتر ناصر خدیوی	داروخانه کورش کبیر
» » »	» » » نقی رزاقی	» شبانه روزی ارم
۱۳۵۲/۱/۲	آقای دکتر مصطفی معصومی	» کوروش
» » »	» » » عزیز الله حاجیان	» شبانه روزی ارم
۱۳۵۲/۱/۳	آقای دکتر ابو القاسم افراسیابی	» کوروش
» » »	» » » محمود حجت	» شبانه روزی ارم
۱۳۵۲/۱/۴	آقای دکتر ناصر خدیوی	» کوروش
» » »	» » » علیمحمد محمودی	» شبانه روزی ارم
۱۳۵۲/۱/۵	آقای دکتر مصطفی معصومی	» کوروش
» » »	» » » عزیز الله حاجیان	» شبانه روزی ارم
۱۳۵۲/۱/۶	آقای دکتر فضل الله طیبی	» شبانه روزی ارم

داروخانه شبانه روزی ارم	۱۳۵۴/۱/۷	آقای دکتر ابو القاسم افراسیابی
» » » »	۱۳۵۴/۱/۸	» » حجت
» » » »	۱۳۵۴/۱/۹	» » علیمحمد محمودی
» » » »	۱۳۵۴/۱/۱۰	» » ناصر خدیوی
» » » »	۱۳۵۴/۱/۱۱	» » تقی رزاقی
» » » »	۱۳۵۴/۱/۱۲	» » عزیز الله حاجیان
» » » »	۱۳۵۴/۱/۱۳	» » علیمحمد محمودی
» » » »	۱۳۵۴/۱/۱۴	» » فضل الله طبیبی
» » » »	۱۳۵۴/۱/۱۵	» » محمود حجت

آب

آب زراعتی قم از سه محل تأمین میشود

آب رودخانه - آب قنوات - آب چشمه سارها

آب مورد نیاز جهت شرب اهالی قم از ۱۶ حلقه چاه عمیق که در

بستر رودخانه حفر شده تأمین میگردد

آب مصرفی شهر :

روزانه از ۲۵ هزار متر مکعب تا ۳۰ هزار متر مکعب

تعداد انشعابات آب : ۳۳۸۷۲ رشته

تعداد شیرهای منصوبه در نقاط مختلف شهر : ۱۰۰ دستگاه

کل آب دهی هر چاه : ۹۰ متر مکعب در روز

عمق چاهها : ۵۰ تا ۶۰ متر

فواصل چاهها از یکدیگر : ۳۰۰ - ۲۵۰ متر

تعداد مخازن آب (رزروار) : ۴

گنجایش : ۱۴۰۰۰ (۲ منبع هریک بگنجایش ۲۰۰۰ متر مکعب

و ۲ منبع هریک بگنجایش ۵۰۰۰ متر مکعب)

سال تأسیس اولیه کشی : ۱۴۴۰

« شروع بهره برداری : مرداد ۱۳۴۴

« افتتاح رسمی : ۱۳۴۵

طول اولیه کشی آب شهر : ۲۱۰۰۰۰

آب بهاء بریال :

تا ۱۰ متر مکعب ماهانه متر مکعبی ۳ ریال از ۱۰ تا ۵۰ متر مکعب

متر مکعبی ۴ ریال از ۵۰ متر مکعب بیالامتر مکعبی ۵ ریال

حداقل مصرف ماهانه با حق اشتراك و عوارض شهرداری جمعاً ۷۰ ریال

حق انشعاب منازل مسکونی و مغازه ها تا ۱۰۰ متر مربع مساحت ۱۵۰۰ ریال

حق انشعاب منازل مسکونی و مغازه‌ها از ۱۰۱ متر تا ۲۵۰ متر مربع

۲۰۰۰ ریال

حق انشعاب منازل مسکونی و مغازه‌ها از ۲۵۰ متر تا ۵۰۰ متر مربع

۳۰۰۰ ریال

از ۵۰۰ متر مربع بی‌الا ۵۰۰۰ ریال

۲۰ ریال

حق اشتراك برای كنطور سه متر مكعبی

» ۲۰

» » » ۵ متر مكعبی

» ۱۰۰

» » ۷ » » »

» ۲۰۰

» » ۱۰ » » »

برق

۳۶۵۰۰ نفر

تعداد مشترکین برق :

تعداد واحدهای مصرف کننده برق :

کارگاه

مغازه

خانه

۲۳۱

۵۰۰۰

۲۶۰۰۰

حداکثر بار برق مصرفی شهر و حومه :

۱۷۰۹۳۲ کیلووات ساعت

از شبکه سراسری ۱۶۸۹۲۱ کیلووات ساعت

از مولدهای شهر ۲۳۹۰ کیلووات ساعت

برق مصرفی شهر در ۲۲ ساعت: ۹۳۸۸۴ کیلووات ساعت

تعداد مولدها: ۶ دستگاه

ظرفیت کل مولدها: ۸۵۶۰ کیلووات

ارزش يك كيلووات ساعت مصرفی شهری ۳/۲ ریال

مقدار برق مصرفی روزانه در صنعت ۷۷۰۵۰ کیلووات ساعت

ارزش يك كيلووات ساعت مصرفی صنعتی ۲ ریال

پست و تلگراف

تلفن ۲۰۳۵

خیابان ششم بهمن

د ۲۰۳۹

باجه تلگراف

تلفن

تلفن ۲۰۵۳

خیابان ششم بهمن

۴۰۰۰

تعداد مشترکین:

تلفنهای مورد نیاز

۲۸۵۱	دفتر تولیت آستانه مقدسه
۳۴۷۳	معاون
۳۰۷۲ - ۳۰۵۷ - ۳۰۵۸	تلفنخانه
۱۱۸	اطلاعات تلفن
۲۲۲۲	آتش نشانی و امداد
۲۰۷۸	پلیس اجرائیات شهرداری
۲۹۲۹ - ۲۹۳۰	اطلاعات آب
۲۰۶۱	اطلاعات برق
۲۱۳۱ - ۲۱۳۲	اطلاعات راه آهن
۲۰۴۷	شهربانی
۲۱۰۹	ژاندارمری
۲۰۴۶ - ۲۰۲۹	راهنمایی و رانندگی
۱۱۷	اصلاحات تلفن
۱۱۶	اطلاعات کاریر
۲۱۶۲	بهداری
۲۲۲۲	زایشگاه ایزدی

۲۰۲۰	زایشگاه هدایتی
۲۱۷۳	بیمارستان کامکار
۲۱۷۱	بیمارستان نکوئی
۵۹۰۱ - ۲۱۷۶	آموزش و پرورش
۳۲۵۲ - ۵۷۵۷	اتاق اصناف
۳۸۳۸	خانه جوانان شیر و خورشید سرخ
۲۱۸۰	خانه پیشاهنگی
۲۲۲۲ - ۵۶۵۶	کانون سپاهیان انقلاب

راهنمای تلفنهای شهر بانی وسازمانهای مربوطه

۲۱۱۰	خیابان ششم بهمن	رئیس شهر بانی
۲۰۴۱	» » »	معاون شهر بانی
۲۰۴۷-۲۰۴۸	» » »	تلفن خانه شهر بانی

کلانتریها

۲۰۲۲

کلانتری مرکز

۲۰۷۵	کلانتری يك
۲۰۴۵	کلانتری ۲
۲۰۸۵	کلانتری ۳
۲۰۷۶	پاسگاه شاهزاده ابراهیم
۲۰۴۶	خیابان شاهزاده ابراهیم
۲۰۴۹	خیابان اصفهان
	چهارراه شاه
	پاسگاه راهنمائی و رانندگی

شهرداری-ادارات و نواحی

۳۱۹۱	شهرداری قم
۲۰۹۵	معاون اداری و مالی
۲۰۷۹	معاون امور شهری
۲۰۷۸	اطلاعات شهرداری
۳۹۳۹	شهرداری ناحیه يك
۲۰۷۹	شهرداری ناحیه ۲

۲۳۷۷	فرماندار شهرستان قم
۳۱۹۱	شهردار
۲۱۱۰	رئیس شهربانی
۲۱۰۸	فرمانده ژاندارمری
۲۲۵۹	فرمانده نیروی پایداری
۲۱۸۸	رئیس دادگستری
۲۱۷۶	رئیس آموزش و پرورش
۴۰۴۰	رئیس مخابرات
۲۹۳۰	مدیر عامل سازمان آب
۲۶۳۸	رئیس برق
۲۱۵۰	رئیس پست
۲۷۸۲	رئیس بیمه های اجتماعی
۲۷۲۱	رئیس کار و امور اجتماعی
۲۱۳۳	رئیس راه آهن
۲۱۲۶	رئیس دارائی

۲۱۹۷	رئیس ثبت
۲۸۹۲	رئیس راه
۴۴۲۲	مدیر عامل جمعیت شیر و خورشید سرخ
۲۱۳۵	رئیس کشاورزی
۲۱۳۸	رئیس دامپزشکی
۲۶۸۷	رئیس منابع طبیعی
۲۵۷۵	رئیس اوقاف
۳۵۷۳	رئیس تربیت بدنی
۳۲۲۰	شرکت فرش
۲۳۶۴	رئیس شرکت سهامی بیمه ایران
۲۱۰۲	رئیس قند و شکر
۲۲۹۷	رئیس غله
۲۲۲۹	رئیس دخانیات

مؤسسات عام المنفعه

طواف کعبه دل کن نه طوف کعبه گل
که این مکان خدا هست و آن بنای خلیل

آسایشگاه معلولین

گنجایش : ۴۰۰ نفر معلول

خیابان آذراول جاده سراجیه تلفن ۳۲۷۹

تلفن ۳۵۲۹ - ۴۴۲۲	جمعیت شیروخورشید سرخ
۳۸۳۸	خانه جوانان
۵۱۵۱	بنیاد نیکوکاری والا حضرت شاهدخت شمس بهلولی
۲۲۸۸	مهد کودک
۳۷۷۶	دارالایتام محمدی
۲۲۳۳	مؤسسه خیریه تعلیماتی دارالتبلیغ اسلامی
۳۷۵۸	مؤسسه خیریه تعلیماتی علمی و دینی
۲۸۸۷	مؤسسه خیریه درمانی

با این شماره تلفن ها با شهر خود تماس بگیرید

نام شهر	کد (پیش شماره)	اطلاعات تلفن
آبادان	۰۶۳۱	۲۵۵۵۵
آمل	۰۲۲۲۱	۳۰۰۳
آباده	۰۳۳۳۱	
اراک	۰۲۶۲۱	۲۶۲۶

نام شهر	کد (پیش شماره)	اطلاعات تلفن
اردبیل	۰۴۵۱	
اصفهان	۰۳۱	۲۲۱۰۰
اهواز	۰۶۱	۲۳۲۹۹
اندیمشک	۰۶۴۹۱	
بابل	۰۲۴۱	۲۸۲۸
بابلسر	۰۲۴۹۱	
بروجرد	۰۶۶۲۱	۲۰۹۸-۲۰۹۹
بندر بوشهر	۰۳۷۲۱	
بندر پهلوی	۰۲۳۲۱	۳۳۳۳
بندر عباس	۰۳۶۱	
بهبهان	۰۶۷۱	۲۰۰۱
بیرجند	۰۵۳۲۱	
تبریز	۰۲۱	۲۲۰۷۹
تهران	۰۲۱	۳۱۱۷۵
تربت حیدریه	۰۵۳۱	
جهرم	۰۳۳۲۱	
چالوس	۰۲۴۵۱	
خرم آباد	۰۶۶۱	۳۳۶۲
خرمشهر	۰۶۵۱	۲۰۲۱
خوی	۰۴۶۱	

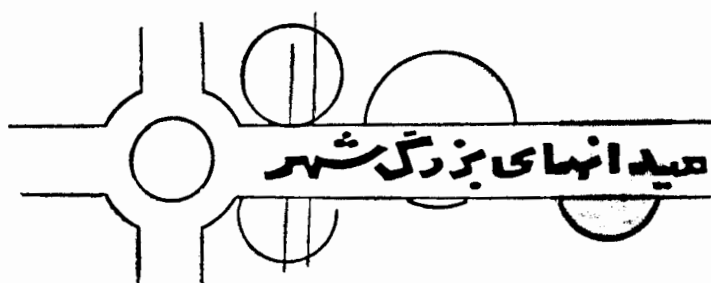
نام شهر	کد (پیش شماره)	اطلاعات تلفن
دزفول	۰۶۴۱	۲۲۲۷
رشت	۰۲۳۱	۸۲۸۲
رامسر	۰۲۳۳۲	
رضائیه	۰۲۴۱	۲۰۵۲
رفسنجان	۰۳۴۳۱	
زنجان	۰۲۸۲۱	۴۴۱۳
زاهدان	۰۵۴۱	
ساری	۰۲۲۳	۴۶۴۶
سبزوار	۰۵۲۲۱	۲۱۱۱
سنندج	۰۴۳۲۱	
سمنان	۰۲۲۳۱	۲۰۸۱
شاهی	۰۲۴۴۱	۲۷۰۰
شهرضا	۰۳۲۲۱	
شاهرود	۰۲۷۳۱	۲۱۱۷
شهموار	۰۲۳۳۱	
شیراز	۰۳۳۱	۲۷۰۹۰
قزوین	۰۲۸۱	۲۰۱۱
قم	۰۲۵۱	۲۰۶۳
کرج	۰۲۲۲۱	

نام شهر	کد (پیش شماره)	اطلاعات تلفن
کاشان	۰۲۵۲۱	۲۰۸۸
کرمانشاه	۰۳۳۱	
کرمان	۰۳۴۱	۲۰۰۸
گرگان	۰۲۷۱	
گنبد کاووس	۰۲۷۲۱	
لاهیجان	۰۲۳۵۱	۳۰۰۰
لنگرود	۰۲۳۴۱	
مراغه	۰۴۲۲۱	۲۷۷۷
مسجد سلیمان	۰۶۸۱	
مشهد	۰۵۱	۲۳۷۷۷
ملایر	۰۲۶۳۱	
مهاباد	۰۳۴۲۱	
نیشابور	۰۵۲۳۱	۳۱۱۱
همدان	۰۲۶۱	۲۰۰۱
یزد	۰۳۵۱	

پارکهای عمومی

پارک ولیعهد	میدان داریوش (صفائیه)
پارک ملی	خیابان ارم
پارک میدان آستانه	میدان آستانه
پارک شاهزاده حمزه	خیابان آذر
پارک ۲۵ شهریور	خیابان ۲۵ شهریور
پارک جنگلی شماره ۳ بلوار اراک	» اراک
پارک جنگلی شماره ۱ بلوار مینو	» مینو
پارک جنگلی شماره ۲	دروازه قلعه
شاه جمال	۵ کیلومتری غرب قم
کارخانه ریساف	جاده اصفهان

میدان فرح	میدان داریوش	میدان نکوئی
میدان کورش کبیر	میدان شاه	

خیابانهای مشهور قم

خیابان آستانه	خیابان محمد رضا شاه
خیابان ارم	خیابان شاه
خیابان ۲۵ شهریور	خیابان شاهزاده ابراهیم
» اصفهان	» شادمان
» حجت	» صدوق
» بهار	» پهلوی
» موزه	» مینو
» ششم بهمن	» اراک
	» آذر

پلهای قم

پل علیخانی

پل متصل بدروازه خاکفرج (خیابان مینو) ابتدای بازار دروازه (فعلا

خیابان شده) از بناهای سلاطین صفوی و مشتمل بر یازده چشمه بوده است.
سقف چشمه‌های این پل در سال ۱۲۹۲ بوسیله علیخان نایب‌الحکومه
قم برداشته شد و بر روی پایه‌های آن سقفی مرتفع بنا نمود و در وسط پل
برای هر دو چشمه يك طاق زد .

این پل بعدها نیز تعمیر شد و چون با عبور وسایط نقلیه امروز تنگ
و غیر متناسب بود در سال ۱۳۲۱ شمسی شادروان حاج محمد رضا زاد تاجر
معروف قمی (پدر جناب آقای اکبر زاد استاندار فعلی اصفهان که از
افراد خیر اندیش و نیکوکار قم بود با ساختن پیاده‌رو دو طرف پل را
تعمیر نمود .

طول پل علیخانی ۹۶ متر و عرض آن ۱۰ متر است عرض سواره روی
آن ۶/۲۰ متر و عرض پیاده روی آن ۱/۹۰ متر می باشد .

پل لنج

این پل در زمان جنگ دوم جهانی بوسیله کمپانی لنج جهت عبور وسائل
نقلیه خط اصفهان نزدیک شاه جمال ساخته شده است و بسیار بجا خواهد بود که
وزارت راه نسبت به تعمیر اساسی این پل که در معرض ویرانی است اقدام نماید

پل راه آهن

این پل برای عبور قطار کاشان ساخته شده است و ریل راه آهن از روی آن عبور میکند .

پل آهنچی

این پل مقابل خیابان موزه قرارداد و این خیابان را به خیابان اراك متصل مینماید .

پل آهنچی اخیراً بوسیله شادروان سید رضا قمی یکی از تجار خیرقم معروف به آهنچی تعمیر و تعریض گردیده است .
طول این پل ۹۲ متر و عرض آن ۱۲ متر است دارای ۹ چشمه میباشد و عرض پیاده روی آن ۲/۵ متر و عرض سواره روی ۷ متر میباشد .

پل شادمان

این پل که بزرگترین پل شهر است بولوار حضرتی را به میدان کورش کبیر متصل میسازد در بدو تصدی این جانب در اوایل خرداد ماه

پی‌ریزی پایه‌های این پل شروع شد . ساختمان این پل که بتن آرمه میباشد دارای ۱۶ متر طول و ۱۹ متر عرض است ۸ پایه و ۷ چشمه دارد .

این پل در روز عید مبعث طی مراسم بسیار پرشوری همراه با ابراز احساسات بی‌شائبه و بی‌سابقه مردم قم نسبت به شاهنشاه آریامهر توسط جناب آقای دکتر شادمان استاندار وقت بنام نامی رهبر داهی ایران شاهنشاه آریامهر گشایش یافت .

ساختمان این پل یکی از اقدامات و افتخارات زمان تصدی خدمتگزار است .

پل حجتیه

ساختمان این پل که خیابان حجت را به بلوار زیبای اراك متصل می‌سازد از محل فروش زمینهای مترو که شهرداری در قبرستان نوزیر نظر هیأت امنا شروع شد و با کمک‌های مردم نیکوکار ساختمان آن ظرف مدت کوتاهی پایان یافت .

طول این پل ۶ متر و عرض آن ۱۷ متر و هر طرف پیاده‌رو ۲ متر و عرض سواره روی آن ۱۲ متر است پل حجتیه دارای شش چشمه میباشد . شهرداری در برنامه پنج‌ساله عمرانی خود پیش‌بینی کرده است که دو پل در شمال و جنوب شهر در امتداد خط کمر بندی احداث نماید .

فروشگاههای صنایع دستی و محلی و سوغات مخصوص

جاده اراك	سراميك مير باقرى
جاده تهران	سراميك شريف زاده
جاده اصفهان	سراميك سعادت مند
جاده تهران	سراميك البرز
خیابان موزه	سراميك قاسمى
میدان فرح	سوهان حاج حسين سوهانى
رو بروى مسجد امام	سوهان عارفى
میدان ششم بهمن	سوهان صفائى
زیر گذر خان	سوهان لسانى
خیابان آستانه	سوهان خزائلى

پلیس

در

خدمت

مردم

شهربانی قم در تمام ایام نوروز
(شب و روز) برای کمک و راهنمایی
مردم و مسافران عزیز آماده است .
افراد شهربانی می‌کوشند تا کوچک
ترین ناراحتی برای مسافران پیش
نیاید در هر ساعت از شبانه روز
چنانچه احتیاجی بکمک پلیس
داشتید می‌توانید با شهربانی تماس
بگیرید .

تلفن : ۲۰۴۷

ژانداری در خدمت مردم

از طرف منطقه ژاندارمری قم
بر نامه خاصی جهت تامین رفاه
و آسایش مسافران محترم
نوروزی در مسیر راههای
تهران، اراک، اصفهان، کاشان
تنظیم گردیده است .

پاسگاه امدادی و انتظامی و
پلیس راه در تمام طول جاده ها
آماده هر گونه همکاری و
کنترل عبور و مرور میباشند .

شماره تلفن های ژاندارمری از این قرار است :

فرماندهی ۲۱۰۸

اطلاعات ۲۱۰۹

(اقدامات بهداری قم)

در جهت رفاه مسافران

بمنظور رفاه مسافران عزیز بهداری قم گروه‌های امدادی در کلیه راه‌های قم مستقر و جهت همه‌گونه راهنمایی و کمک در تمام مدت شبانه‌روز آماده‌اند .

شماره تلفن بهداری ۲۱۶۲ در اختیار شماست
مراکز درمانی و بهداشتی آماده پذیرش مراجعین محترم میباشند

اداره

آموزش

و

پرورش

امور تربیتی

آموزش و پرورش شهرستان قم در تمام
مدت تعطیلات نوروز بطور شبانه روزی
در محل اداره آموزش و پرورش
در میدان ارم دایر بوده و فرهنگیان
محترم و خانواده های آنان میتوانند
وسیله تلفن ۵۹۰۱ به هر نوع اطلاعی
نیازمند باشند کمک بگیرند

اتاق اصناف

میهمانان عزیز در صورتیکه شکایتی از نظر قیمت و سایر مایحتاج داشته باشید میتوانید با تلفن های ۵۷۵۷ و ۳۲۵۴ اتاق اصناف قم که در تمام اوقات شبانه روز آماده است تماس بگیرید .

سازمان جوانان شیر و خورشید سرخ قم

و

خانه جوانان

تلفن ۳۸۳۸

وپیشاهنگان قم در سطح شهر و در طول راهها برای راهنمایی و ایجاد تسهیلات و تأمین آسایش شما آماده اند .

تلفن ۲۱۸۰

کانون سپاهیان انقلاب

هیئت مدیره و اعضای کانون سپاهیان انقلاب برای راهنمایی و
ایجاد تسهیلات و تأمین آسایش بیشتر در اختیار شما هستند .

تلفن ۵۶۵۶ - ۲۲۲۲

پارکینک عمومی شهرداری

بلوار حضرتی

خیابان بهار جنوبی

آغاز پنجمین سال خدمتگذاری

در جوار بارگاه مطهر حضرت معصومه علیها سلام

بنام خدا

هیچ شهر بزرگ، هیچ شهر
کوچک و هیچ دهی آباد
نمی شود اگر مردم آن
محل حاضر به تشریک
مساعی نباشند. هیچ-
پیشرفت و هیچ ترقی را
هیچکس تا بحال در روی
سینی تقدیم کسی نکرده
است هیچ کشوری بغیر
از وسیله مردم و جز با
زحمت خود آنها آباد
نشده است.
از فرم-ایشات شاهنشاه
آریامهر

خواننده عزیز :

خدایرا سپاس میگوئیم که بما توانائی داد تا در مسیر تحولات
شگرف و پیشرفتهای شکوهمند دوران درخشان سلطنت پر افتخار
شاهنشاه آریامهر همگام با هموطنان بسوی تمدن بزرگ و طلائی گام
برداریم .

خدایرا سپاس میگوئیم که رهبری دلسوز و هوشمند به ملت ایران
ارزانی داشت تا در فروغ افکار تابناک و اندیشه های والایش راه روشن

آینده را بیا بیا هم دست در دست هم بسوی تعالی و ترقی بیشتر پیش برویم
ملت ایران اکنون در سایه افتخارات غرور آمیزی که تحت رهبریهای
خردمندانه شاهنشاه آرپامهر نصیبش شده است در متن تحول عظیمی
قرار دارد که شکوه دوهزاروپانصد سال تاریخ مدون را در آستانه تمدن بزرگ
وطلائی خویش دیگر بار تکرار میکند .

ایران زمین ، مهد پاکان و پاک اندیشان دیگر بار بنام محمد رضا شاه
پهلوی آرپامهر در پهنه ی گیتی بلند آوازه گشته است و ملت ایران در
بستر رفراز و نشیب تاریخ طولانی و کهن خویش به نقطه ای از اوج
افتخار رسیده است که بهستی غرور آفرین خود میباید . به نقطه ای از
اوج تاریخی خویش رسیده ایم که نه تنها سعادت فرزندان خود را بچنگ
آورده ایم بلکه بکمک میلیون ها انسانی شتافته ایم که در این قرن پر آشوب
دردها کشور فقیر و عقب افتاده به دستهای مهربان شاهنشاه ایران دیده
میگشایند که بدستگیری آنان دراز شده است .

سالی را پشت سر گذارده ایم و سالی دیگر را با نام یزدان پاک آغاز
کرده ایم و هر سال که میگذرد در هر عالیقدر ایران دریچه ای تازه از روشنائی
و نور بروی ملت خود میگشایند .

استیفای حقوق حقه ایران از منابع نفتی - تأمین درمان رایگان و
اجرای برنامه تغذیه دانش آموزان در مدارس سراسر کشور و در آخرین
روزهای سال صدور فرمان تاریخی وحدت ملی موجب شد تا با تشکیل
حزب رستاخیز ملی ایران پوشش واحدی را فراهم فرمایند تا همه افراد
ایرانی که به یقین دارای آرمان ملی مشترك و روح میهن پرستی واحد

هستند در پناه آن با پشتیبانی یکدیگر بهدفعهای نهائی و غائی انقلاب
برسند و همه استعدادهای بارور بکار گرفته شود تا چرخهای گردنده
پیشرفت ملی ما سریعتر بچرخش بیوقفه خود ادامه دهند .

سیرشتابنده مابسوی بهروزی و افتخار مرهون فداکاریهای پادشاهی
است که از سلاله‌ی ایرانیان پاک اصل آریائی است و تجسم آرمانهای ملتی
با تاریخ کهن و با عظمت در چهره‌ی ملکوتیش جلوه می‌کند .

سیرشتابنده مادر لحظه‌ای از تاریخ و در مسیری مطمئن دنبال میشود
که هدفهای متعالی آن بسعادت جامعه بشری معطوف است و روح ملی
ما از استغنائی فکری رهبری سیراب میشود که شکوه شاهنشاهییش مجدود
عظمت‌دیرین را با افتخارات امروز پیوند میدهد .

این سیر وقفه ناپذیر همه‌ی فرزندان مرزوبوم ایران را در شتاب
افزاینده‌ی خویش سهیم میکند تا نسل ما و نسلهای بعد از ما با افتخار و غرور
از عظمت انقلاب سپید شاه و ملت سخنها بگویند .

سهم کوچک شهرداری قم در این تلاش و کوشش ملی از افکار نابناک
قائد عظیم‌الشان ایران الهام می‌گیرد و در سایه راهنمائیها و حمایت‌های
ارزنده جناب آقای دکتر علی‌دفتریان استاندار استان مرکزی به توفیقی
رضایت بخش میانجامد .

سال گذشته برای انجمن شهر و شهرداری قم سالی فعال و پر
تلاش بود .

از جهت انجام کارهای عمرانی و آبادانی سال موفقیت‌آمیزی را
پشت سر گذاردیم .

اینک فرصتی است که باردیگر گفتگوئی صمیمانه در خصوص مسائل شهر قم داشته باشیم .

شهری که به برکت بارگاه مطهر حضرت فاطمه معصومه علیها سلام و بمدد اعتقادات عمیق مذهبی پادشاه دادگستر اعلام حضرت همایون شاهنشاه آریامهر از پیشرفت و ترقی سریع و نحسین آمیزی برخوردار گشته است .

این توجه لطف آمیز رهبر گرانقدر ایران بشهر مذهبی قم وظایف و تکالیف سنگینی برای مسئولان شهری ایجاد میکند که آنی از آن غافل نبوده اند .

درک این نکته که مادران بسیار فعال و سازنده ای را برای نیل بهدفعهای انقلاب سپید شاه و ملت میگذرانیم ، به جهش سریع برنامه های اجتماعی و عمرانی شهر کمک میکند .

زیرا این شناخت بطور مستقیم با فعالیت های سازنده ای که در سطوح مختلف جریان دارد ارتباط پیدا میکند لزوم شناسائی عامل زمان که بارور از آثار و هدفهای انقلاب و متکی به خلاقیت انسانی و بی وقفه است از آنجا تحقق می یابد که هیچ مسئله اجتماعی را نمیتوان یافت که در مسیر انقلاب عمیق و ثمر بخش ایران قرار نداشته باشد .

شیوه شناسائی مابگونه ای آسان میباشد که بطور ساده در دسترس همگان است .

مقایسه پیشرفتهای امروز ایران با رکود و سکونی که معلول عوامل استعمار و ارتجاع و فئودالیسم بودند ، روش عینی شناخت عامل زمان

و ارتباط آن با اخلاقیات ذهن ایرانی و شتاب بی وقفه ملتی بزرگ تحت رهبری پرچمداری شجاع و قهرمان برای تحقق آرزوهای دیرینه ملی است .
روح انقلاب با خاصیت گستردگی و اصلات خویش ملتی را دربر گرفته است که از فراز و نشیب تاریخ بارنج بسیار گذشته است و اینک که زمانه‌ی تلاش است و تاریخ ، این سازنده ملت‌ها فرصتی ، استثنائی فراهم ساخته ، توده‌ی ایرانیان آریائی نژاد در برابر نسل‌های بعد از خویش بار سنگین مسئولیت را بر دوش خود احساس میکنند و وظیفه خود میدانند که از تلاش و کوشش باز نایستند و از عوامل مساعدی که رهبر خردمند و آگاه ملت ایران برای عموم هم مبهنان عزیز فراهم فرموده‌اند بد انسان بهره‌ور شوند که رضامندی خاطر مبارک شاهنشاه آریامهر و خوشبختی و سر بلندی ملت بزرگ ایران بیش از پیش تحصیل شود .

ملتی که شاهد همبستگی عمیق آن در راه اعتلای وطن هستیم ، ملتی که به ابتکار رهبر عالی‌قدر انقلاب سپیدشاه و ملت در آخرین روزهای سال گذشته مژده بزرگ تشکیل حزب رستاخیز ملی ایران را دریافت داشته است و فرصتی تازه بدست آورده تا از همه استعدادها و نیروهای ملی در راه رسیدن به هدفهای عالی خویش بهره‌ور گردد .

ملتی که با آرمانها و آرزوهای مشترک ، با امیدها و آمال مشترک و با روح و فرهنگ غنی و پر بار مشترک ، در مسیری گام نهاده است که توقف در آن مسیر ، گناهی نابخشودنی است .

چرا باین حرکت سریع و سازنده ادامه ندهیم ؟ چرا از این همه

شرایط مطلوب برای سرفرازی ملت خود بهره‌نگیریم؟ چرا این فرصت
طلائی را مفتنم ندانیم؟

راه ما راهی است بسوی افتخار و غرور . راهیست بسوی تمدن
بزرگ .

نتایج مطلوبی که تا کنون بدست آمده ما را دلگرم تر و مصمم
تر میسازد.

رشد اعجاب آور و شگفتی آفرین اقتصادی ، کسب حیثیت بین-
المللی ، تحکیم موقع سیاسی و شناسائی ایران به عنوان کشوری متمدن
و دوستدار ملل در خانواده ملت ها از افتخاراتی است که بدان میبایم .
ما که سالها زیر فشار استعمار بوده ایم ، ما که قرن ها ظلم طبقه فئودال
را شاهد بوده ایم ، ما که از ناکامی های سیاسی و از ضعف نظامی و فقد
شعور سیاسی زمامداران و حکامی که آب و خاک میهن ما را از کیسه قوت
خود می بخشیدند در رنج بوده ایم چراستایش نکنیم شهرباری را که بدوران
اسارت و ناکامی ما پایان بخشید .

اگر از صمیم قلب دوام عمر و بقای عزت و شوکتش را آرزو
میکنیم بدان سبب است که رنج دیرپای قرن ها ناکامی و مرارت را چشیده ایم
اگر آماده ایم تا جان در راهش نثار کنیم از آن جهت است که آرمانها و
آرزوهای دیرینه ملی مادر وجود مبارکش شکل می گیرد و تجسم می یابد .

شوکتش افزون باد

قبل از اینکه بمسائل شهر قم بپردازم ، اجازه می خواهم توصیفی
مختصر از شهرداری بطور مطلق بدست دهم .

شهرداری سازمانی است با وظایف متنوع و مختلف که ارتباطش با مردم از طریق کانالی وسیع صورت می‌گیرد و یقیناً هیچ دستگاه دیگری با اندازه شهرداری در جوه مختلف و جوانب گوناگون در تماس مستمر و مداوم با مردم نیست.

یکی از ویژگیهای این ارگانسم تکامل یافته شهری، احساس تعلق است که مردم نسبت باین سازمان دارند و درست بهمین دلیل، نقش شهرداری در نگهداشت رضایت اهالی بی اندازه حساس و دقیق است.

شهرداری از يك طرف شناخت روشهای گوناگون و راه حل های مختلفی که بر رفع نیازمندیهای ضروری شهر ختم می‌شود کوشش دارد و از طرف دیگر خود یاری و معاضدت مردم را در رفع این احتیاجات طلب می‌کند.

یکی از راههای موفقیت آمیزی که شهرداری را در انجام خدمات و وظایف خویش در حدی اعلا یاری می‌کند جلب رضایت و اطمینان ساکنان شهر است.

بهر نسبت که مردم بیشتر باین سازمان روی خوش نشان دهند بهمان نسبت شهرداری را در راه انجام برنامه های اجتماعی و عمرانی یاری میکنند.

آنچه در انجام تکالیف و وظایف شهرداری اثر فوق العاده دارد همکاری (شهروند) ها با شهردار است مخصوصاً در سال های اخیر که کشور ما بایک جهش سریع بسوی ترقی و تعالی گام بر میدارد این انتظار همکاری و تعاضد بیشتر است.

یکی از موفقیت آمیزترین برنامه هائی که در چند سال اخیر در کشور

ما بمرحله اجرا درآمده است تشکیل انجمنهای شهر و شهرستان و استان است که بنحوی مطلوب نقش مؤثر خود را در سپردن کار مردم به مردم ایفاء می کنند.

این امر که از فکر آزاد و ایده های دموکراتیک رهبر عالیقدر کشور منشأ گرفته است ضامن توفیق کامل برنامه های شهری است .

شهر مذهبی قم که بخاطر وجود مرقد مطهر حضرت فاطمه معصومه علیها سلام به عنوان یکی از مراکز مهم اسلامی شناخته شده است مورد توجه خاص شیعیان جهان و مورد عنایت ذات اقدس شاهنشاه آریامهر میباشد .

آغاز پنجمین سال خدمتگزاری

وقتی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۰ اطلاع یافتیم که انجمن محترم شهر قم این خدمتگزار را بسمت شهردار این شهر برگزیده است دارای دو احساس گونه گون شدم .

اول اینکه خدمتگزاری در آستانه مقدسه حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها افتخاری است بس بزرگ و از طرف دیگر آگاهی از وضع نابسامان و آشفته شهرداری بسیار نگران کننده بود .

آنان که تشنه اصلاحات بودند دچار ناامیدی واقع بینانه‌ای شده بودند .

دیگران هم انتظار وقوع معجزه را داشتند یکی از تحصیل کردگان شهر گفته بود کسی که بسمت شهردار انتخاب میشود باید ابتدا در شهرداری را قفل کند و سازمانی دیگر بدون کوه قرض ، بدون هزاران مشکل حل نشدنی بوجود آورد .

تازه آنچه من بعنوان مشکل میشناختم حتی یک‌دهم معضلات و

گرفتاریهایی نبود که بعداً رخ نشان داد .

میدانستم شهرداری میلیونها تومان مقروض است، اما آگاه نبودم که حتی قدرت پرداخت حقوق ماهانه کارگران و کارمندان را هم ندارد .
خبر داشتم که موجودی بانکی شهرداری آنقدر ناچیز است که به حساب نیاید ولی نمیدانستم که اگر مبلغ قابل توجهی بحساب شهرداری واریز شود بلافاصله وسیله طلبکاران بیشمارش بازداشت میشود .

مردمی بودند که خانه‌هایشان توسط شهرداری خراب شده بود و بجای پول به آنان قبض و سفته داده بودند .

مردمی بودند که محل کسبشان در مسیر اجرای طرح واقع شده بود ولی دیناری بابت حق کسب و پیشه و غرامت ملک به آنان نپرداخته بودند و اکنون بدون سرمایه و امکانات میبایست خود و خانواده‌شان را اداره کنند و اجباراً هر روز در راهروهای شهرداری سرگردان بودند .

شهرداری مبالغ هنگفتی بسازمانهای دولتی از قبیل بهسرداری آموزش و پرورش و تربیت بدنی و آستانه مقدسه و سایر سازمانها بدهکار بسود .

آبونمان تلفن و اجاره محلهای سازمانهای وابسته بشهرداری پرداخت نشده بود ، حتی حق بیمه کارگران شهرداری بسازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران پرداخت نگردیده بود . از همه اسف انگیزتر آنکه مبالغ قابل توجهی هوایدار سالی از مرکز و عوارض کنتور مربوط بسال ۵۰ را در سال ۴۹ یعنی یکسال جلوتر پیشخور کرده بودند .

کارگران دستمزد خود را بموقع دریافت نمیکردند . سازمان اداری

نیز بسیار آشفته و ناایمن بود بطوریکه باز رسان محترم شاهنشاهی در همان روزهای اول تصدی خدمتگزار پس از بازدید این سازمان لزوم ایجاد انقلاب اداری را در این دستگاه عمومی تأکید فرموده بودند .

شهرداری متهم به سکون و کند کاری بود مردم از آمدن بشهرداری نگران بودند و نسبت باین سازمان که باید مورد اعتماد عموم باشد احساس بیگانگی میکردند .

در چنین شرایط سخت و دشواری در شانزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ افتخار خدمت در شهر مذهبی قم نصیب اینجانب شد .

در واقع من وارث هزاران مشکل و گرفتاری مالی و اداری بودم اما اعتقاد داشتم که موفق خواهم شد .

زیرا از يك طرف با اعتقادی عمیق و قلبی پاك و مالا مال از ایمان بدرگاه باری تعالی روی آوردم و درحالیکه در برابر ضریح مطهر دختر موسی بن جعفر (ع) بخشوع تمام ایستاده بودم از پروردگار بزرگ استعانت جستم تا مرا در حل مشکلات عدیده شهری یاری فرماید .

از طرف دیگر به لطف و مرحمت حمیم شاهنشاه آریامهر نسبت باین شهر مذهبی مستظهر بودم و به الطاف کریمانه و مراحم بی پایان ملوکانه امیدواری کامل داشتم .

گرچه در روزهای اول خدمتم هر روز در برابرم مشکلی تازه جلوه گر میشد معینا خدمتگزار ، بیش از پیش با اهمیت وظیفه ای که بمعهده داشتم آگاه میشدم و میدانستم برای رفع این موانع بایستی با اراده ای

آهنین و تصمیمی خلل ناپذیر به مقابله با آنها برخاست .

* * *

اولین گام آگاه کردن همشهریان عزیز از مسائل شهری بود زیرا در درجه اول مردم میبایستی از مشکلات مربوط به شهرشان آگاهی داشته باشند .

همانطور که شاهنشاه آریامهر و علیا حضرت شهبانو بارها تاکید فرموده اند ، این مردم هستند که باید در امور مربوط بخودشان دخالت داده شوند مخصوصاً امور شهرداری که مستقیماً با مردم سروکار دارد و شبکه ارتباطی و سیمی این سازمان را با مردم پیوند می دهد .

بهمین جهت از طریق جراید محلی که صمیمانه همکاری خود را با شهرداری آغاز کردند و کمیته حزب ایران نوین و انجمنهای دموکراتیک و حتی ترتیب جلسات بحث و سخنرانی ، مردم در جریان مسائل شهری قرار گرفتند .

همزمان با اجرای این سیاست اقدام به پرداخت مطالبات افراد شد .

چگونه میتوانستیم اعتماد عمومی را جلب کنیم بدون اینکه عملاً حسن نیت خود را نشان دهیم . پیمانکاران شهرداری بابت انجام عملیات عمرانی مبالغ هنگفتی از شهرداری طلبکار بودند که اقدام به پرداخت شد . حتی بهای قیروشنی را که در گذشته برای آسفالت کوچه ها مصرف شده بود در سال ۵۰ پرداخت کردیم .

آنچه مایه مباهات است اینکه وقتی مردم حسن نیت شهرداری را

دیدند و دریافتند که قصد واقعی خدمت به همشهریان عزیز است بامیل و رغبت بیاری این سازمان شتافتند .

سازمانی که باتلاش شبانه روزی وبالطف عمیم مردم ، داشت کمر از زیر بار مشکلات بیرون میآورد بسیاری از مطالبات طلبکاران وسازمانها در سال ۵۰ پرداخت شد .

بسیاری از مردم بخاطر کمک بشهرداری و تقدیر از خدمات بی وقفه وشبانه روزی این خدمتگزار از مطالبات خود صرف نظر کردند .

روح گسترده ای در سراسر شهر پوششی ایجاد کرده بود که تمامی مردم رابه کمک شهرداری میخواند. افراد از هر طبقه وشغل دست مساعدت بطرف شهرداری دراز کردند .

خیابانی جدید احداث شد بدون اینکه دیناری برای شهرداری هزینه داشته باشد . کمک بعضی از همشهریان عزیز آنقدر کریمانه و غرور آمیز بود که هرگز نمیتوان از آن باتحسین و تقدیر یاد نکرد . از بدرچمن گرفته تا بیل وکلنک وپارو و باطری وپنکه وآب سرد کن وچراغ پارکی ونور افکنهای رنگین بشهرداری اهداء کردند .

اینک آن تحرك چشمگیری که لازمه همگامی وهمپائی با انقلاب بزرگ ایران است شهرداری رادر بر گرفته بود .

در این مدت انجمن شهرآنی از حمایت ومساعدتهای صمیمانه اش باین خدمتگزار وسازمان شهرداری دریغ نداشته است .

حمایت وهمکاریهای ارزنده نمایندگان انجمن شهر و تشویق ها

و تقدیرهای مکرر ایشان از اینجانب موجب دلگرمیم در انجام تلاشهای شبانه روزی بوده و در پیشبرد برنامه های عمرانی و اجتماعی این شهر مؤثر بوده است.

اعضای انجمن شهرستان نیز با راهنمایی ها و محبت های تشویق آمیز خویش باعث شدند که شهرداری کارنامه درخشانی داشته باشد .
حمایت کمیته حزب ایران نوین سابق شهرستان قم که همواره قانون سازندهای جهت بحث و تبادل نظر و طرح مسائل مربوط به شهر بود برای اجرای برنامه های شهری و جلب اعتماد عمومی برای شهرداری بسیار مغتنم بوده است .

باید از همکاری و همراهی محبت آمیز مردم بعنوان عامل اصلی و اساسی یاد کنم زیرا توجه توده ساکنان شهر نسبت به شهرداری نشان دهنده اعتماد و اطمینان فوق العاده ایست که در مدتی کوتاه نسبت به شهرداری پیدا کردند .

توفیق حصول این پیروزی را بسیار مهم میدانم ، زیرا وقتی از روح همکاری مردم سخن گفته میشود فعالیت صمیمانه و تلاش پی گیر شهرداری در ورای این روح نشان داده می شود .

اگر سازمانی نظیر شهرداری با روح و خواست جامعه بنحودلخواه و آگاهانه انطباق نیابد باین روح خدشه وارد می شود و جراحات آن اختلال شدیدی را در روابط شهرداری و مردم ایجاد می کند .

متأسفانه در بدو تصدی اینجانب این اختلال و شکاف عمیق، بین

مردم و شهرداری وجود داشت و آثار این جراحی هم بر پیکر علیل
شهرداری و هم بر روح جامعه دیده میشد . من وقتی به التیام این زخم
پرداختم که تحمل ناپذیر شده بود . بهمین لحاظ ناگهان نیاز جامعه ، تحرك
روح همکاری را سبب شد که جلوه‌هایی راستین داشت .

در جشنهای بزرگ ملی حتی سر در عمارت شهرداری وسیله
مردم چراغانی شد . با پول افراد اصلاح طلب هزاران متر مربع خیابان و
کوچه آسفالت گردید .

این همه احسان و لطف چنان مرا پای بند کرده بود که احساس خستگی
نمیکردم و حتی گاه تا صبح روز بعد یکسره مشغول کار بودم و از ناراحتی
شدید قلبی که دوسه بار بر سر اغم آمد نهراسیدم .

هر روز که میگذشت با صرفه جوئی‌های منطقی و تاحدی خسیسانه و
اساسی و با پرهیز از ولخرجی ، مشکلی از مشکلات عدیده شهرداری کاسته
میشد و با وصول عوارض حق شهرداری ، بر درآمد جاری این سازمان -
افزوده میشد ، بطوریکه بزودی شهرداری توانست با اصطلاح نفس بکشد
و دیگر ترس صدور اجرائیه و بازداشت موجودیش را در بانك نداشته باشد .

شمول عنايات خاصه شاهنشاه آریامهر پوچمدار گرانقدر انقلاب
بشهر مذهبی قم گره گشای مشکلات عدیده مالی بود و امور عمرانی شهر از
محل عطایای معظم له بسرعت روبه پیشرفت نهاد .

میدان بزرگ کورش کبیر بوضع بسیار زیبا و آبرومندی احداث و باغچه
های داخل و اطراف میدان خاکریزی و لوله کشی و چمنکاری و درختکاری
شد و تزئینات روشنائی و پروژکتورها و فواره‌های رنگین آن با همکاری

مردم نصب و بنام نامی شاهنشاه آریامهر افتتاح گردید و بانصب چراغهای پایه بلند ۱۲ شعله‌ای این میدان بسا در روشن شد .

پل شادمان که بزرگترین پل قم میباشد به عرض ۱۹ متر و طول ۶۱ متر با ۷ چشمه و هشت پایه احداث گردید و بنام نامی شاهنشاه آریامهر و بوسیله جناب آقای دکتر شادمان در میان پرشور ترین ابراز احساسات صمیمانه مردم نسبت بر هیر عالیقدر کشور افتتاح گردید .

ساختمان این پل آرزوی چندین ساله مردم شهر بود و هنگام افتتاح هزاران نفر از مردم قم با فریادهای شور انگیز جاوید شاه احساسات ستایش آمیز خود را نسبت بشاهنشاه آریامهر ابراز داشتند .

این احساسات راستین بقدری عمیق و پر شور بود که خاطره فراموش نشدنی آن در تاریخ این شهر باقی خواهد ماند .

مردم قم با شعارهای زنده باد شاهنشاه محبوب و اسلام پناه موج احساسات میهنی خود را در شهر بحرکت در آوردند ، با ساختمان این پل یکی از مشکلات بزرگ ترافیک شهر حل شد .

در امتداد این پل با خرید املاک و مستغلات آن بلواری به عرض ۲۷ متر در ظرف مدتی بسیار کوتاه و با تلاشی شبانه روزی ، احداث گردید و با نصب چراغهای سلطنتی ، این خیابان بصورت بسیار زیبایی در آمد و آرزوی دیرینه مردم شهر بر آورده گردید و خیابانی نیز بخیا بانهای شهر افزوده شد .

این خیابان با موقع حساسی که دارد کمک مؤثری به ترافیک شهر کرده و مقدمات امتداد آن نیز فراهم شده که امید است در آینده

نزدیک انجام شود .

ساختمان پل حجتیه با موافقت جناب آقای استاندار از محل فروش
انهار متروکه شهرداری بمبلغ / ۳۹۰۰۰۰۰ ریال زیر نظر هیأت امنائی
باخود یاری مردم شروع شد و در مدتی کوتاه نیز به پایان رسید
و روز اول سال ۱۳۵۳ بنام نامی شاهنشاه آریامهر بدست جناب آقای دکتر
دفتریان استاندار استان مرکزی افتتاح شد .

خوشبختانه سپردن کار مردم بمردم در شهرستان قم بنحو بسیار
مطلوب و مؤثری باعث پیشرفت امور شده است و تجربه ای که از هیأت
امناء در قم بدست آورده ایم کاملارضایت بخش میباشد .

علاوه بر پل حجتیه ساختمان دیواره ساحلی رودخانه
نیز زیر نظر هیأت امنائی مرکب از فرماندار ، شهردار ، رئیس بانک ملی ،
و عده ای از معتمدان محلی هم چنان بسرعت ادامه دارد .

همچنین هیأت امناء توفیق احداث یکصدوسی باب مغازه ی زیبای
بلوار اراك را داشته است که آقای دکتر فاطمی شریعت پناهی ریاست
دادگستری قم در این مورد نقش ارزنده ای در همکاری با شهرداری داشته اند .
در ایام سوگواری که جمعیت سنگینی بیش از صد هزار نفر جهت
عزاداری بقم وارد میشدند و سائل رفاه و مایحتاج انبوه مهمانان این
شهر بنحو احسن و بسیار آبرومند تأمین شد و باتهییه هزاران قرص نان
و صدها کیلو گوشت و عرضه آن به متقاضیان و تهیه جا و مسکن برای
این عده رضایت آنان فراهم میشد و اثرات نیکوی این اقدام شهرداری
بقدری زیاد بود که از نقاط دور و نزدیک نامه های تشکر آمیز واصل

میشد و خبرگزاری پارس و جراید، خبر اقدامات شهرداری را با اهمیت بسیار بخش و درج میکردند و در این قبیل موارد میبایست چندین شب تا پاسی بعد از نیمه شب سرگرم ایجاد تسهیلات برای مسافران باشم و چه پاداشی بالاتر از این که هزاران نفر از هموطنان عزیز با رضایت کامل و خاطره خوش شهر ما را ترك كنند .

در جشنهای ملی و میهنی شهرداری قم توانست جلوه های شاه - دوستی و میهن پرستی مردم قم را همگام و همصدا متجلی سازد .

جشن پوشکوه دو هزار پانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران در این شهر بنحوی برگزار شد که خاطره رؤیائی آن هرگز از خاطره ها محو نخواهد شد .

از اول دیماه سال ۱۳۵۱ شهر قم با جنب و جوش فوق العاده خود را برای برگزاری جشن بزرگداشت دهه اول انقلاب آماده کرد .

از اولین روزهای این ماه اصناف و طبقات مختلف مردم شهر با تشکیل جلسات متعدد در دفتر کار اینجانب ، آمادگی خود را برای شرکت در این مراسم بزرگ و پوشکوه اعلام و مقدمات برگزاری جشن را فراهم ساختند .

در این جلسات به تفصیل هدفهای ارزشمند انقلاب تشریح شد و نقش سازنده وحدت ملی و همبستگی های اجتماعی در پیشبرد اهداف عالیه انقلاب سپید شاه و ملت باز گوشه شد .

کارترین خیابانها و میادین شهر با همکاری پزشکان - دندان پزشکان داروسازان - جامعه اصناف و طبقات مختلف مردم پایان گرفت و ده ها

هزار لامپ رنگین شهر را غرق در نور و شادمانی کرد .
مفتخرم که در انجام وظایف ملی و میهنی و همگامی با مردم موفق
و سربلند بوده‌ام .

در جریان این جشنها دالانی از نور بطول چندین کیلومتر در
خیابانهای شهر هابران را در امواج نورانی چراغهای رنگین شناور میکرد
و خیمه‌های نورانی میادین شهر بقدری زیبا و پر شکوه بود که شهر قم نظیر
آنها ندیده بود ، صدها شعار میهنی مربوط به انقلاب همراه با هزاران
پرچم، میادین و خیابانهای شهر را زینت داده بود .

هزاران تمثال اعلیحضرتین و والاحضرت همایون و لایتمهد که در
اختیار اصناف قرار داده بودم زیب مغازه‌ها و خیابانهای شهر بود .

در مراسم مخصوصی که بنا بدعوت کسبه و اصناف شهر زیر نظر
اینجانب که مسئول کمیته اصناف بودم برگزار شد عالیترین احساسات
شورانگیز شاهدوستی نسبت به رهبر داهی انقلاب ابراز گردید .

شهرداری نیز مراسم بسیار بسا شکوهی در تالار کورش کیسر
شهرداری برگزار کرد و طی آن تمثال مبارک شاهنشاه آریامهر گلباران
شد .

هر روز که از دوران خدمتگزاری اینجانب میگذشت گامی تازه
در راه پیشرفت برداشته می‌شد و تغییری مطلوب در سیمای شهر بوجود
می‌آمد .

تالار وسیع و زیبای کورش بزرگ که از مجهزترین سالن‌های
اجتماعات است احداث و با سیستم صوتی و روشنائی مدرن و مبلمان مجهز

شد و وسیله جناب آقای استاندار افتتاح گردید .

آب نمای میدان فرح مرمت گردید و بانصب فواره های رنگین و انوماتیک و چراغهای زیبای ۱۲ شعله ای و چراغهای زمینی و گلکاری و تزئینات بسیار زیبا و دل انگیز ، این میدان جلوه ای خاص یافت .
هم اکنون این محل شبهائی بسیار فرح انگیز دارد و تقریبگاه مردم قم شده است .

میدان زیبای داریوش در انتهای خیابان صفائیه احداث گردید و جدول سازی و زیر سازی آسفالت آن و خاک ریزی و لوله کشی و چمن کاری و درخت کاری و نرده کشی باغچه های وسیع آن انجام شد و نه تنها فضای سبز جدیدی به محیط قم افزوده گشت بلکه بانصب انواع چراغهای زیبای سلطنتی و ۱۲ شعله ای و رنگین این قسمت از شهر جلوه ای خاص و رؤیائی یافت .

دکه های کثیف کنار رودخانه که جلوی دید گنبد حرم مطهر را گرفته بود بر چیده شد .

آب نماهای میدان شاه تعمیر اساسی گردید و آرماتوربندی و بتن آرمه شد و فواره های رنگین آن نصب گردید و بانصب چراغهای سه و ۱۲ شعله ای زیبا در این میدان ، بر شکوه شبهائی قم افزوده شد .

چراغهای بسیار زیبائی در کناره های پل حاجتیه نصب شد که مورد توجه و تمجید مردم قرار گرفت .

پل حاجتیه و پیاده روهای کنار بساطك جنگلی جدول بندی و آسفالت شد .

چراغهای کم نور و بد شکل پل آهنچی تعویض و بجای آن چراغهای زیبا نصب گردید بطوریکه هم اکنون با چراغهای زیبای پلهای دیگر و ساحل رودخانه، شهر قم شبهای دل انگیزی دارد .

عملیات ساختمانی کشتارگاه مدرن و بزرگ و مجهز ۴۰ میلیون ریالی شهر که سالها متوقف مانده بود پس از تصدی اینجانب بسمت شهردار قم با کوششها و پیگیری های مداوم و مستمری که بعمل آمد از ۵۰/۶/۲۵ دیگر بار آغاز و با نظارتی که شخصاً مینمودم کار ساختمان تأسیسات آن بسرعت وبدون وقفه ادامه یافت و پس از پایان کارهای ساختمانی این کشتارگاه بزرگ ، تجهیزات مدرن آن نیز از کشور یوگسلاوی وارد و نصب گردید و از اول مهر ماه سال گذشته شروع بکار کرد .

وباین ترتیب یکی دیگر از بزرگترین آرزوهای مردم این شهر جامه عمل پوشید ، احداث این واحد بزرگ شهری از افتخارات دوران خدمتگزاری اینجانب است .

مستغلات واقع در مسیر طرح بلوار حضرتی که سالها وضع بسیار زنده ای داشت تخریب و در محل آن بلوار زیبایی احداث گردید .

خاکریزی و چمن کاری و درختکاری و جدول سازی و رفو سازی و زیر سازی و آسفالت و نرده کشی و لوله کشی آب رفوژها و باغچه های آن انجام شد و چراغهای پارکی آن نیز با همکاری مردم نصب گردید و هم اکنون نفرجگاه مردم شهر شده است .

در محل آرامگاه مطهر حضرت شاهزاده حمزه پارك زیبایی بوجود آمد و بانصب نیمکت و چراغهای زیبای پارکی و آب نمائی که

یکی از مردم شهر اهداء نمود تجهیز شد .

خانه زن بابنائی زیبا و مدرن در پارک شهر ایجاد گردید .

باتوجه باینکه شهر قم در حاشیه کویر مرکزی ایران قرار دارد . اهمیت توسعه فضای سبز در این شهر بخوبی آشکار میشود .

هر درخت در شهر قم جاندار است که این شهر را در برابر تهاجم گرما و طوفان کویر حفاظت میکند ، با اینحال توجه دارند که غرس دهها هزار اصله درخت در این شهر چه خدمت بزرگی بحساب میآید .

بدینجهت یکی از اقدامات اساسی زمان خدمتگزاری اینجانب ایجاد پارک و جنگل و بلوار در زمینهای بایر حاشیه رودخانه میباشد که قبلاً محل زباله و بسیار کثیف و منظره ای ناخوشایند داشت .

اجرای این طرح بزرگ در امتداد رودخانه از پل راه آهن در جاده اراک تا وادی السلام بمساحت ۱۶۰ هزار مترمربع و غرس بیش از ۲۰۰ هزار اصله درخت نه تنها روزهای بسیار فرح بخش بوجود آورده است بلکه بانصب صدها چراغ زیبای پارکی در امتداد رودخانه و در میان انبوه درختان سرسبز ، شبهای قم بسیار دلانگیز و باشکوه شده است .

شخصاً بر سر کار احداث این جنگل و پارک و بلوار نظارت داشتم و حتی برای سرعت بیشتر در ایجاد فضای سبز شبها در نور چراغ گازی تا پاسی بعد از نیمه شب کار کردیم و اظهار رضایت مردم بهترین پاداش من بود سطح درختکاری در شهر قم در زمان تصدی خدمتگزار بقدری گسترده و وسیع بوده است که تاکنون در این شهر نظیر نداشته و مسلمان ثروتمندی ملی برای این شهر حاشیه نشین کویر نخواهد بود .

اما بمقیده اینجانب باتمام اقدامات وسیعی که با توجه بامکانات محدودشهررداری در جهت توسعه فضای سبز صورت گرفته و تغییر قیافه شهر قم با غرس ده ها هزار اصله درخت بایستی وزارت منابع طبیعی بمانند خرم آباد کمر بندی از فضای سبز در اطراف شهر قم بوجود آورد .
نرده های قسمتی از بلوار خیابان مینو (خاکفرج) نصب گردید و بقیه نیز در آینده نصب خواهد شد .

آسفالت اساسی خیابانهای شهر انجام گردید و ده ها خیابان فرعی و کوچه بازمینه شهررداری و کمک مردم آسفالت شد .

در همدتی کوتاه پیشرفتهای عمرانی شهر آنچنان بود که دانشجویان دانشگاه تهران ضمن بازدید از برنامه های آبادانی شهر به میان مردم رفتند و با آنان گفتگو کردند و پس از پایان بازدید خود گفتند :
(همکاری مردم با شهررداری در حدی فوق تصور بود و ما واقعاً حیرت کردیم)

این تحسین لطف آمیز دانشجویان تقدیر کتبی جناب آقای وزیر اطلاعات را از زحمات اینجانب در پی داشت .

یکی دیگر از اقدامات اساسی شهررداری فعالیت ضربتی در جهت پیشگیری از خطرات احتمالی سیل بود که اقدامات وسیعی انجام گردید .
وبخش مهمی از شهر از خطر مسلم سیل در امان ماند .

بمنظور پیشگیری از خطرات احتمالی سیل با اجاره سه دستگاه بولسدوز علاوه بر بولدوز شهررداری و ۲ دستگاه لودر و چندین کامیون مسیر رودخانه لایروبی شد و رسوبات کف رودخانه بخارج حمل

و در گودالهای پشت سد ساحلی انباشته گردید . و با خاک زراعتی پوشانده شد و باغرس هزاران اصله درخت در این محل احاشیه رودخانه بصورت جنگلی زیاده آمد .

اقدامات ضربتی شهرداری در جهت پیشگیری از خطرات احتمالی سیل و تهیه ۵ هزار گونی شن بقدری سریع و قاطع بود که موجبات رضایت مردم را فراهم آورد و اجرای این برنامه ها که بعلت سنگینی بارندگی و خطر جدی طغیان رودخانه حائز اهمیت بسیار بود مورد تقدیر انجمن های شهر و شهرستان و مقامات مسئول قرار گرفت و نگرانی و دلهره بجائی که در شهر حکمفرما بود جای خود را با آرامش خیال و اطمینان خاطر سپرد .

اقدامات اساسی و مؤثر در جهت افزایش تعداد انشعاب لوله کشی آب مشروب شهر و ساختمان دو منبع ذخیره آب بگنجایش ۱۰۰۰۰ متر مکعب بعمل آمد .

با خرید دو دستگاه کامیون بنز کمپرسی ۶ تن و دو دستگاه اتومبیل جیب و تحویل یک دستگاه جیب نیروبرو یک دستگاه پمپ تریلر آتش نشانی بطور رایگان و خرید یک دستگاه موتور پمپ ، سازمان های خدمات شهری و شهر سازی و آتش نشانی تقویت شدند و مقدمات خرید دو دستگاه کامیون بنز ۶ تن کمپرسی دیگر نیز فراهم شده است .

نهر سازی زیر پل های آهنچی و شادمان جهت عبور آب نهر زراعتی انجام گردید .

باتهیه و نصب تابلوهای بسیار زیبای راهنمای شهر ها و اسامی خیابانها و کوچه ها گامی در راه آسایش زائران و مسافران برداشته شد و

همچنین نسبت به رنگ آمیزی نرده‌های پلها و میادین و نیمکتها و چراغهای پارکها و میادین و بلوارها و خیابانها و ظرفهای زباله و پانلهای شهرداری اقدام شد. کلیه نرده‌ها و رفرژهای شهر نصب و رنگ آمیزی گردید.

یکی دیگر از برنامه‌های مفید شهرداری احداث چند خیابان جدید و تعریض خیابانهای فعلی که بافت بهم پیچیده‌ای را بوجود آورده‌اند میباشد و بطور یقین با اجرای این پروژه‌ها که در برنامه پنجساله شهرداری با آگاهی از نظریات عموم مردم و پس از شور و تبادل نظر با کمیته حزب ایران نوین سابق، انجمن شهر و شهرستان و صاحب نظران محلی و مهندسان دفتر مهندسی تهیه و تنظیم شده است منظور نموده ایم شهر قم چهره‌ای بسیار تازه بخود میگیرد.

نقشه برداری و ارزیابی املاک و مستغلات خیابان شاهزاده ابراهیم جهت تعریض خیابان مزبور انجام و عملیات تخریب بلافاصله آغاز و با همکاری بسیار صمیمانه و مؤثر مردم که از سالهای دور آرزوی اجرای این طرح مهم و ارزنده را داشتند در مدت کوتاهی به پایان رسید.

انجام این خواسته اهالی موجی از شادمانی و سپاس را برانگیخت و بیش از پنجاه هزار نفر از ساکنان محله شاهزاده ابراهیم از ناراحتی بزرگی خلاصی یافتند با اظهار مرحمتی که جناب آقای دکتر دفتریان استاندار استان مرکزی در خصوص تأمین اعتبار آسفالت و جدولسازی آن فرمودند در این محل بلوار بسیار زیبایی احداث گردید.

طرح تعریض خیابان بهار بتصویب انجمن شهر و تأیید مقام استانداری استان مرکزی رسید و عملیات اجرایی طرح آغاز و کلیه

املاك و مستغلات واقع در مسیر تخریب گردید و هم اکنون عملیات بلوار سازی در این محل در دست اجراست .

با تبدیل خیابان بهار به بلواری بسیار زیبا و وسیع بارگاه مطهر حضرت فاطمه معصومه علیها سلام در میان بلوارهای سرسبز و دل انگیز محصور خواهد شد و مشکل ترافیک سنگین این قسمت از شهر بخصوص در روزهای تعطیل و ایام سوگواری نیز حل خواهد شد.

نقشه برداری خیابان باغ شاهزاده جهت اتصال خیابانهای پهلوی و شاهزاده ابراهیم انجام گردید و نقشه برداری املاك و مستغلات واقع در مسیر خیابان مینو نیز بپایان رسید و آگهی آن نیز انتشار یافت که پس از تهیه طرح هادی و نقشه جامع شهر عملیات اجرایی آن آغاز خواهد شد .

همچنین نقشه برداری و ارزیابی کوچه بسیار پر جمعیت قائمی معروف به باغ پنبه نیز انجام شده و پس از ابلاغ نقشه جامع این کوچه تبدیل به خیابان ۱۶ متری میشود و مشکل ترافیک ساکنان این منطقه را حل میکند .

ده هاپل آهنی عرضی در خیابانها احداث گردید. میدان آستانه که بسیار تاریک و تقریباً متروک شده بود نو سازی شد و با نصب نرده در اطراف آن و نیمکتهای و ظرفهای زباله و چراغ پایه بلند ۱۴ متری ۱۲ شعله ای و تعمیرات اساسی آب نماها و سایر تزئینات آن این میدان خرق در نور شد و با تعمیرات اساسی آب نمای بزرگ این میدان و نصب فواره های رنگین در

آن این میدان بشکل زیبایی درآمد و منظره بسیار باشکوهی درخور بارگاه
مطهر حضرت معصومه علیها سلام شد. میدان ارم نوسازی شد و با نصب
يك چراغ ۱۲ شعله پایه بلند خرق در نور شد .

اینك يك مقایسه کوتاه و يك نگاه گذرانسان خواهد داد که چه راه دور
و دراز و ناهمواری در مدتی بسیار کوتاه پیموده شده و برای پیمودن این
راه چه مرارت ها و ناراحتی ها در پیش بوده است کار سخت و تلاش
شبانه روزی و پی گیری برای هماهنگ شدن با انقلاب سپید ایران که به
سرعت جامعه ایرانی را روبه جلو میبرد ، و اگر بادیده انصاف بنگرید
تأیید خواهید کرد که شهرداری قم در این راه موفق بوده است .

در زمینه اداری نیز توفیق اجرای انقلاب اداری حاصل شد بطوری که
بازرسان محترم شاهنشاهی در بازدید مجدد در گزارش خود مرقوم داشتند
(شهردار و کارکنان شهرداری توانسته اند رضایت مردم را جلب کنند).
وقتی این گزارش در فاصله زمانی کوتاه ، این چنین تغییر معنا میدهد

پیدا است که چه جانی کننده شده است تا این اصلاحات صورت پذیرد .

وقتی صحبت از رضایت مردم میشود نمیتوان از معنی و مفهوم آن
بآسانی و عجولانه گذشت زیرا در واقع صحبت از تلاش مستمر و پرتیمی
است که در راه جلب این رضایت بکار رفته است حتی کوه قمرض
چندین میلیون تومانی شهرداری نمیتوانست نقطه پایان فعالیت اینجانب
باشد .

وقتی صحبت از رضایت مردم میشود مفهومش آن است که دادگاه

بزرگ اجتماع رأی بر تلاش مثبت و سازنده‌ی شهرداری داده است.
اجتماع، بهترین قاضی است و اکنون که پس از گذشت چهار سال در
آغاز پنجمین سال پر افتخار خدمت خود در مقابل این داور بزرگ و عادل
بقضاوت ایستاده‌ایم سربلندیم که رضایت عمومی را جلب کرده‌ایم
فعالیت بی‌امان من در جهات مختلف بود.

شن و ماسه رودخانه که سالهای قبل از تصدی اینجانب بطور رایگان
مورد استحصال و بهره برداری عده‌ای بود منبع درآمد تازه‌ای برای
شهرداری شد.

درامد کنترل نرخ و فراوانی ارزاق اقدامات مثبتی انجام شد و
با وجود سنگینی جمعیت متحرک این شهر از این نظر، شهر قم بصورت
شهری نمونه درآمد و ارزاق عمومی بطور وفور با قیمت مناسب در دسترس
عموم قرار گرفت.

گزارش بانك مرکزی ایران سند پر افتخار شهرداری است و از
بدو تشکیل اتاق اصناف نیز شهرداری همکاری لازم را با این اتاق داشته
است.

آمار درآمد ماهانه شهرداری که مرتباً به اداره کل امور مالی
وزارت کشور و سایر مقامات مسئول ارسال گردیده است گواه توفیق
شهرداری در افزایش درآمد هاست که بارها مورد تأیید و تقدیر مقامات
مرکزی و شهری قرار گرفته است.

زحمات و تلاشهای شبانه‌روزی و بی‌گیر و خستگی ناپذیر و اعتقاد

صمیمانه و راستین با اهمیت و ظایفی که بهمه داشته اعضاى انجمن شهر را بر آن داشت که بارها مرامورد لطف و عنایت خود قرار دهند و در یکی از جلسات خود اعلام دارند .

(اگر آقای قاسمی نژاد را یک فرد قلمی متعصب و علاقمند بشمار آوریم سخنی بگزاف نگفته ایم زیرا بمصداق حب الوطن من الایمان ، هر فردی علاقمند به آبادی وطن خویش است و واین امر در شخص آقای شهردار بمرحله نبوغ رسیده است) انجمن شهردر یکی از جلسات خویش بمناسبت آغاز سومین سال خدمتگزاری اینجانب با اهداء لوحه سپاس یکبار دیگر خدماتم را راج نهاد و مرا بیش از پیش مورد محبت قرار داد .

بیانهای ششماهه و یکساله شهرداری که بموقع چاپ و منتشر میشد از آثار انقلاب اداری بود که در شهرداری قم با توفیق کامل اجراء شد .

تهیه و تنظیم و تقدیم بودجه حقیقی شهرداری قبل از موعد مقرر در قانون بانجمن شهر از اقدامات انقلابی محسوب میشد که در طول حیات شهرداری قم بی سابقه بوده است .

بودجه حقیقی شهرداری در سال جاری بسا رقمی بیش از ۱۰۰ میلیون ریال یعنی بیش از دو برابر و نیم بودجه سال ۴۹ به تصویب انجمن شهر رسیده است که بسا بهره گیری از کمال مرحمت و لطف مقامات مرکزی بیش از چهل میلیون ریال کار عمرانی در شهر قم انجام خواهد شد .

در اینجا لازم میدانند با آگاهی خوانندگان عزیز برسانم که بر اساس طرح وزارت کشور بمنظور برخورداری از کمکهای بلاعوض دولت شهرداری مبادرت به تنظیم برنامه عمرانی پنجساله و برآورد احتیاجات عمرانی ضروری نمود و براین اساس تقاضای ۱۳۷۰ میلیون ریال کمک بلاعوض شده است .

این مبلغ که بر مبنای نیازهای ضروری شهر تعیین گردیده و بتصویب جناب آقای استاندار و دفتر مهندسی استان مرکزی نیز رسیده است قسمتی از اعتبارات لازم برنامه پنجساله عمرانی است که بقیه آن از طرف شهرداری تأمین و پرداخت میگردد .

از طرفی با طرح مثبت و سازنده ای که بتصویب دولت رسیده است و هم اکنون مهندسین مشاور با همکاری مأموران شهرداری مشغول انجام مطالعات اولیه و تهیه نقشه های مربوط به آن میباشند اجرای پروژه فاضلاب شهر و آب شیرین با اعتباری معادل ۳۰۰۰ میلیون ریال است که با اجرای آن یکی از احتیاجات بسیار ضروری شهر قم برآورده خواهد شد .

ایجاد نهایشگاه عکس پیشرفتهای ایران در دوران سازنده انقلاب بدفعات مختلف در شهرداری قم مردم علاقمند این شهر را به پیشرفتهای معجزه آسای کشور آشنا ساخت و کارما در زمینه اداری در جهات مختلف گسترش داشت اغلب اتفاق می افتاد تا ساعاتی بعد از نیمه شب پشت میز کار و یا برای نظارت بر کار عمرانی در شهر کار کرده ام و هرگز احساس خستگی ننموده ام زیرا اعتقاد دارم اداره این شهر مذهبی بایستی نوام با کوشش های صمیمانه و بی دریغ باشد .

وقتی بعنوان کارگر نمونه انتخاب شدم احساس کردم به بزرگترین افتخارات زندگی دست یافته‌ام وقتی افتخار دریافت عنوان هم‌شهری از طرف اعضای قدرشناس انجمن شهر را کسب کردم بعنوان جزئی از جامعه این شهر احساس کردم که از عهده انجام وظایف خود بنحو احسن برآمده‌ام و بدینسان بود که افتخار اینرا داشتم تا مشمول عنایات خاصه و مراحم و الطاف کریمانه شاهنشاه آریامهر شوم و به دریافت نشان کوشش مفتخر و مباهی گردیدم .

جناب آقای هویدا نخست وزیر محبوب و ارجمند و جناب آقای استاندار و مقامات مختلف کشور با اعطای چندین نشان و مدال و تشویقها و تقدیر نامه‌های کتبی بی‌شمار فعالیت خستگی ناپذیرم را مورد تسأید قرار دادند و با لطف و مرحمت خویش موجبات دلگرمی این خدمتگزار را بیش از پیش فراهم فرمودند و برجداً افزودند .

اینک که پنجاهمین سال پرافتخار خدمت خود را آغاز میکنم خداوند بزرگ را سپاسگزارم که این توفیق را بمن مرحمت فرمود که خدمتگزاری صدیق برای شاهنشاه آریامهر رهبر بزرگ انقلاب ایران و مردم باشم .

آنچه ذکرش لازم است اینکه مشکلات همیشه وجود دارد و جوانان ما باید بدانند که در سایه ایمان و پشتکار میتوان بر آنان پیروز شد .

زیرا کشور ما دوران تازه‌ای را آغاز کرده و سرعت روبه‌جلو میرود برای مقایسه و نشان دادن چهره‌ی واقعی مشکلات ، قسمتهائی از گزارش معاون و سرپرست امور مالی را باینجانب در بدو تصدی خود عیناً

نقل مینمایم .

«اکنون شهرداری با موجودی بانکی صفر قادر به پرداخت حتی بهای برق مصرفی ساختمان شهرداری نیست و امروز صبح پول نداشتیم که اجاره عقب افتاده برزنه را بصاحب خانه بدهیم و پول نبود که بابت خرید یکدستگاه باطری جهت اتومبیل شهرداری بپردازیم .

این وضعیت ، پایا و قابل دوام نیست و بسزودی مبادرت بتوقیف حتی ساختمان شهرداری خواهد شد چون هیچ طلبکاری مایل نیست مطالبات او به وارثش پرداخت شود و شاید هم نشود . . . هر قدر جنابعالی فعال باشید و هر قدر هم درازد یاد در آمد شهرداری بکشید قادر به پرداخت میلیونها تومان بدهکاری شهرداری نیستید و راندمان کارتان بادرست خالی خالی صفر خواهد بود . »

هر چند این حقیقتی تلخ بود ولی آیا براستی راندمان کار من صفر بود ؟.

در طول چهار سال خدمتگزاری علاوه بر کارهای عمرانی اساسی که قبلا برشمردم نظیر احداث پل بزرگ ، ایجاد خیابانهای جدید ، بنای ساختمان خانه زن و احداث تالار کورس بزرگ ، دهها طرح عمرانی دیگر نیز انجام شد که قسمتی از آنها بطور اختصار از نظر تان میگذرد .

جدول سازی وزیر سازی و آسفالت بلوار خیابان اراک به پایان رسید . خاکریزی و تسطیح و لوله کشی رفوژهای وسط این بلوار و همچنین خاک ریزی و تسطیح باغچه های سرتاسری کنار رودخانه از پل

آهنچی تا مقابل خیابان نیروگاه انجام ودرختکاری شد و کلیه رفوژها نرده گذاری و رنگ آمیزی و باغچه ها باسیم خاردار محصور گردید احداث این بلوار زیبا سیمای این منطقه را بکلی تغییر داد .

موزائیک فرش پیاده روی مغازه ها و همچنین آسفالت پیاده روی بلوار اراک نیز انجام شد و بدین ترتیب با ایجاد این بلوار زیبا و مریض ترافیک سنگین این قسمت از شهر که گذرگاه غرب و جنوب کشور است دارای کشش فوق العاده شد . عرض این خیابان قبلا ۷ متر بود و اکنون ۲۰ متر و ۹ متری به ترافیک این خیابان کمک مؤثری نموده است .

خندق واقع در محل دروازه قلعه بمساحت ۵۰۰ متر مربع خاک ریزی و تسطیح و درختکاری و محصور شد که هم حزانه ای غنی برای شهرداری خواهد بود و هم تفریحگاهی برای مردم يك قسمت دیگر از شهر قم ، در جاده های قم اصفهان و قم تهران اقدام به غرس هزاران اصله درخت گردید و بر زیبایی این دو محل ورودی شهر افزوده شد .

میدان ششم بهمن احداث و با آب نمای زیبا و سرامیک و فواره های رنگین زینت یافت و اطراف آن گلکاری و نرده کشی و رنگ آمیزی شد .

ضمن پرداخت حقوق و مزایای کارکنان شهرداری سهام قانونی ادارات نیز پرداخت شد و سهام کارگر و کارفرما همراه با لیست دستمزد کارگران بسازمان بیمه های اجتماعی ارسال گردید .

در اجرای اوامر مطاع همایونی مبنی بر تأمین رفاه و آسایش کارمندان

و کارگران وضع استخدامی کارمندان شهرداری با ضوابط جدید مشخص
و احکام تطبیق آنان صادر شد .

کارگران شهرداری در زمان خدمتگزارای اینجانب نه تنها
بموقع بلکه قبل از پایان ماه دستمزد خود را دریافت داشته اند و در سالهای
۵۱ و ۵۰ همه ساله ده درصد به حقوق آنان اضافه شد و در حال حاضر نیز
با استفاده از عنایات ملوکانه بر اساس آئین نامه اشتغال در خدمات کارگری
از رفاه کامل برخوردار و با احتساب حداقل ضرر یب ریالی از حقوق و مزایای
بیشتری بهره مند گردیدند و ما به التفاوت آنان نیز که در حدود چهار میلیون
ریال بود بآنان پرداخت شد . این برنامه یکی از مفید ترین و انسانی ترین
برنامه های شهرداری برای تأمین آسایش و رفاه کارگران بود که آسایش
آنان و خانواده شان را بدنبال داشت .

همکاری صمیمانه با سندیکای کارگران شهرداری و پرداخت جمعه
کاری بر مبنای ۰/۳۵٪ حقوق، معافیت کارگران از پرداخت حق الامتیاز
آب .

افزایش بهای لباس و پاداش تحصیلی و اجرای تصمیمات شورای
مالی کار در مورد فرمول ۷ + ۱/۱۱ و پرداخت اضافه کار کارگران و شیر
روزانه از جمله اقدامات قاطع شهرداری بمنظور تأمین رفاه کارگران
بوده است .

دیگر از برنامه های سودمند شهرداری تشکیل کلاس پیکار با
بیسوادی کارگران است که با همکاری اداره کار و امور اجتماعی تعداد
کثیری از کارگران شهرداری را از نعمت خواندن و نوشتن بهره مند
ساخت .

همه ساله جشن کارگر به بهترین نحو و در میان پر شورترین ابراز احساسات کارگران شهرداری نسبت بذات اقدس ملوکانه برگزار وبانهیه واهداء جوایز بکارگران نمونه ازمقام کارگر بنحو شایسته تجلیل بعمل آمده است .

در حدفاصل پل علیخانی و پل شادمان فضای سبز زیبایی احداث شد و گلکاری و درختکاری و جدولبندی و پیاده روسازی و بتن ریزی و نصب چراغهای پارکی آن با همکاری مردم انجام شد .

جدولسازی و پیاده روسازی و آسفالت پیاده روی خیابان خاکفرج انجام شد .

در داخل پارک شهر آب نمائی احداث و قسمتهائی از این پارک بمنظور چمنکاری، خاکریزی و تسطیح گردید و چمنکاری و درختکاری شد و پیاده روسازی آن نیز انجام گردید .

زیرسازی و جدول سازی و آسفالت خیابانهای محمدرضا شاه و ۲۷ متری انجام گردید .

قسمتی از زمینهای غیر محصور دیوار کشی شد .

مستغلات مقابل پل راه آهن شاهزاده ابراهیم خریداری و تخریب شد که کمک موثری به ترافیک شهر کرد .

خیابانهای شاهزاده ابراهیم - رضا پهلوی - ۲۵ شهر یور - سراب شاه - لوله - ورزشگاه - زیرسازی و جدول سازی و آسفالت گردید و هزاران متر مربع از کوچه ها و خیابانهای دیگر شهر با همکاری مردم آسفالت شده ، هم اکنون آسفالت اساسی خیابانهای مختلف شهر با هزینه

/۱۲۵۰۰۰۰۰ ریال انجام شد .

بسیاری از کوچه ها و خیابانهای جدید الاحداث شهر شن ریزی و تسطیح گردید و آسفالت خیابانها و کوچه های شهر لکه گیری و مرمت شد .

مغازه داران به چمنکاری باغچه های جلوی مغازه های خود ترغیب شدند بطوریکه اکثر آجلو محل کسب خود را چمنکاری و گلکاری کرده اند با اقدامات و فعالیتهائی که انجام داده ایم امیدواریم بتوانیم کارخانه ریساف را نیز به پارك عمومى تبدیل نمائیم .

شهرداری قم از بدو تصدى اینجانب با کمال سربلندى و افتخار از انجام خدمات فرهنگى دریغ نداشته است .

پرداخت بموقع سهم آموزش و پرورش از درآمدهای مستمر شهرداری واگذاری چندین قطعه زمین در نقاط مختلف شهر جهت احداث مدارس ابتدائی و متوسطه و کتابخانه عمومى ، کمکهای مادی وسیع به سازمان پیشاهنگی و سازمان تربیت بدنى ، تسویه حساب مطالبات معوقه آموزش و پرورش از شهرداری و اهداء وسایل مورد نیاز و شرکت مؤثر و فعالانه در جلسات فرهنگى و همکارى نزدیک با اداره آموزش و پرورش .

خرید ۱۵۰۰ برگ اوراق مدرسه یادبود جشن شاهنشاهى .

با گلکاری و غرس درختچه های تزئینى درمیدان فرح - کورش

کبیر، داربوش و بلوارهای شهر ، این نقاط بشکل زیبائی درآمد .

شهرداری بمنظور صرفه جوئى در هزینه راساً نسبت به تهیه سنگ

دالروی انهار اقدام نمود .

تهیه طرح هادی و نقشه جامع شهر از اول خرداد ۱۳۵۰ تا کنون در دفتر مهندسی و وزارت کشور و استانداری و شورای عالی شهرسازی پی گیری شده است و امیدواریم هر چه زودتر این طرح و نقشه تهیه و بشهرداری ابلاغ گردد .

طرح دروازه قرآن و تزئینات آن در ابتدای جاده تهران تهیه شده و برای اظهار نظر بوزارت فرهنگ و هنر ارسال گردید .

نسبت بتأمین روشنائی میادین اقدام گردید و چراغها و پروژکتورهای جدید نصب شد .

رنگ آمیزی و نما سازی و سفید کاری دیوارها و جدول سازی انهار با همکاری مردم انجام شد .

طرح احداث خیابان ۴۵ متری به موازات خیابان ارم تهیه و بتصویب انجمن شهر و دفتر مهندسی رسیده و نقشه آن جهت تأیید مهندسین مشاور بوربوره مرکز ارسال گردیده است . با اجرای این طرح گام مؤثری در بهبود ترافیک شهر برداشته میشود .

انجام طرح اصلاح پل علیخانی و تعریض و احداث خیابان شرقی رودخانه پشت بیمارستان کامکار مورد نظر است که مقدمات آن فراهم و پس از تهیه طرح هادی و نقشه جامع شهر انجام خواهد شد .

در نقاط ضروری شهر جدول سازی و پلسازی شد . جدول گذاری دو طرف خیابان آذر از میدان نکوئی بطرف بیمارستان ایزدی پایان یافت و بزودی عملیات

تجدید آسفالت این خیابان شروع خواهد شد و مقدمات احداث خیابان کمر -
بندی (دور شهر) نیز فراهم گردیده است .

۸۰۰ متر مربع زمین جهت توسعه کتابخانه کسودک بکانون
پرورش فکری کودکان و نوجوانان واگذار شد .

در امر اختصاص حقابه از محل سد رودخانه ساوه جهت شهر
قم مکاتبه و پی گیری شد .

ساختمان زیبای اداره راهنمایی و رانندگی در زمینی بمساحت
قریب پنجهزار متر مربع و با هزینه حدود ده میلیون ریال بشکل بسیار
جالب با تجهیزات مدرن و کافی احداث و مورد بهره برداری قرار گرفت
بطوریکه ساختمان اداره راهنمایی و رانندگی قم در ایران کم نظیر است.
کتاب راهنمایی قم که حاصل مطالعات و تجربیات دوران خدمت
گزاری اینجانب در شهر قم بود منتشر گردید و در سال جاری نیز تجدید
چاپ شد .

ماشین خط کشی و وسایل مورد نیاز دایره راهنمایی و رانندگی
جهت خط کشی خیابانها و علائم راهنمایی تهیه گردید ، اشجار خیابانها
و فضاهای سبز آبیاری و سم پاشی شد .

با همکاری آستانه مقدسه جدول سازی و آسفالت میدان بارفروشی
شهرداری به پایان رسید .

۲۰ ظرف زباله خریداری و در نقاط مختلف شهر نصب شد .
خیابان اراک از بل آهنچی تاسه راه شاه تعریض و جدول بندی و پیاده
روسازی و آسفالت آن انجام شد .

وسایل مورد احتیاج ماموران خدمات شهری از قبیل فرگن- بیل- و کلنگ و موتورسیکلت و دو چرخه و ماشین چمن زنی و لوازم دیگر باغبانی تهیه و تحویل ماموران گردید . وسایل نقشه برداری و دوربین و لوازم فنی جهت سازمان شهر سازی شهرداری تهیه شد

جدول بندی و پیاده روسازی و آسفالت خیابان اراك از سه راه شاه تا پل شادمان انجام شد . جدول بندی انهار خیابان شاه پایان پذیرفت . یازده هزار متر مربع زمین جهت ایجاد تأسیسات درمانی به جمعیت شیروخورشید سرخ واگذار گردید .

به پیروی از نیات ورزش دوستانه و اوامر مطاع اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر ۱۰۰۰ متر زمین جهت تأسیسات ورزشی بسازمان تربیت بدنی واگذار شد و در این مدت تا آنجا که توانسته ام در راه گسترش و تعمیم سطح ورزش این شهرستان از هیچ گونه کوششی دریغ نکرده ام .

بمنظور ایجاد بیمارستان کودکان مستمند ۲۰۰۰ متر زمین به بنیاد نیکوکاری والا حضرت شاهدخت شمس پهلوی واگذار گردید .

پارك ۲۰۰۰ متری در خیابان ۲۵ شهریور احداث گردید .

۲۲ پایه پرچم بلند در میدان و نقاط حساس شهر نصب گردید و با خریداری پرچم جهت اعیاد و روزهای ملی و جشنها پرچم زیبا و شکوهمند ایران برفراز آنها باهتزاز درآمد .

کار به ثبت رساندن ۱۳۰ باب مغازه های خیابان اراك به پایان رسید و با جاره متقاضیان واگذار شد .

۲۳ دستگاه چراغ پایه بلند ۱۷ متری ۱۲ شعله‌ای در میدان و نقاط مختلف شهر نصب شد و شهر نور باران گردید .

خیابانهای آذروارم و قسمتی از خیابان شاه آسفالت شد . تابلوهای راهنمای شهر طبق نمونه سازمان جلب سیاحان تهیه و نصب گردید .

غرفه شهرستان قم بمسئولیت اینجانب در نمایشگاه پیشرفتهای صنایع دستی کشور مقام والائی را احراز کرد و با علاقمندی صاحبان صنایع دستی و تقبل کلیه هزینه‌های آن بدون کمک مادی شهرداری، صنایع شهر قم بنحو مطلوبی در معرض نمایش گذاشته شد .

ساختمان گلخانه پارک شهر تکمیل و کلیه هزینه آن پرداخت شد .
چاههای قدیمی تنقیه و ده‌ها حلقه چاه خاکی و سنگ بست در کوچه‌ها و خیابانهای مختلف شهر حفر شد .

اتاقهای ساختمان شهرداری با سیستم صوتی آیفون مجهز شد .
اقساط بولدوزر شهرداری پرداخت گردید .
قسمتی از هزینه‌های کتابخانه کودک پرداخت شد و یک دستگاه آب سردکن نیز از یکی از افراد خیر شهرداریافت و در اختیار کتابخانه قرار داده شد .

رختشویخانه‌های شهرداری تعمیر و مرمت گردید .
با بانکی شدن حقوق و دستمزد کارکنان شهرداری تسهیلات مالی لازم ، جهت آنان بوجود آمد .

یک دستگاه موتور داف جهت کامیون شهرداری خریداری شد .
احداث نهر زراعتی بابتن از پل علیخانی بطرف کشتارگاه فعلی با

همکاری مردم انجام شد .

زحمات شبانه روزی و خستگی ناپذیر خدمتگزاران موجب رضایت همشهریان عزیز را بدانسان فراهم کرد که درهمه مسائل و موارد از لطف بیدریغ آنان برخوردار بودم .

تلاش بی گبروبی وقفه برای پیشرفت باز هم بیشتر، ادامه خواهد داشت .

این راهی است که ما آنرا دنبال میکنیم زیرا دوران انقلاب، همه ملت ایران را در برابر این واقعیت قرار داده است که باید بیش از هر چیز هشتکار و کوشش داشته باشیم .

امروز شهر قم به برکت مرحوم عطفوفت آمیز و عنایات خاصه اعلی حضرت همایون شاهنشاه آریامهر و به یمن اعتقادات دینی و معنوی شاهنشاه اسلام پناه ایران و به برکت رهبریهای هوشمندانه معظم له و در پرتو مواهب انقلاب سپید شاه و ملت با جهش سریع و انقلابی عقب ماندگیهای چندین ساله را جبران کرده و در راه ترقی و تعالی همگام با سایر شهرهای ایران در مسیر پیشرفت همه جانبه و درخشانی قرار گرفته است و از محل عطایای همایونی دهها طرح بزرگ و عام المنفعه در شهر قم انجام شده و با توجه مخصوصی که دولت خدمتگزار هویدا در راه اجرای نیات مقدس ملوکانه مبذول میدارد روزی نیست که طرحی تازه اجراء نشود .

در شهری که تا قبل از انقلاب سپید شاه و ملت از بسیاری از امکانات و مزایای شهری محروم بود، با تلاش بی وقفه و خستگی ناپذیر جانبازان

شاهنشاه آریامهر تحولی عمیق و همه جانبه بوجود آمد و اکنون با سیمای روشن وزنده خویش بامیادین و پارکها و بلوارهای زیبا و آب نماهای دل انگیز و خیابانهای جدید و ساختمانهای نوساز جلوه‌ای خاص یافته، تغییر چهره شهر قم در چند ساله اخیر مرهون کوشش فوق العاده و تلاش بی وقفه و خستگی ناپذیر مسولان شهری است که با پشت گرمی به توجهات کریمانه رهبر داهی انقلاب ایران باروحي سرشار از وطن پرستی و اعتقاد به آینده‌ای تابناك صمیمانه در راه اعتلای سرزمین خود میکوشند و این تلاش بی امان که بمتابعت و مطاوعت از افکار ترقی خواهانه شهریار ایران است تائیل به آرمانهای مقدس ملی و تامین رفاه کامل جامعه ایران، جانبازانه ادامه خواهد داشت .

خدمات شهرداری آنچنان بوده است که مورد تأیید مردم قرار گرفته است .

مردمی که دست در دست شهردار خود گذاشته و با صمیمیتی بی نظیر دور از هیچگونه تظاهر و ریاکاری با ایمانی عمیق و قلبی سرشار از مهر شاه و میهن سهمی در پیشرفت امور شهر بعهدہ گرفتند و سبب شدند تا در سایه تشریک مساعی و معاضدت و همفکری چهره شهر بکلی دگرگون شود و روحی نو در کالبد این دیار مقدس و کهن سال دمیده شود .

در آینده نیز طرحهای اساسی و بزرگی داریم که با اجرای آنها تغییرات کلی در سیمای شهر بوجود میآید از جمله احداث پارک بسیار بزرگ با تجهیزات مدرن در جاده اراك با هزینه ۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال که از طرف

دولت تأمین اعتبار شده است .

با توجه خاص هیأت محترم دولت و لطف عمیم جناب آقای وزیر کشاورزی و منابع طبیعی و اظهار مرحمت جناب آقای استاندار و جناب دکتر شکرائی نماینده مردم قم در مجلس شورای ملی و جناب آقای فرماندار و بی گیری هائی که توسط این جانب بعمل آمد يك میلیون متر مربع از اراضی ملی شده در جاده تهران بشهرداری قم اختصاص داده شد و نقشه های اجرایی و فنی این گورستان که مشابه بهشت زهراى تهران ساخته خواهد شد با لطف مقامات شهرداری پایتخت جهت استفاده شهرداری قم واصل گردیده که اگر قرار بود این نقشه ها از محل اعتبار شهرداری رأساً تهیه میشد علاوه بر اتلاف وقت مبالغ هنگفتی هزینه داشت و قریباً ساختمان این گورستان مجهز و نمونه شروع خواهد شد .

با احداث این گورستان یکی از مشکلات متبلا به شهر قم برای همیشه ریشه کن خواهد شد .

همانطور که قبلاً ذکر شد در طول این مدت پیشرفت این شهر بمراتب بیش از مقدمات و امکانات مالی شهرداری بوده است زیرا کمک و معاضدت همشهریان عزیز در سطحی بسیار گسترده و در تماسی دوستانه و نزدیک، این فرصت را داده است تا برنامه های بزرگ عمرانی به مرحله اجراء درآید و در مدت زمان اندک به پایان برسد .

سهم عمده این پیشرفت ها متعلق به مردم شهر است که با کمال محبت و حسن نیت شهرداری را یاری و این خدمتگذار را مرهون لطف خود ساختند .

وظیفه دارم از بذل عنایت همشهریان عزیز و مهربان تشکر کنم و امیداین را داشته باشم که در آینده نیز سر بازی فداکار در راه اجرای منویات رهبر داهی انقلاب شاهنشاه آریامهر باشم .

جناب آقای دکتر دفتریان استاندار دانشمند استان مرکزی به پیروی از نیات انسانی اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در هر گام ما ریاکاری بسیار فرموده اند و ما را بسوی کمال و ترقی رهنمون بوده اند عنایات لطف آمیز ایشان بشهر مذهبی قم موجب نهایت امتنان و سپاسگزاری است و توجه مخصوصی که به پیشرفت های اجتماعی و عمرانی این شهر مبذول میفرمایند سبب شده است که مسئولان شهری با الهام از روح انقلاب ایران و بهره وری کامل و ارشاد و راهنمایی های ارزنده و مهر آمیز ایشان بیش از پیش در انجام وظایف سنگینی که بر عهده دارند کوشا باشند .

راهنمایی های ارزنده و پیدریغ جناب آقای سالاری فرماندار دلسوز قم که با حسن نیت و علاقه مندی، محبت خود را نشان داده و راهنمایی صمیمی و مشفق بوده اند برای خدمتگزار بسیار مغتنم بوده است .

همچنین وظیفه دارم از جناب آقای دکتر شکرائی نماینده مردم قم در مجلس شورایی که در همه جا و در هر حال یار شهرداری بوده اند بخاطر کوشش های صمیمانه ای که در امور مربوط بشهر قم مبذول میدارند تشکر کنم .

از اعضای انجمن شهر که با درک مفاهیم انقلاب و با یکپارچگی کامل و حمایت لطف آمیز خویش شهرداری را در اجرای برنامه های عمرانی و اجتماعی کمک بسیار کرده اند سپاسگزارم .

از آقایان روسای ادارات دولتی و سازمانهای خصوصی و انجمن
شهرستان و ارباب جراید و آقای مهندس میرحکاک و مهندسان استان مرکزی
که با شهرداری همکاری و همگامی داشته اند ممنونم .

در آغاز پنجمین سال خدمتگزاری پرافتخار خود با قلبی آکنده
از حق شناسی به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر رهبر داهی و عالیقدر ایران
درود میفرستم و در جوار حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها
دست دعا بدرگاه دانای راز دراز می کنم و از درگاه ایزد یکتا صمیمانه
دوام عمر و بقای شوکت و عظمت شاهنشاه آریامهر و خاندان جلیل سلطنت
را آرزو مینمایم و این افتخار ، ما را بس که در دوران سلطنت پادشاهی زندگی
میکنیم که با اندیشه های تابناک و فرامین انقلابی پر خیر و برکت خود مجد و
عظمت دیرینه ایران را تجدید فرموده اند .

خدایش نگهدار باد

حسین قاسم نژاد
شهردار قم

زیارت قبول

برك تازه‌ای را در کتاب افتخار آمیز زندگی خود آغاز کردید در
حالیکه نظاره گر بسارگاه پر شکوه دختر گرامی موسی بن جعفر علیه السلام
بوده اید .

ساعات خوش حلول سال جدید در شهر مذهبی قم به یقین بسیار
میعنت اثر خواهد بود .

امید داریم کوششهای شهرداری و اتاق اصناف و سایر مسئولان امر در
تأمین وسایل رفاه و آسایش شما مؤثر بوده است .

تجدید دیدار شما را در سال جدید دیگر آرزو داریم و برایتان سالی
سرشار از شاد کامی و تندرستی خواستاریم .

با آرزوی خاطره خوش برای زائران

و تجدید دیدار در سال آینده

الطاف خداوندی و دهای خیر

بدرقه راه شما باد